

Załącznik
do Uchwały Nr XL/310/23
Rady Gminy Szelków
z dnia 31 maja 2023 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla **Gminy Szelków** na lata 2023-2030

Kraków
2023

 OFICYNĄ
PROFILAKTYCZNA

Spis treści

Wykaz skrótów	3
Wprowadzenie	4
Metodologia opracowania Strategii	6
Podstawy prawne	8
Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka	9
Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom	10
Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego	10
Akty prawne normujące aspekty finansowe	11
Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju	12
Spójność z dokumentami strategicznymi	12
Dokumenty europejskie	12
Dokumenty krajowe	13
Dokumenty regionalne	14
Metodologia badań społecznych	14
Wybór metod i technik badawczych	14
Dobór próby i narzędzie badawcze	15
Charakterystyka Gminy Szelków	16
Położenie	16
Sytuacja demograficzna	17
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	18
Edukacja i wychowanie	21
Kultura, sport i rekreacja	22
Opieka zdrowotna	25
Bezpieczeństwo publiczne	26
Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej	26
Gminny system pomocy społecznej	33
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	36
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy	37
Struktura badanej próby	37
Problemy społeczne	39
Rynek pracy	40
Ubóstwo i wykluczenie społeczne	41

Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	42
Zdrowie psychiczne.....	45
Korzystanie z urzędzeń elektronicznych	46
Uczestnictwo w grach hazardowych	47
Inne uzależnienia behawioralne	48
Problem alkoholowy	50
Problem nikotynowy	52
Problem narkotykowy	53
Problem przemocy	54
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów.....	59
Struktura badanej próby.....	59
Problem alkoholowy	61
Problem nikotynowy	63
Problem narkotykowy.....	65
Problem przemocy	66
Korzystanie z urzędzeń elektronicznych	71
Uczestnictwo w grach hazardowych	72
Zdrowie psychiczne.....	73
Zaburzenia odżywiania	74
Sytuacja społeczna Gminy Szelków	76
Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	76
Wsparcie osób z niepełnosprawnością	80
Zdrowie psychiczne.....	82
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień	85
Przeciwdziałanie przemocy domowej.....	91
Aktywność i integracja społeczna seniorów	95
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu.....	98
Wsparcie osób z problemem ubóstwa	102
Część programowa.....	104
Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych.....	105
Cele strategiczne i operacyjne	106
Ramy finansowe Strategii	120
System wdrażania Strategii.....	121

System aktualizacji Strategii	122
Komunikacja społeczna i promocja Strategii.....	123
Monitoring i ewaluacja.....	124
Wnioski i podsumowanie.....	126
Bibliografia.....	129
Spis rysunków, tabel, wykresów	130
Spis rysunków	130
Spis tabel.....	130
Spis wykresów.....	133

Wykaz skrótów

BP – Biblioteka Publiczna

GCKCiS – Gminne Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu w Starym Szelkowie

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GUS – Główny Urząd Statystyczny

KPP – Komenda Powiatowa Policji

KS – Klub Seniora

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PKI – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

PLUKS – Parafialny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy w Starym Szelkowie

pp. – punkt procentowy

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

UG – Urząd Gminy

WTZ – Warsztat Terapii Zajęciowej

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym pojawić się mogą nowe wyzwania dla polityki lokalnej, jak np. bezrobocie, które dotychczas nie stanowiło dotkliwego problemu na poziomie kraju, województwa jak i gminy. W związku z trwającą pandemią uwydatniają się stare i pojawiają nowe ryzyka socjalne. Na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi skutkami dla rynku pracy, rozwarstwienie społeczne pociągające za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększenie skali ubóstwa, ujawnianie się nowych konfliktów społecznych, wzrost zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

i zarządzania czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa².

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji³.

Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Szeków na lata 2023-2030⁴ jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Szeków na lata 2023-2030 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania

² N. G. Piłkuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, *Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa*, Kraków 2020, s. 9-16.

³ E. Bendyk, P. Buras, *Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7.

⁴ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Szeków na lata 2023-2030” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa.

Do każdego z tych obszarów wskazane zostały podstawowe informacje, działania interwencyjne i najważniejsze problemy wynikające z przeprowadzonej diagnozy.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Szeków na lata 2023-2030, określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli na zapewnienie mieszkańcom Gminy Szeków dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Szeków na lata 2023-2030 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny, czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

L.P.	Etap	Charakterystyka
1	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej.
2	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Identyfikacja ich i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.

4	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.
---	--	---

Źródło: opracowanie własne

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Podstawą jurejdczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40) oraz ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), która stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „*opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”⁵.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.),

⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).

3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
(t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571)
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 902).

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1577 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1744 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
(t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 390),
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
(t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 581),
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.),
9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3
(t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 204).

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
(t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 165 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 172 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 633 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2123).

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
(t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 100 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 690 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2230),
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2241 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 377 z późn. zm.),
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2021 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym
(t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 169 z późn. zm.),

8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
(*t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1009 z późn. zm.*),
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego
(*t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 172 z późn. zm.*),
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
(*t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 504 z późn. zm.*),
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
(*t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2561 z późn. zm.*),
12. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023
(*M.P. z 2018 r. poz. 1007*).

Akty prawne normujące aspekty finansowe

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego
(*t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2267*),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych
(*t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 z późn. zm.*),
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości
(*t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.*),
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
(*t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571*),
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych
(*t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1710 z późn. zm.*).

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
(t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 519 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1105),
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
(Dz. U. z 2022 r. poz. 1264 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa
(t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 103 z późn. zm.).

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Szeków na lata 2023-2030 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty europejskie

„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich, do których należą: „Unia innowacji”, „Młodzież w drodze”, „Europejska agenda cyfrowa”, „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”, „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”, „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”, oraz „Europejski program walki z ubóstwem”⁶.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Szeków na lata 2023-2030 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*⁷.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;

⁶ Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

⁷ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035.

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Szelków jest *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+*.

Metodologia badań społecznych

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki⁸.

Niniejsza diagnoza realizowana na zlecenie Gminy Szelków, ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów.

Wybór metod i technik badawczych

W celu poznania opinii oraz postaw mieszkańców Gminy Szelków zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań. Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza⁹. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych.

Badania wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów zostały wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą techniki **CAWI** (ang. *Computer Assisted*

⁸ Szatur – Jaworska B., *Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej*, s. 109.

⁹ Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, s. 60.

Web Interviews). Technika ta polega na przeprowadzeniu ankiety, która jest dostępna online. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

Dobór próby i narzędzie badawcze

Najczęściej badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby zankietować jej wszystkich członków, dlatego wybiera się jej reprezentację. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Badania zostały przeprowadzone w I kwartale 2023 roku i wzięło w nich udział **72 dorosłych mieszkańców** oraz **84 uczniów** z terenu Gminy Szelków.

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych, składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru.

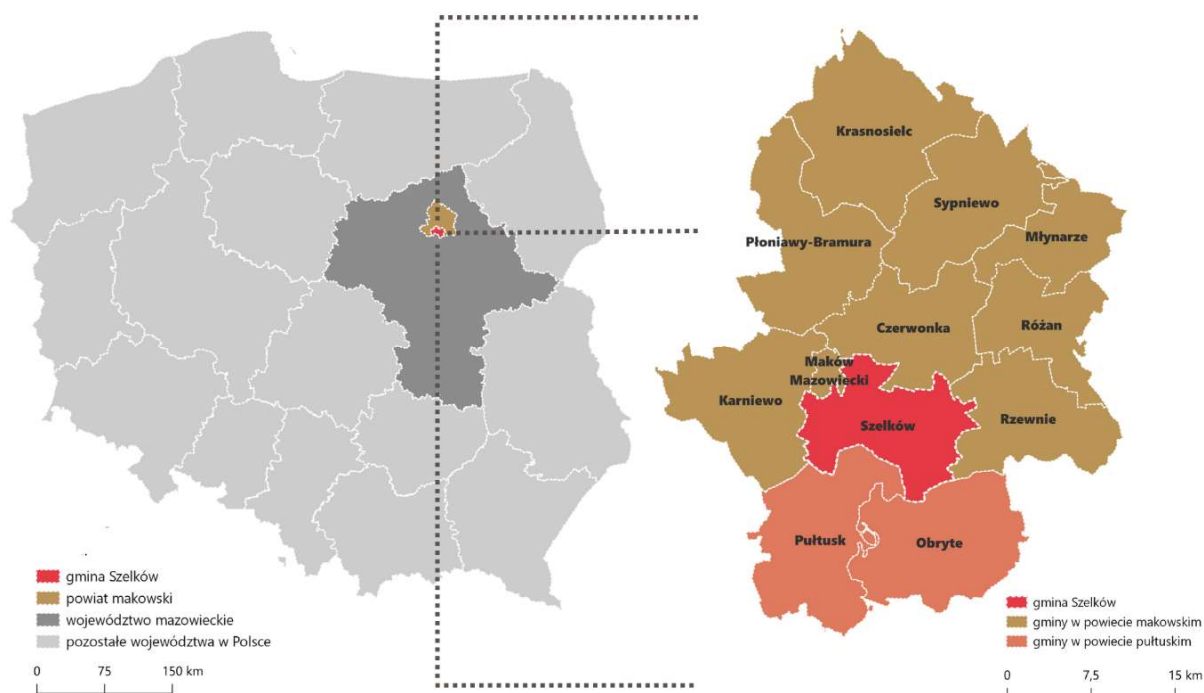
Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy.
Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych
(maksymalnie +/- 2%).

Charakterystyka Gminy Szelków

Położenie

Szelków jest gminą wiejską, która położona jest w północnej części powiatu makowskiego, w województwie mazowieckim. Zajmuje ona powierzchnię 113,2 km² oraz graniczy z następującymi gminami: Czerwonka, Rzewnie, Obryte, Pułtusk, Karniewo, Maków Mazowiecki. Przez obszar Gminy przebiegają drogi krajowe nr 57, 60 i 61, które wyznaczają połączenia międzyregionalne oraz międzynarodowe. Jest ona oddalona od najbliższego miasta (Makowa Mazowieckiego) o ok. 10 km. Użytki rolne w Gminie Szelków stanowią ponad 69% ogólnej powierzchni Gminy.

Rysunek 1. Położenie Gminy Szelków na mapie województwa mazowieckiego

Źródło: opracowanie własne

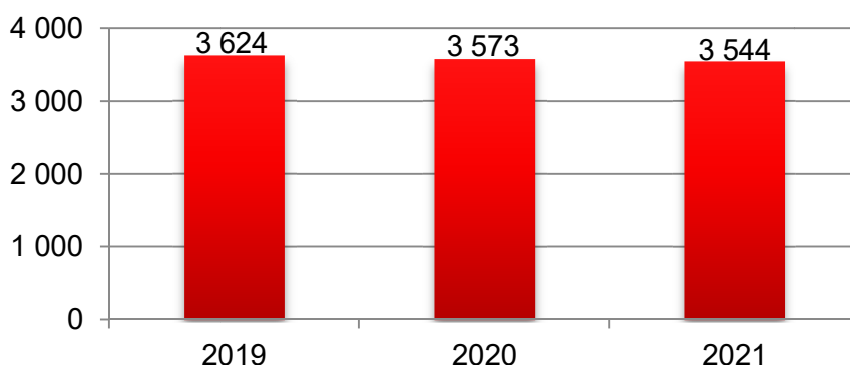
Gmina Szelków pod względem administracyjnym składa się z 23 sołectw: Ciepielewo, Chrzanowo, Chyliny, Dzierżanowo, Głódki, Grzanka, Laski, Magnuszew Duży, Magnuszew Mały, Makowica, Nowy Strachocin, Stary Strachocin, Nowy Szelków, Stary Szelków, Orzyc, Pomaski Wielkie, Pomaski Małe, Przeradowo, Kaptury, Rostki, Smrock-Kolonia, Smrock-Dwór, Zakliczewo, a także jednego osiedla: Bazar.

Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwi wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Szelków zamieszkuje 3 544 osoby (stan na 31 grudnia 2021 roku). Na przestrzeni analizowanych lat liczba mieszkańców uległa zmniejszeniu. W 2021 roku względem 2019 roku wartość spadkowa wyniosła 2,2%. Szczegółowe dane przedstawia wykres poniżej.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Szelków w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W Gminie Szelków w 2021 roku przyrost naturalny na 1000 ludności kształtował się na poziomie -6,72 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował niższą wartość w stosunku do województwa mazowieckiego (-3,54). Na przestrzeni lat 2019-2021 w Gminie przyrost naturalny na 1000 ludności ulegał wahaniom, jednakże w 2021 roku osiągnął najniższą wartość. W województwie zauważalny jest trend spadkowy w tym zakresie.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Szelków w porównaniu do województwa mazowieckiego na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
Gmina Szelków	-4,65	-3,08	-6,72
Województwo mazowieckie	-0,35	-1,96	-3,54

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w Gminie Szeków według ekonomicznych grup wieku w roku 2021 przedstawiała się następująco:

- 19,7% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- 58,3% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 22,0% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w Gminie Szeków. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzegalny jest niewielki spadek udziału osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności – w 2021 roku w porównaniu do 2019 roku na poziomie 2 pp. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym nieznacznie wzrósł, natomiast w przypadku osób w wieku przedprodukcyjnym widać niewielkie wahania. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie w 2021 roku prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w województwie mazowieckim i w całym kraju. W województwie jest to 19,4% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,0% w wieku produkcyjnym oraz 21,6% w wieku poprodukcyjnym, natomiast w Polsce – 18,4% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,1% w wieku produkcyjnym oraz 22,5% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach)

wyszczególnienie	2019	2020	2021
wiek przedprodukcyjny	19,5	19,8	19,7
wiek produkcyjny	59,5	58,6	58,3
wiek poprodukcyjny	21,0	21,7	22,0

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

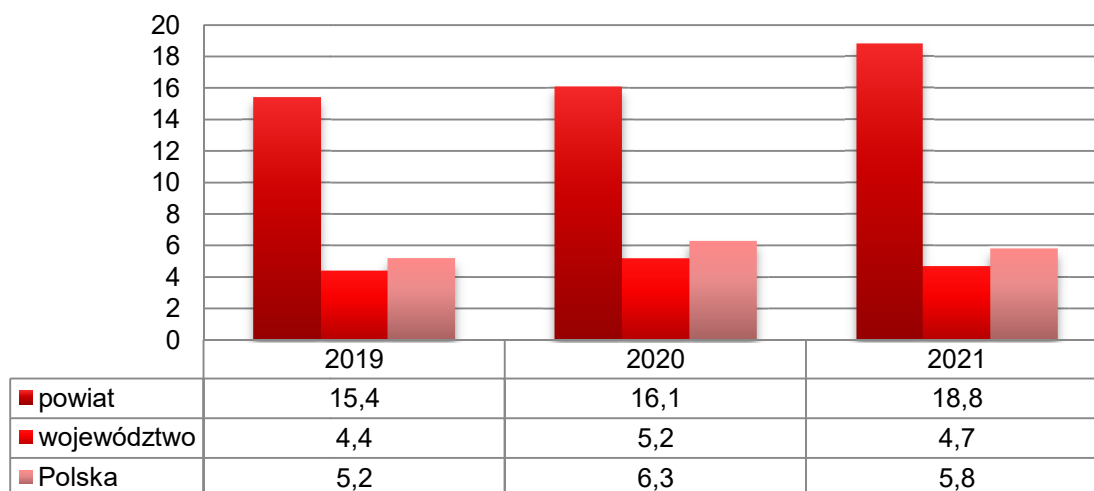
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, w związku z tym wskaźnik przedstawia dane dla powiatu makowskiego. W 2021 roku stopa bezrobocia w powiecie wynosiła 18,8%, a więc była znacznie wyższa niż stopa

bezrobocia rejestrowana w województwie mazowieckim i w całej Polsce. Na przestrzeni lat 2019-2021 stopa bezrobocia w powiecie ulegała systematycznemu wzrostowi, a najwyższą wartość osiągnęła w 2021 roku. W przypadku województwa mazowieckiego, jak i całego kraju, zauważalne są wahania na przestrzeni ostatnich lat. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

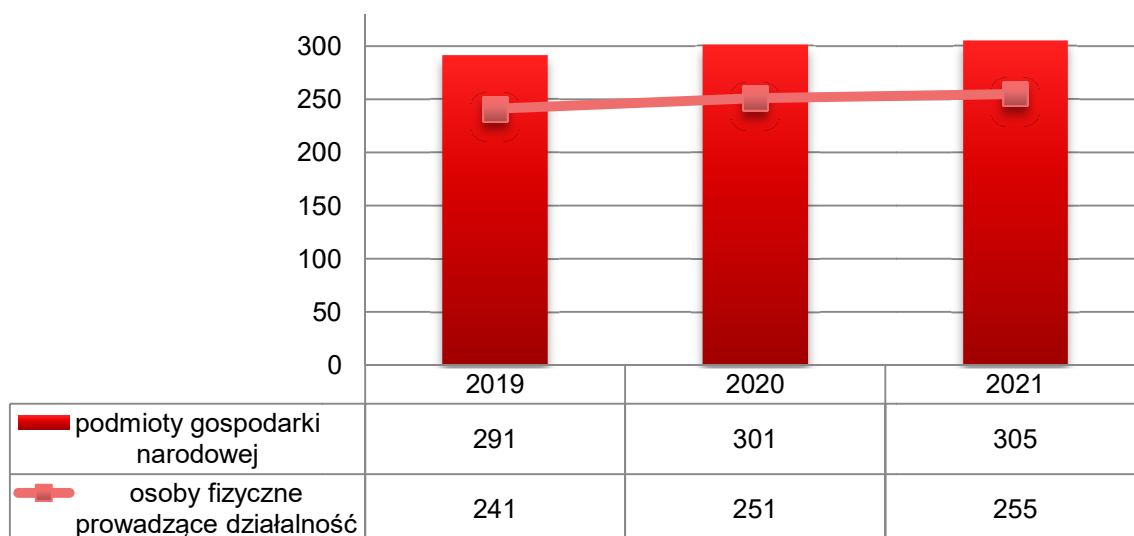
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie makowskim na przestrzeni lat 2019-2021 w porównaniu do województwa mazowieckiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W Gminie Szelków na koniec 2021 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 305 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 255 (84%). Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Gminie Szelków uległa niewielkiemu wzrostowi.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w Gminie Szelków w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w Gminie Szelków według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 298 (stan na koniec 2021 roku). Działalność prowadzi również 7 małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników.

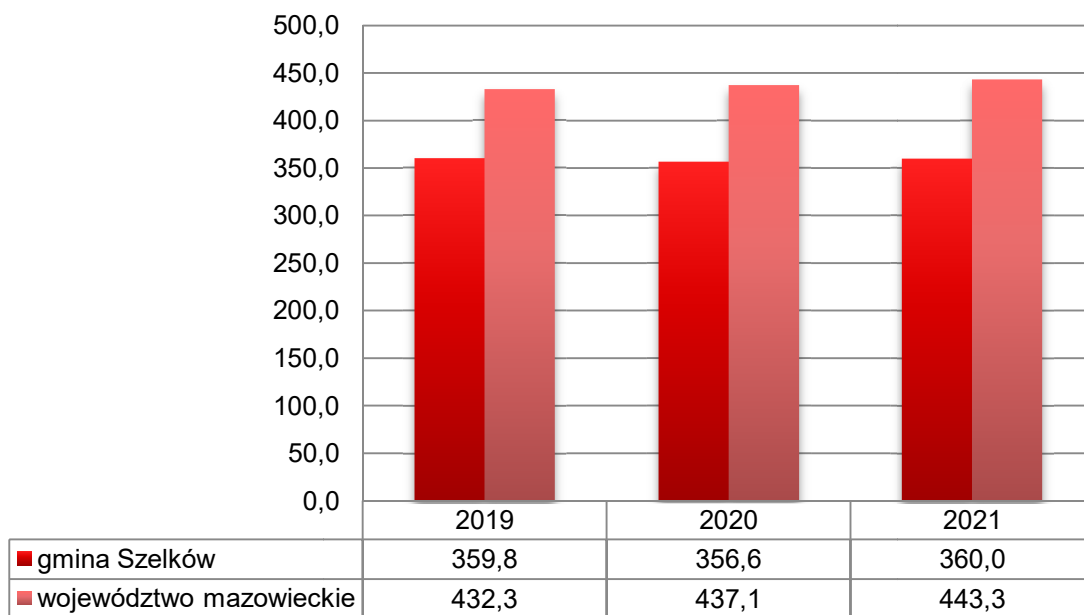
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Gminy Szelków według klas wielkości (stan na koniec 2021 roku)

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/>

Zgodnie z dostępnymi danymi, liczba mieszkań przypadająca na każdych 1000 mieszkańców w Gminie Szelków w 2021 roku wyniosła 360,0 i tym samym była niższa w porównaniu z ich liczbą w województwie mazowieckim (443,3). Świadczy to o mniej korzystnej sytuacji na rynku mieszkaniowym na terenie Gminy, względem województwa. Można zauważyć, że w Gminie z roku na rok liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców ulegała wahaniom, natomiast w województwie systematycznie wzrastała.

Wykres 4. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w Gminie Szelków oraz województwie mazowieckim w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Edukacja i wychowanie

W 2021 roku na terenie Gminy Szelków funkcjonowały **2 publiczne placówki oświatowe**:

- Przedszkole w Starym Szelkowie,
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Starym Szelkowie.

Przedszkole w Starym Szelkowie organizuje zajęcia dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Gmina realizuje zadania oświatowe poprzez zabezpieczenie działalności przedszkola oraz szkoły podstawowej, a także zapewnia dowóz dzieci do szkoły i przedszkola.

W roku szkolnym 2020/2021 łączna liczba **przedszkolaków** kształtowała się na poziomie **82 osób**, z kolei liczba **uczniów szkół podstawowych** wyniosła wówczas **199**. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzec można niewielki wzrost ogólnej liczby dzieci i młodzieży szkolnej na terenie Gminy Szelków.

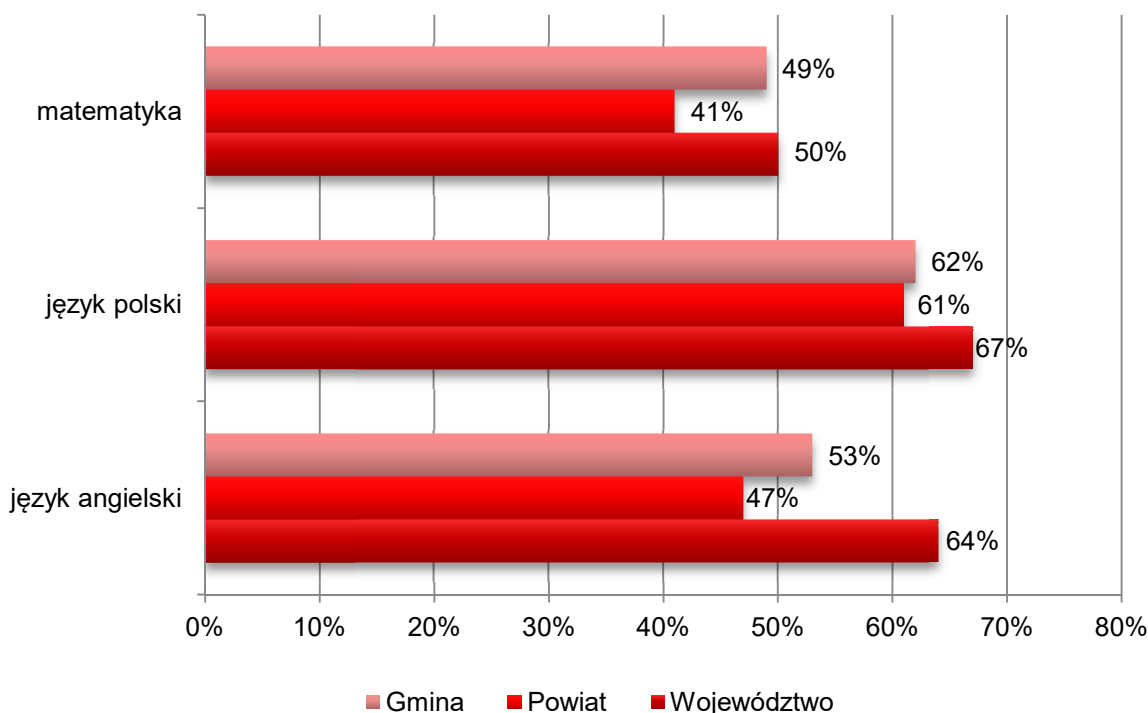
Tabela 4. Liczba uczniów przedszkola i szkoły podstawowej w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
nauczanie przedszkolne	83	85	82
nauczanie podstawowe	196	195	199
RAZEM	279	280	281

Źródło: Raport o stanie Gminy za 2019, 2020 i 2021 rok

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z Gminy Szeków, powiatu makowskiego i województwa mazowieckiego w roku 2021. Z zebranych danych wynika, że uczniowie z Gminy uzyskali wyższe wyniki ze wszystkich przedmiotów w porównaniu do młodzieży z powiatu, natomiast niższe porównując do całego województwa.

Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku uczniów z terenu Gminy Szeków, powiatu makowskiego i województwa mazowieckiego

Źródło: Raport o stanie gminy Szeków za rok 2021

Kultura, sport i rekreacja

Działalność kulturalna na terenie Gminy koncentruje się głównie w **Gminnym Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu w Starym Szekowie**. W ramach GCKCiS swoją działalność prowadzi także Biblioteka Publiczna z Filią biblioteczną w Dzierżanowie. Placówka służy rozwojowi i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalno-oświatowych mieszkańców Gminy. W 2021 roku Biblioteka zakupiła 306 sztuk nowych książek, korzystając z budżetu własnego oraz z dotacji z Biblioteki Narodowej.

Przy Gminnym Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu swoją działalność nieformalnie prowadzi również Klub Seniora „Stokrotka” oraz Teatr „Cioci Heni”¹⁰.

¹⁰ Na podstawie informacji udostępnionych przez Urząd Gminy Szeków.

W 2021 roku GCKCiS organizowało oraz uczestniczyło w poniższych działaniach:

- Konkurs fotograficzny dla dzieci na najładniejszego bałwanka;
- Zajęcia sportowe na wolnym powietrzu oraz na hali sportowej;
- Zajęcia na siłowni w reżimie sanitarnym;
- Wystawa grafiki cyfrowej prof. Leszka Żebrowskiego, którą zwiedzali uczniowie szkoły podstawowej;
- Wycieczka rowerowa do Makowicy ze zwiedzaniem stajni i oprowadzaniem na koniach;
- Strefa Kibica dla mieszkańców Szelkowa;
- Wakacyjna Akademia Piłkarska;
- Gry i zabawy dla przedszkolaków.

W wakacje zrealizowano także cotygodniowe warsztaty kreatywności oraz wyjazdy na pływalnię w Pułtusku (4 razy dla 50 uczniów).

Oprócz wyżej wymienionych działań zorganizowano również:

- Wycieczkę do Dowództwa Warszawskiego Garnizonu oraz do ZOO;
- Spotkanie biblioteczne dla przedszkolaków;
- Wycieczkę do Skansenu i Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu oraz parku linowego w Broku;
- Gry i zabawy dla dzieci podczas gminnego pikniku „Szczepimy się”;
- Czytanie Narodowe „Moralność Pani Dulskiej”;
- Olimpiadę Sportową dla przedszkolaków w ramach Ogólnopolskiego Dnia Przedszkolaka;
- Konkurs plastyczny „Oblicza Jesieni”;
- Występ Kabaretu „Rozumisz”;
- „Andrzejki” Klubu Seniora „Stokrotka”.

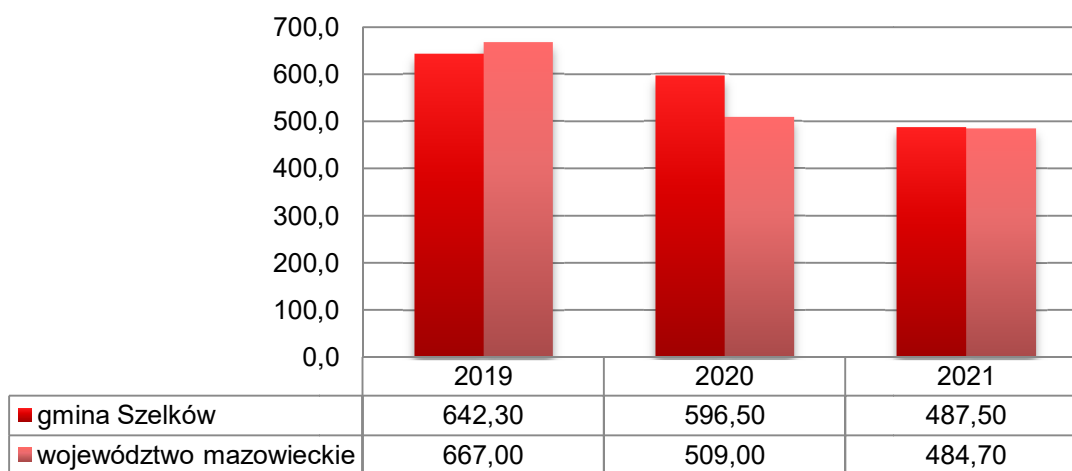
Gmina Szelków dla zapewnienia rozwoju sportowego oraz aktywnego spędzania czasu mieszkańców zapewnia dostęp do znajdujących się na jej terenie: hali sportowej, placu zabaw, siłowni wewnętrznej wyposażonej w sprzęt do ćwiczeń, sali sportów walki, gdzie odbywają się zajęcia z instruktorem, a także kilku siłowni zewnętrznych wyposażonych w urządzenia siłowe.

W 2019 roku Gmina Szelków organizowała cykliczną imprezę sportową – IX Półmaraton Szelkowski. Prace przygotowawcze zaczynały się w Urzędzie Gminy już od połowy kwietnia. Po raz pierwszy w podanym roku bieg był współfinansowany z budżetu Województwa Mazowieckiego. W organizację angażowali się wolontariusze ze szkół oraz strażacy OSP. W Półmaratonie udział wzięło 104 zawodników. Wydarzenie miało charakter rodzinny, dzięki zapewnieniu opieki dzieciom w Przedszkolu w Starym Szelkowie oraz przygotowanemu poczęstunkowi dla wszystkich przybyłych na to wydarzenie przez Szkołę Podstawową im. Janusza Korczaka. Ze względu na ograniczenia związane z pandemią COVID-19 w latach 2020-2021 Półmaraton Szelkowski nie mógł zostać zorganizowany.

Na terenie Gminy funkcjonują także świetlice wiejskie.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują na to, że w 2021 roku liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 ludności w Gminie Szelków była nieznacznie wyższa od ich liczby na terenie całego województwa. W latach 2019-2021 zauważalny jest systematyczny spadek w tym zakresie zarówno na poziomie Gminy, jak i województwa, co prawdopodobnie miało związek z pandemią. Obrazuje to poniższy wykres.

Wykres 5. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 ludności w Gminie Szelków oraz województwie mazowieckim w latach 2019-2021

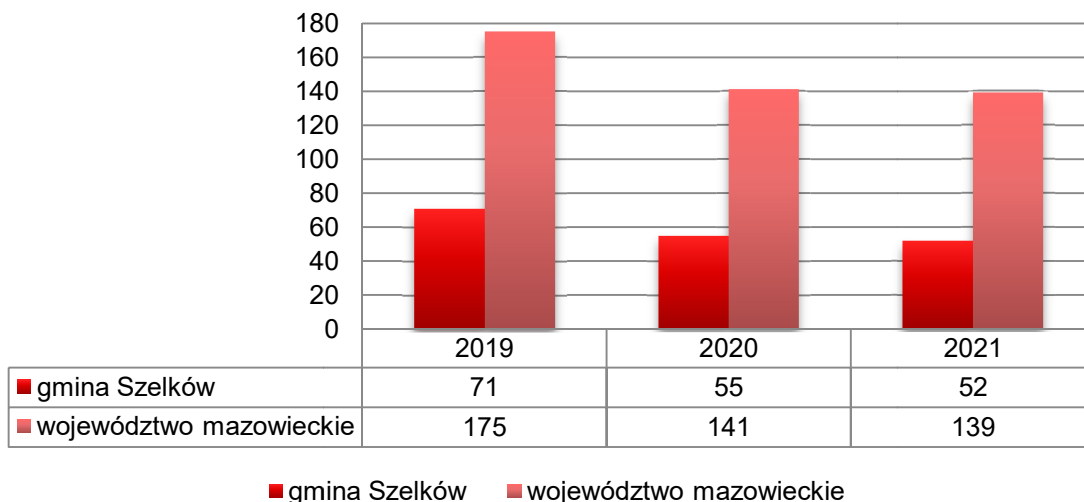
■ gmina Szelków ■ województwo mazowieckie

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Poniższy wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności w Gminie Szelków oraz województwie mazowieckim w latach 2019-2021. Na podstawie danych statystycznych widać, że wskaźnik ten przyjmuje w Gminie znacznie niższą wartość niż w województwie.

W 2021 roku w Gminie było to 52 czytelników, natomiast w całym województwie – 139. Jednocześnie zarówno w Gminie Szelków, jak i w całym województwie mazowieckim zaobserwować można spadek poziomu czytelnictwa na przestrzeni lat 2019-2021.

Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w Gminie Szelków oraz województwie mazowieckim w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Opieka zdrowotna

System opieki zdrowotnej w Gminie Szelków obejmuje **Gabinet Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Szelkowie**. Dla mieszkańców dostępny jest także **Punkt Apteczny** w Starym Szelkowie.

Z dostępnych danych GUS wynika, iż w Gminie Szelków w 2021 roku na 1 przychodnię przypadło 3 544 mieszkańców. Jest to wartość znacznie większa od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła w omawianym roku 1 633. W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 2,1 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca Gminy, co jest wartością niższą, a tym samym mniej korzystną od tej dla całego powiatu makowskiego (5,8).

Tabela 5. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej Gminie Szelków w porównaniu do powiatu makowskiego w 2021 roku

wyszczególnienie	powiat	gmina
przychodnie	26	1
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	1 633	3 544
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	5,8	2,1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W Gminie Szelków o bezpieczeństwo i porządek dbają funkcjonariusze z **Komendy Powiatowej Policji w Makowie Mazowieckim**, wraz z dzielnicowym przydzielonym do Gminy. W miejscowości Stary Szelków znajduje się siedziba dzielnicowego KPP. Policjanci poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują również działalność profilaktyczną na terenie Gminy.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia **5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych** w: Magnuszewie Małym, Nowym Strachocinie, Pomaskach Wielkich, Przeradowie i Starym Szelkowie. Jednostka w Starym Szelkowie wchodzi w skład krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. W podstawowy zakres działalności OSP wchodzi ochrona przeciwpożarowa i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, natomiast członkowie jednostek OSP biorą udział również w zabezpieczeniach imprez sportowych oraz kulturalnych organizowanych na terenie Gminy.

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Narastanie nierówności społecznych wpłynęło na konieczność intensyfikacji oddolnych działań podejmowanych przez środowiska dotknięte nimi, na kanwie czego zainicjowany został ruch spółdzielczy, umożliwiający całym grupom społecznym zaspokoić podstawowe potrzeby, a u jego podstaw leżała podmiotowość jednostki oraz wartość pracy indywidualnej. Ówczesne przesłanki umożliwiły wykreowanie się ekonomii społecznej znanej obecnie, czyli ekonomii skoncentrowanej na jednostce i oddziaływaniu społecznym, zarządzanej w sposób

autonomiczny i partycypacyjny oraz wykazującej nadrzędność świadczenia usług dla członków, pracowników lub wspólnoty ponad bezwzględnym zyskiem¹¹.

Ekonomia społeczna prowadzona jest przez szereg podmiotów, wśród których znajdują się organizacje pozarządowe wskazane w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, tj. stowarzyszenia, fundacje i prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także w art. 3 ust. 3, w tym spółdzielnie socjalne, spółki non profit, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, itp. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES umożliwi aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury, czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym .

Wśród podmiotów ekonomii społecznej wyszczególnia się podmioty ekonomii solidarnej, których celem działania jest w szczególności aktywizacja zawodowa i integracja społeczna, w tym reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*

¹¹ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*, str. 10.

Podmioty ekonomii społecznej prowadzą szeroką działalność na rzecz lokalnej społeczności i grup zagrożonych lub doświadczających wykluczenia społecznego. Doświadczenie wynikające z podejmowanych działań umacnia przyzwolenie tych podmiotów do powzięcia części odpowiedzialności za kierunek i kształt lokalnej polityki społecznej. W dotychczasowych praktykach wiodącą formą współpracy międzyinstytucjonalnej w tym obszarze było zlecenie zadań publicznych oraz usług społecznych odpowiednim fundacjom i stowarzyszeniom, niemniej wraz z rozwojem sektora ES zasadne jest włączenie wszystkich jego podmiotów do tworzenia lokalnych rozwiązań, w tym w zakresie rozpoznawania problemów społecznych, opracowywania dokumentów strategicznych, wdrażania działań i ich oceny.

Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019

W świetle ustawy o ekonomii społecznej rozszerzona została sfera zadań publicznych możliwych do realizacji przez organizacje pozarządowe, która dała im możliwość *działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych*, z kolei ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych uregulowała kwestie obszarów usług możliwych do realizacji przez PES w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów oraz w oparciu o prawo

zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań. Zdefiniowane poniżej usługi społeczne są ściśle związane z katalogiem zadań w ramach pożytku publicznego.

Katalog usług społecznych z zakresu:	Zadania publiczne w obszarze:
polityki prorodzinnej	➤ działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka
wspierania rodziny	➤ wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej ➤ działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
systemu pieczy zastępczej	➤ wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
pomocy społecznej	➤ pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
promocji i ochrony zdrowia	➤ ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej
wspierania osób niepełnosprawnych	➤ działalności na rzecz osób niepełnosprawnych
edukacji publicznej	➤ nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania
przeciwdziałania bezrobociu	➤ promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
kultury	➤ kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
kultury fizycznej i turystyki	➤ wspierania i upowszechniania kultury fizycznej ➤ turystyki i krajoznawstwa

pobudzania aktywności obywatelskiej	<ul style="list-style-type: none">➤ działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych➤ upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji➤ udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego➤ upowszechniania i ochrony praw konsumentów
mieszkalnictwa	<ul style="list-style-type: none">➤ tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej
ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none">➤ ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego
reintegracji zawodowej i społecznej	<ul style="list-style-type: none">➤ działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym➤ działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości➤ rewitalizacji➤ działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3➤ działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Wśród zadań publicznych wskazanych do realizacji przez organizacje pozarządowe znajdują się dodatkowo działania w obszarze wzmocnienia integralności społeczności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa, wsparcia grup wykluczonych i mniejszościowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Ważnym aspektem rozróżniającym usługi społeczne od zadań publicznych realizowanych przez PES jest sposób, w jaki dany podmiot otrzymuje je do realizacji. W przypadku zadań publicznych rozróżnia się ich 5, w tym:

- otwarty konkurs ofert,
- „małe granty” (tryb pozakonkursowy),
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez organ administracji publicznej w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej,

- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu na podstawie samodzielnie złożonej oferty.

Realizacja usług społecznych następuje z kolei poprzez zlecenie zadań w formie:

- zlecenia usług,
- zlecenia instytucji,
- bonu na aktywność (regranting),
- kooperacyjnego rozwiązania problemów.

Na obszarze Gminy Szelków funkcjonują organizacje pozarządowe, w tym takie, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Należą do nich m.in.:

- 6 Kół Gospodyń Wiejskich,
- Parafialny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy w Starym Szelkowie,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży „MACIUŚ” w Starym Szelkowie,
- Stowarzyszenie Projekt Integracja w Starym Szelkowie,
- 5 Ochotniczych Straży Pożarnych¹².

Na terenie Gminy Szelków w 2021 roku zarejestrowanych było **305 podmiotów gospodarki narodowej**, w tym 14 stowarzyszeń i organizacji społecznych, które stanowiły 4,6% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej. W 2021 roku liczba stowarzyszeń i organizacji wzrosła o 1 w stosunku do lat 2019-2020.

Tabela 6. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Gminie Szelków na przestrzeni lat 2019-2021

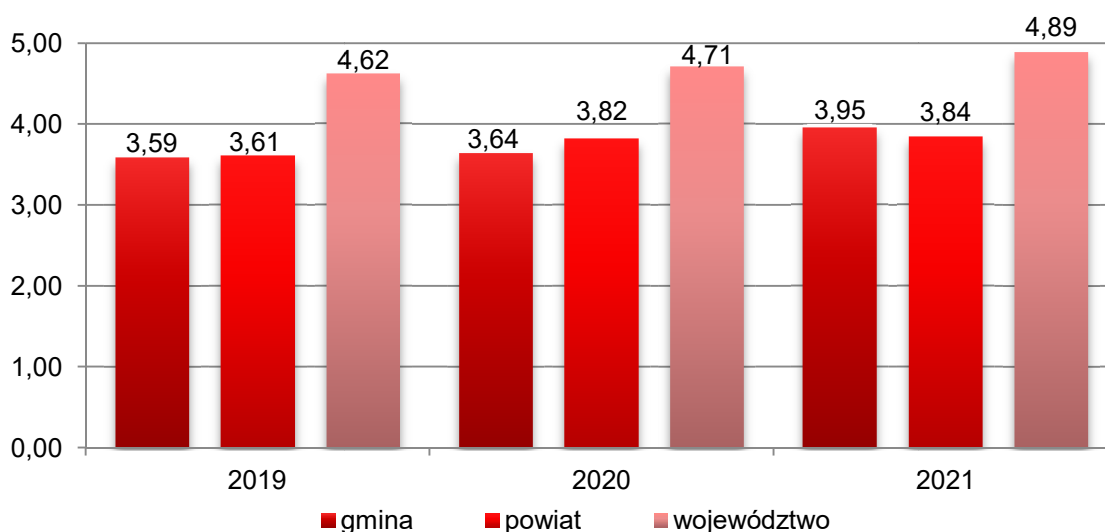
wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, w tym:	291	301	305
stowarzyszenia i organizacje społeczne	13	13	14

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

¹² Na podstawie informacji udostępnionych przez Urząd Gminy Szelków

Wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w Gminie Szelków w 2021 roku wyniósł **3,95** i tym samym był wyższy niż w latach 2019-2020. W odniesieniu do danych wojewódzkich powyższy wskaźnik w Gminie na przestrzeni analizowanych lat przyjmował niższe wartości, natomiast w latach 2019-2020 wyniósł on w Gminie niewiele mniej niż w całym powiecie, a w 2021 roku był nieznacznie wyższy od danych powiatowych.

Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w Gminie Szelków, powiecie makowskim i województwie mazowieckim na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (m.in. GOPS, szkoła). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

Główne zasady współpracy samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami pożytku publicznego w 2023 roku określa *Program współpracy Gminy Szelków z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na 2023 rok*, który został przyjęty uchwałą Nr XXXVI/271/22 Rady Gminy Szelków w dniu 29 listopada 2022 r. Wyznacza on cele i formy współpracy, katalog zadań, przy których wykonywaniu powinna być

realizowana współpraca pomiędzy Gminą Szelków, a organizacjami pozarządowymi, które działają na terenie Gminy.

Współpraca Gminy Szelków z organizacjami pozarządowymi obejmuje następujące cele szczegółowe:

- wsparcie rozwoju aktywności w społeczności Gminy i jej zaangażowania w proces definiowania i rozwiązywania problemów lokalnych;
- integrację podmiotów realizujących różne inicjatywy w sferze zadań publicznych;
- poprawę jakości życia poprzez pełniejsze zaspokojenie potrzeb mieszkańców;
- wsparcie dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów, mające służyć ich rozwojowi oraz lepszemu przygotowaniu do współpracy z Gminą w zakresie realizacji zadań publicznych i dla osiągnięcia ważnych celów społecznych¹³.

Na terenie Gminy nie funkcjonują żadne przedsiębiorstwa społeczne.

Gminny system pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹⁴.

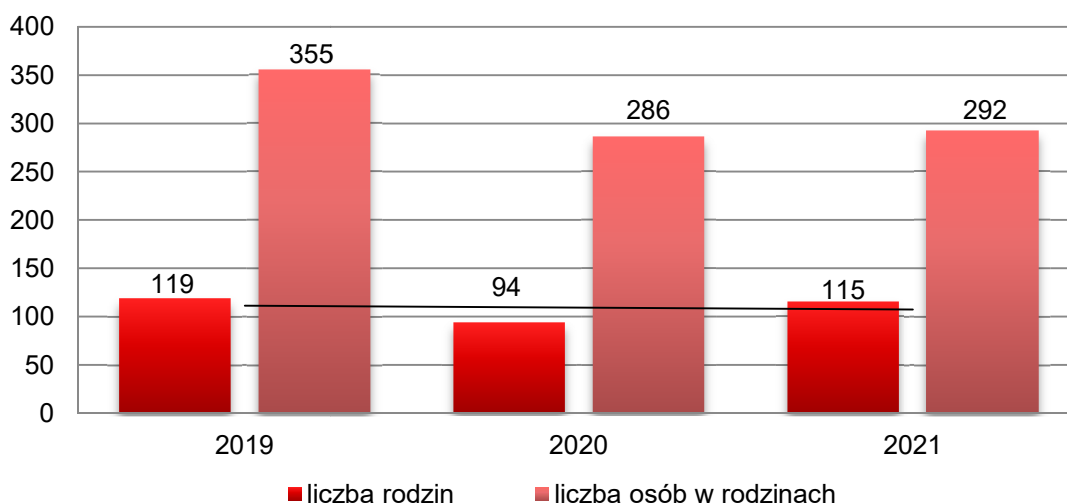
Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Szelków jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. GOPS realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

¹³ Raport o stanie Gminy Szelków za 2021 rok

¹⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).

Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z materialnej pomocy społecznej w Gminie Szelków uległa wahaniom. W 2021 roku pomocą tą objętych było 115 rodzin – to o 3% mniej niż w 2019 roku. Na przestrzeni analizowanych lat wahaniom uległa również liczba osób w rodzinach korzystających z tego rodzaju pomocy. Dynamikę zmian obrazuje naniesiona na wykres linia trendu.

Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z materialnej pomocy społecznej w Gminie Szelków w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 i 2021 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płci. Z danych tych wynika, iż w 2021 roku korzystających z tego typu pomocy było 89 osób w wieku przedprodukcyjnym, 55 osób w wieku produkcyjnym oraz 40 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej kobiet było więcej niż mężczyzn (liczba kobiet – 99, liczba mężczyzn – 85). Analizując dynamikę zmian, na przestrzeni lat 2019-2021, dostrzec można wahania liczby osób we wszystkich trzech kategoriach wiekowych.

Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2019-2021

wiek	2019		2020		2021	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	57	0	101	56	89	54
produkcyjny	107	73	50	41	55	19
poprodukcyjny	20	12	11	6	40	26
ogółem	184	85	162	103	184	99

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 i 2021 rok

W 2021 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 62 mieszkańcom Gminy Szeków, natomiast świadczenie niepieniężne – 112 osobom. Na przestrzeni lat 2019-2021 widoczny jest spadek w zakresie liczby osób otrzymujących świadczenia pieniężne oraz wahania w przypadku świadczeń niepieniężnych, których liczba beneficjentów osiągnęła najwyższą wartość w 2021 roku. Dane statystyczne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
świadczenie pieniężne	75	75	62
świadczenie niepieniężne	109	97	112

Źródło: Raport o stanie Gminy Szeków za 2019, 2020 i 2021 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie ulegała zmianom – w 2019 roku wyniosła 138, w 2020 roku – 30, natomiast w 2021 roku osiągnęła wartość 48. W 2021 roku było tyle samo kobiet, co mężczyzn wśród osób długotrwale pobierających świadczenie.

Tabela 9. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2019-2021

płeć	2019	2020	2021
kobiety	0	5	24
mężczyźni	138	25	24
ogółem	138	30	48

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 i 2021 rok

W 2021 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w Gminie Szeków była długotrwała lub ciężka choroba, następnie bezrobocie, niepełnosprawność, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i potrzeba ochrony macierzyństwa oraz przemoc w rodzinie¹⁵.

¹⁵ Raport o stanie Gminy Szeków za 2021 rok.

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Poniżej przedstawione zostały zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie Gminy Szelków.

Należą do nich:

- Urząd Gminy w Szelkowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- placówka ochrony zdrowia,
- placówka oświatowa,
- Gminne Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu w Starym Szelkowie,
- Biblioteka Publiczna,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

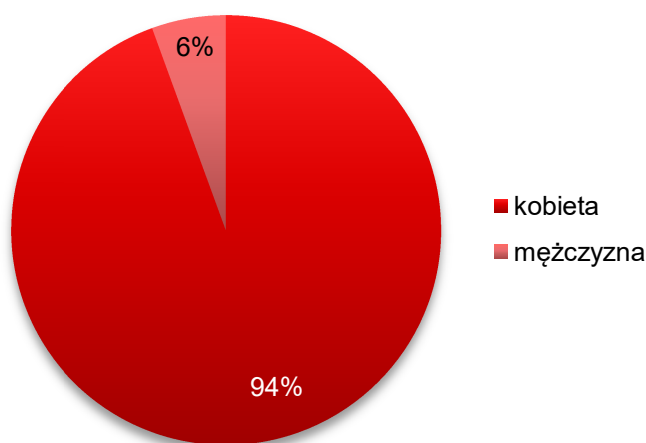
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień z perspektywy dorosłych mieszkańców Gminy Szelków, a także skala zjawiska przemocy. Dodatkowo zbadano takie kwestie jak rynek pracy, ubóstwo, wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, zdrowie fizyczne i psychiczne oraz sytuacja osób starszych.

Struktura badanej próby

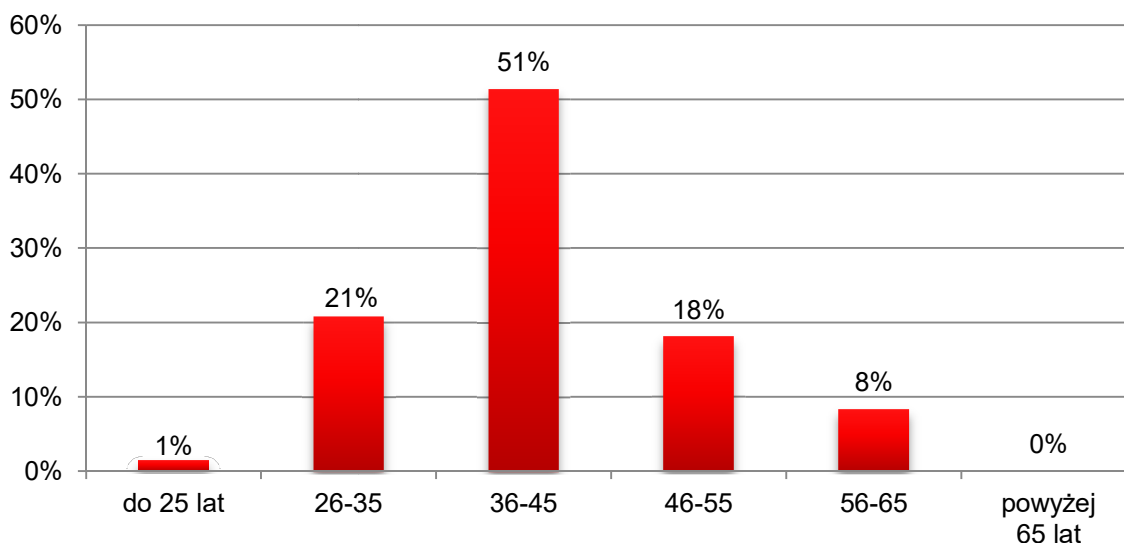
W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie Gminy Szelków wzięło udział 72 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety – stanowiły one 94% ogółu, zaś mężczyźni – 6%.

Rysunek 5. Płeć: N=72

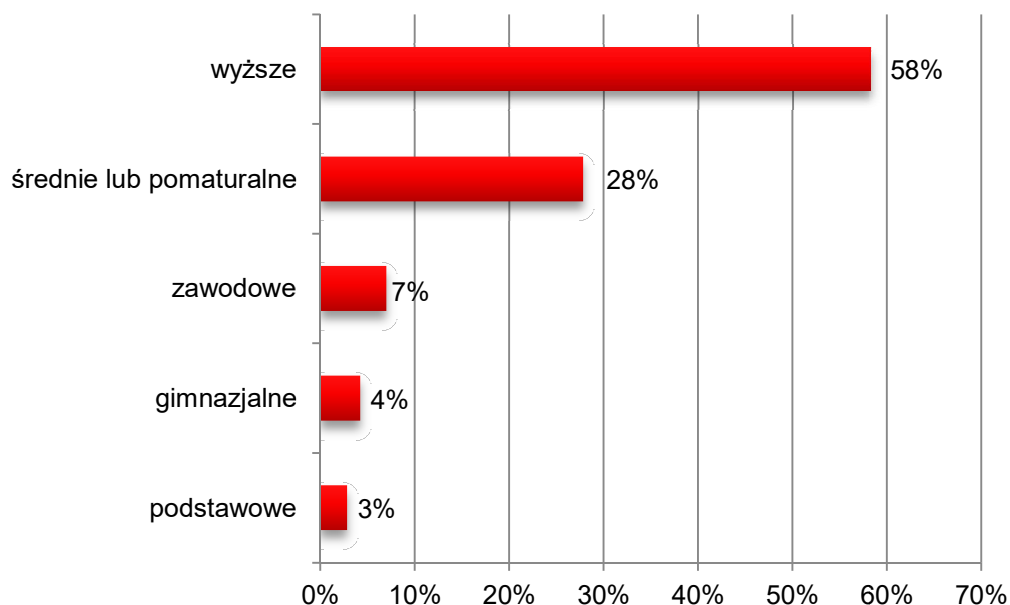
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci są zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowią ankietowani mający 36-45 lat (51%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy mający 26-35 lat (21%), 46-55 lat (18%), 56-65 lat (8%) oraz w wieku poniżej 25 lat (1%).

Wykres 11. Wiek: N=72

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (58%), następnie średnim lub pomaturalnym (28%), z kolei 7% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym. Najmniejszy odsetek badanych stanowią badani z wykształceniem gimnazjalnym (4%) oraz podstawowym (3%).

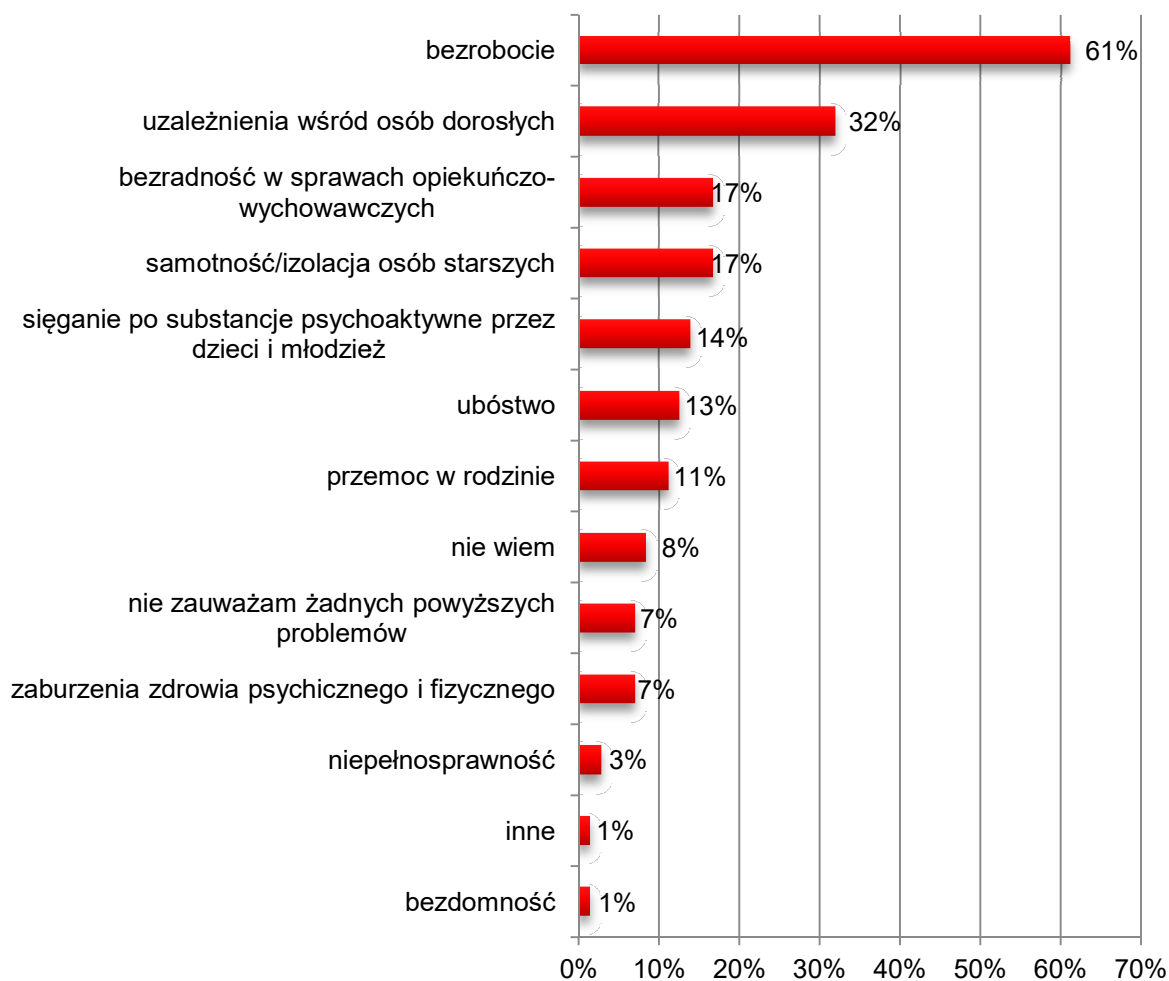
Wykres 12. Wykształcenie: N=72

Problemy społeczne

Respondenci w pierwszej kolejności zostali poproszeni o wskazanie głównych problemów w sferze społecznej na obszarze Gminy Szekłów. Za najważniejsze problemy uznano: bezrobocie (61%), następnie uzależnienia wśród osób dorosłych (32%), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz samotność/izolację osób starszych (po 17%). Niższy odsetek osób wskazał na sięganie po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież (14%), ubóstwo (13%) oraz przemoc w rodzinie (11%). 8% respondentów stwierdziło, że nie wie jakie są największe problemy społeczne na terenie Gminy, z kolei po 7% ankietowanych podało zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego lub nie zauważa żadnych poważnych problemów. Aspektami niewymagającymi interwencji wydaje się być niepełnosprawność (3%) oraz bezdomność (1%). Wśród innych odpowiedzi podano, że *ludzie nie pracują tylko żyją ze świadczeń na dzieci* (1%).

Wykres 25. Jakie Pana/i zdaniem są największe problemy społeczne na terenie Gminy? N=72

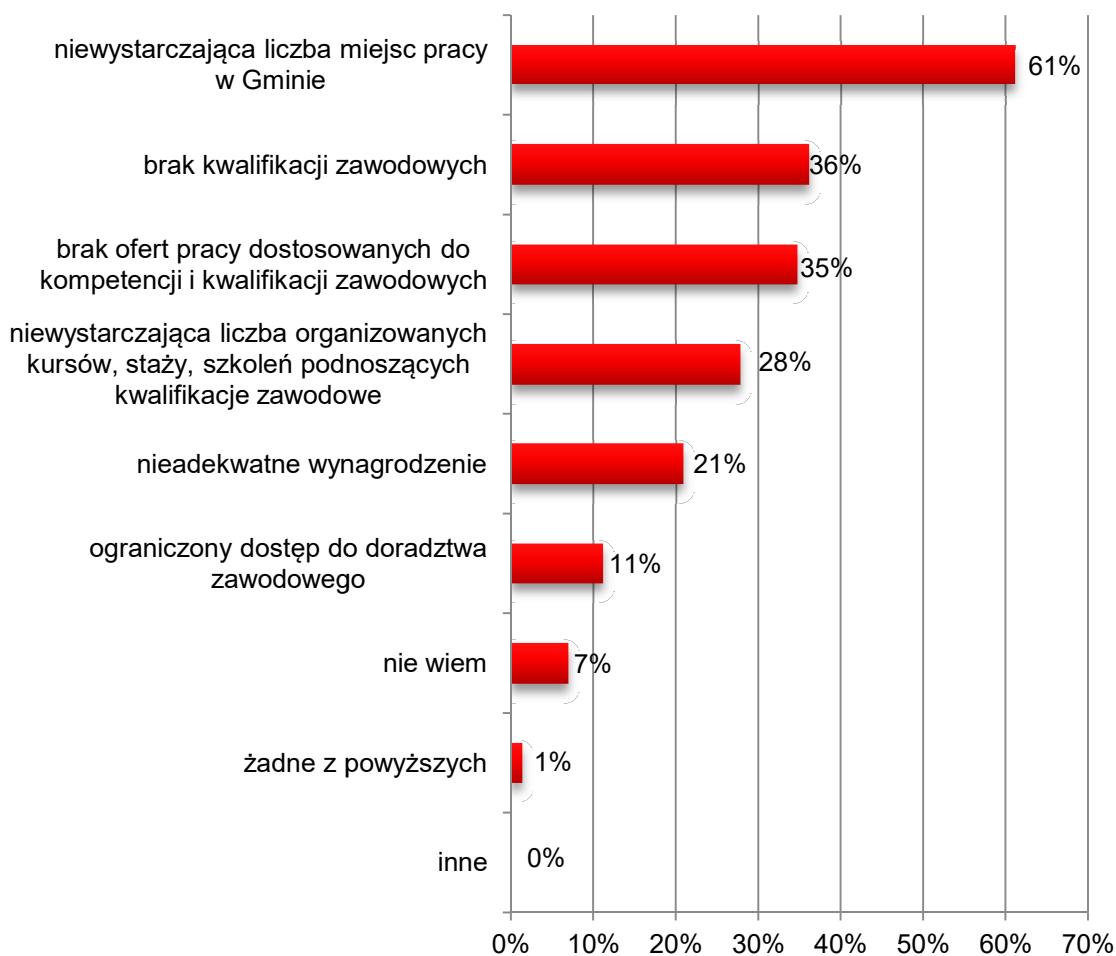

*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%

Rynek pracy

W poniższym bloku tematycznym zostanie poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców Gminy Szelków. W pierwszym pytaniu badani mieli określić z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy. Najwięcej, bo 61% mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi niewystarczająca liczba miejsc pracy w Gminie. Na drugim miejscu znalazł się brak kwalifikacji zawodowych (36%), a na trzecim – brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych (35%). W dalszej kolejności mieszkańcy podali niewystarczającą liczbę organizowanych kursów, staży, szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe (28%), nieadekwatne wynagrodzenie (21%), czy ograniczony dostęp do doradztwa zawodowego (11%). 7% ankietowanych nie posiada wiedzy w tym zakresie, a 1% osób zaznaczył odpowiedź „żadne z powyższych”.

Wykres 22. Jakie trudności napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=72

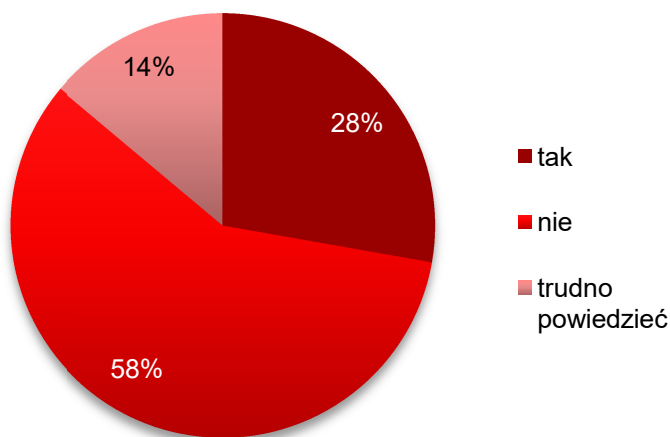

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

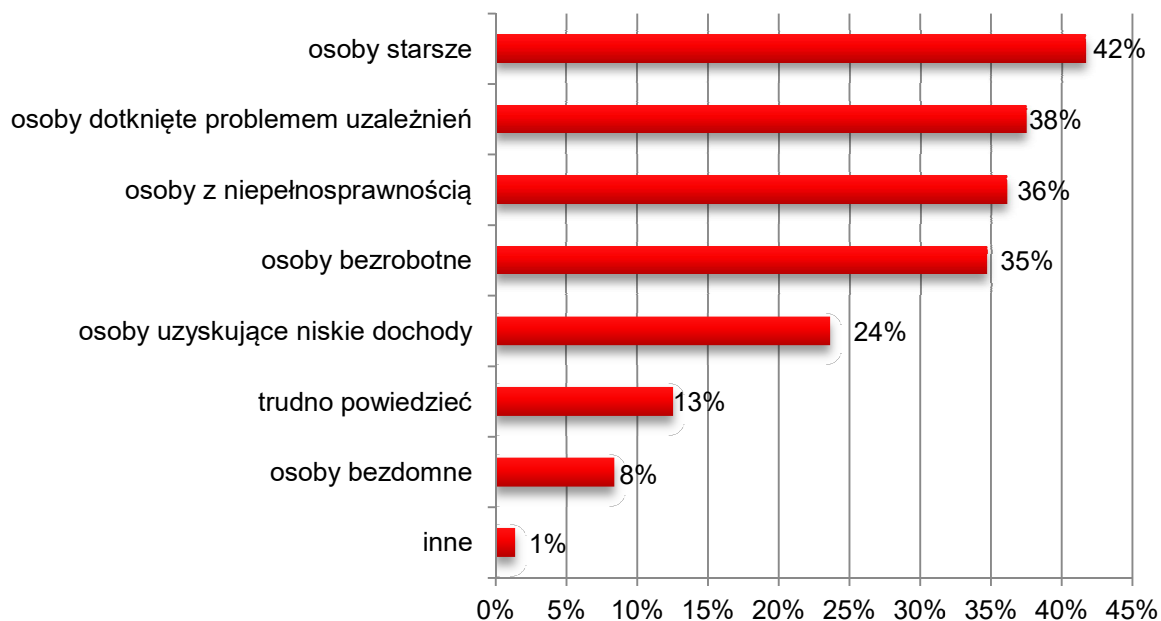
Następne pytanie dotyczyło tego, czy nasi respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, ze względu na niewystarczające zasoby finansowe. 58% osób odpowiedziało przecząco na to pytanie, 28% badanych przyznało, że doznało w okresie ostatniego roku takich trudności, z kolei 14% respondentów miało trudności w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 28. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=72

W kolejnym pytaniu, mieszkańcy mieli wskazać, jakie ich zdaniem grupy osób są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy. Na pierwszym miejscu znalazły się osoby starsze (42%), na drugim – osoby dotknięte problemem uzależnień (38%), z kolei na trzecim – osoby z niepełnosprawnościami (36%). Co trzeci respondent wskazał na osoby bezrobotne (35%), a co czwarty na uzyskujące niskie dochody (24%). Trudności w odpowiedzi na to pytanie wykazało 13% ankietowanych. Najniższy odsetek respondentów podał osoby bezdomne (8%) oraz odpowiedź „inne”, gdzie dodano *osoby z problemami zdrowotnymi* (1%).

Wykres 31. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=72

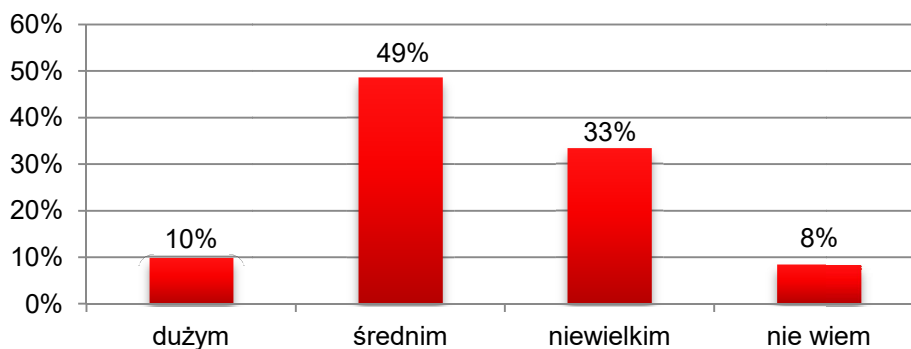

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

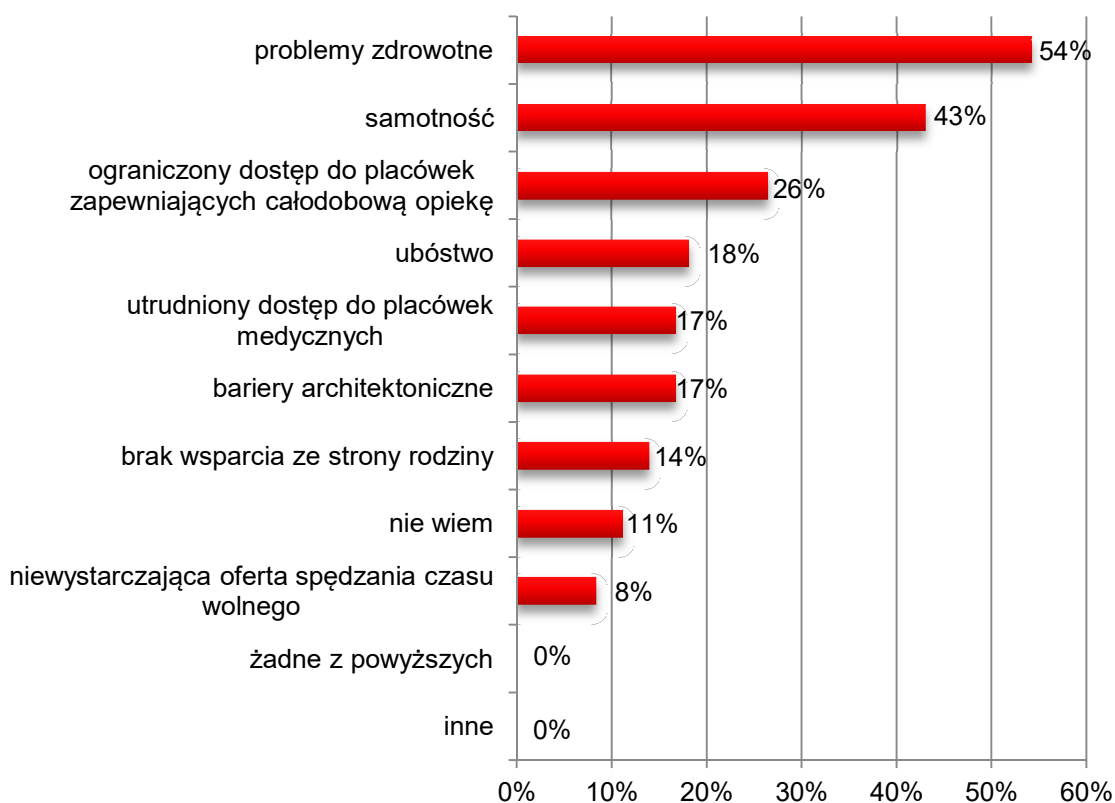
Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do osób z niepełnosprawnościami. 33% badanych uważa, że jest ona dostosowana w niewielkim stopniu, a 49% mieszkańców jest zdania, że jest przystosowana w stopniu średnim. 10% ankietowanych twierdzi, że dużo miejsc w Gminie jest przystosowanych do osób z niepełnosprawnością, a 8% badanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 32. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=72

Zdaniem większości badanych mieszkańców, najważniejszym problemem osób starszych i osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy są problemy zdrowotne (54%) oraz samotność (43%). Co czwarty ankietowany wskazał na ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę (26%), z kolei co piąty wyróżnił ubóstwo (18%). Po 17% badanych podało utrudniony dostęp do placówek medycznych oraz bariery architektoniczne, z kolei 14% zaznaczyło brak wsparcia ze strony rodziny. Niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego wybrał najmniejszy odsetek respondentów (8%). Brak wiedzy w tym zakresie zadeklarowało 11% respondentów.

Wykres 34. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych i z niepełnosprawnościami w Gminie? N=72

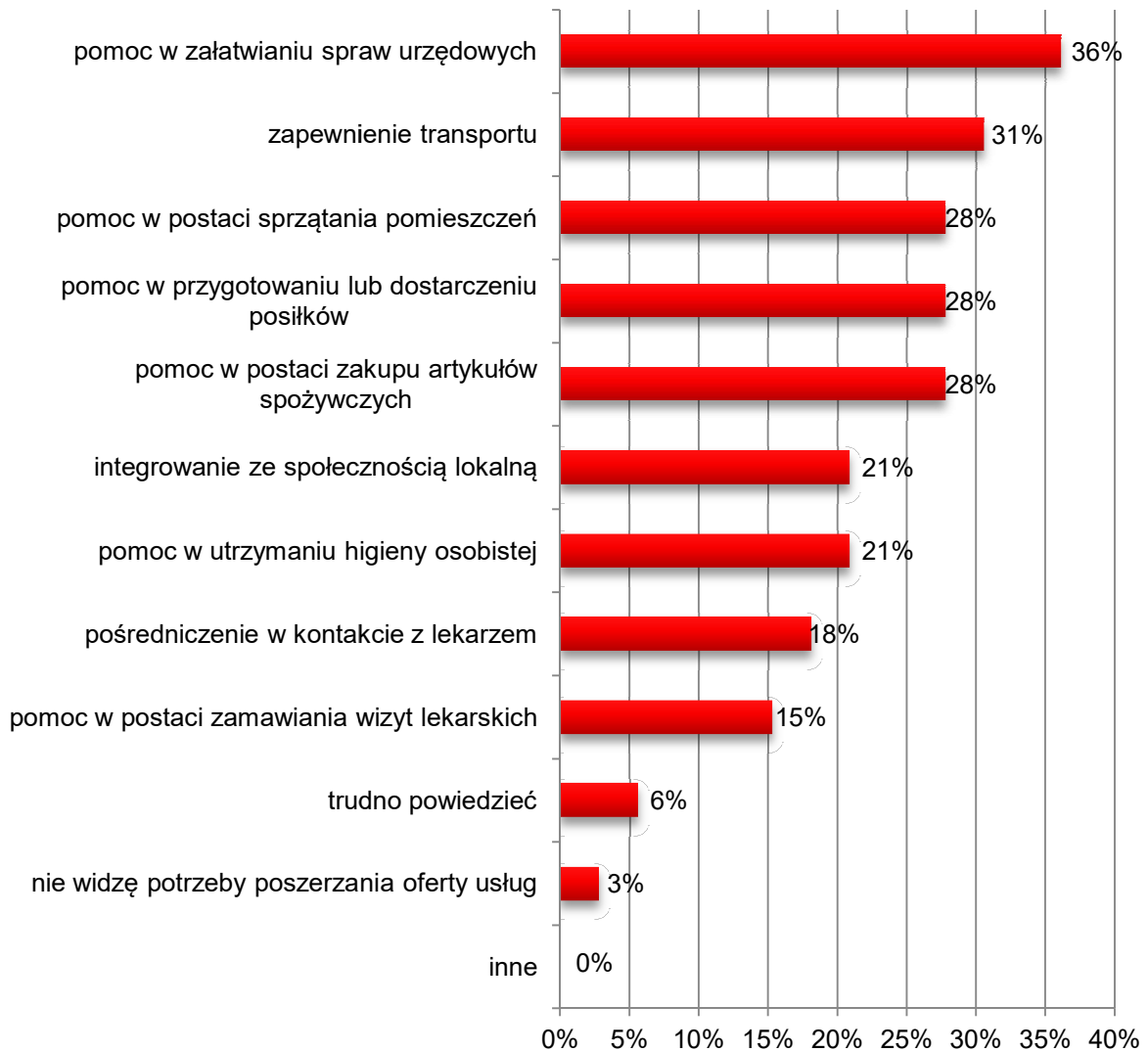

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W dalszej części badania spytano respondentów o jakie ich zdaniem działania należy poszerzyć ofertę usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Najwięcej respondentów wskazało na pomoc w załatwianiu spraw urzędowych (36%), następnie zapewnienie transportu (31%). Po 28% badanych mieszkańców podało pomoc w postaci sprzątania pomieszczeń, w przygotowaniu lub dostarczeniu posiłków, a także w postaci zakupu artykułów spożywczych. Co piąty ankietowany zaznaczył potrzebę integrowania ze społecznością lokalną

oraz pomoc w utrzymaniu higieny osobistej (po 21%). 18% respondentów wskazało na pośredniczenie w kontakcie z lekarzem, z kolei 15% na pomoc w postaci zamawiania wizyt lekarskich. 6% badanych miało problemy z odpowiedzią na to pytanie, a 3% nie widzi potrzeby poszerzania oferty usług skierowanych do osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Wykres 35. O jaką formę wsparcia Pana/i zdaniem należy poszerzyć ofertę usług opiekuńczych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami na terenie Gminy? N=72

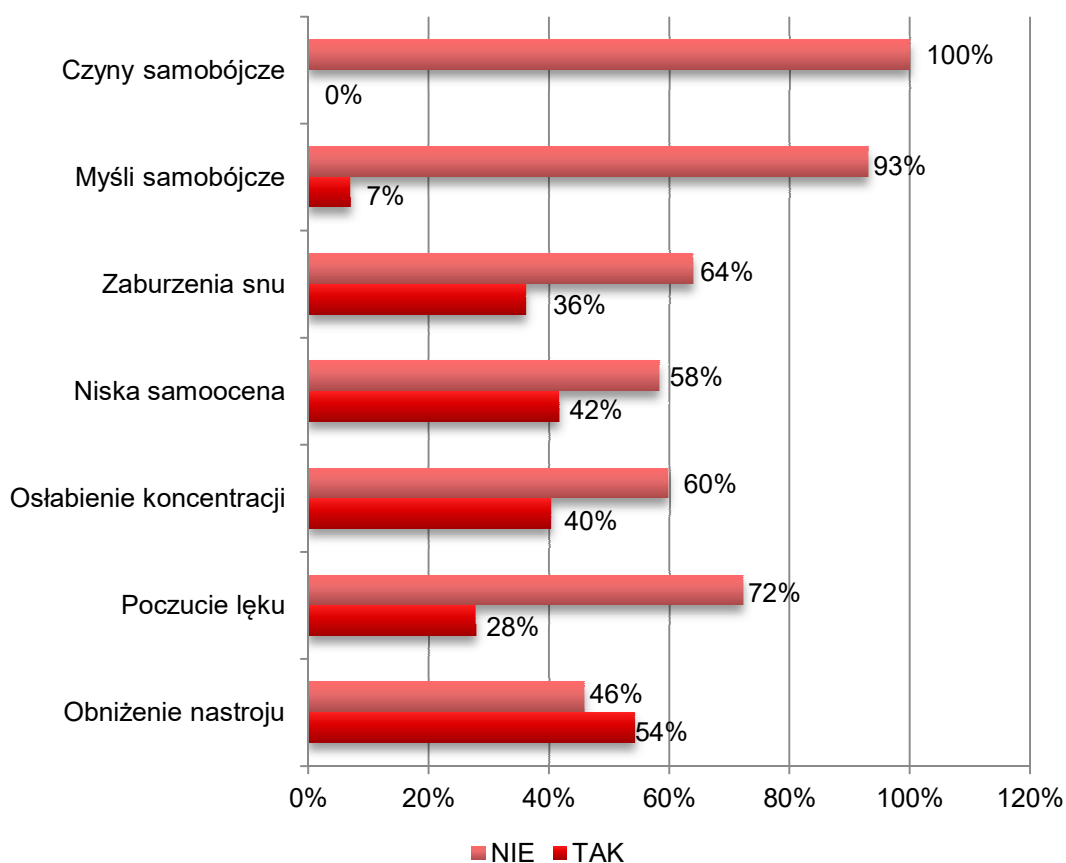
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zdrowie psychiczne

W pytaniu dotyczącym zdrowia psychicznego badani mieszkańcy Gminy Szeków mieli określić, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie wymienione stany. Z poniższego wykresu wynika, że:

- 54% doświadczyło obniżenie nastroju;
- 28% odczuwało lęk;
- 40% doświadczyło osłabienia koncentracji;
- 42% miało niską samoocenę;
- 36% doznało zaburzeń snu;
- 7% miało myśli samobójcze;
- Żaden ankietowany nie podejmował się czynów samobójczych.

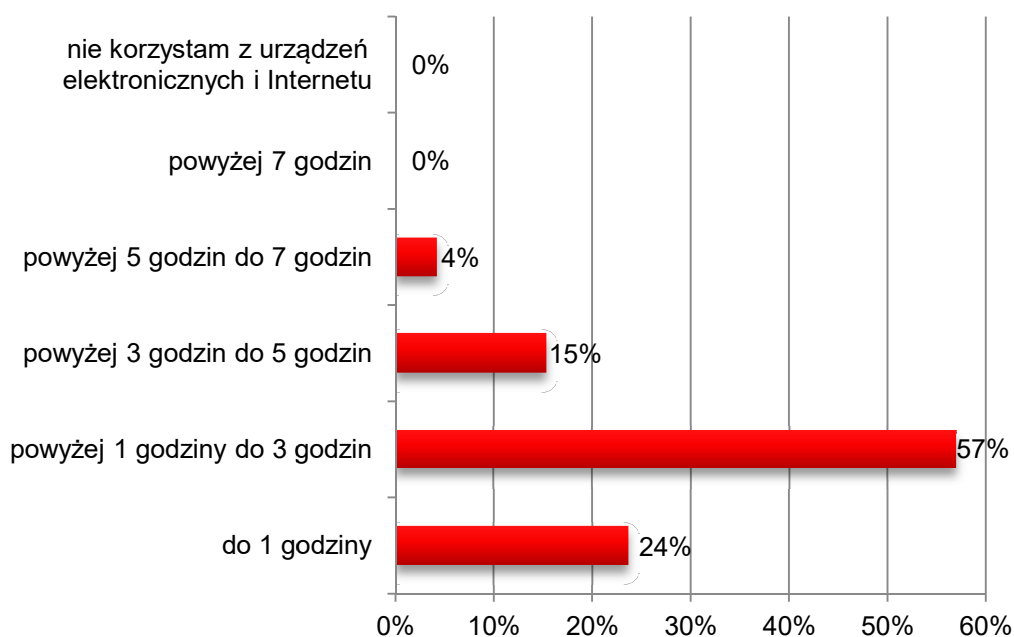
Wykres 9. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=72

Korzystanie z urzędzeń elektronicznych

W następnym obszarze tematycznym zapytano mieszkańców o korzystanie z urzędzeń elektronicznych i Internetu. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, jaką ilość czasu poświęcają na to w ciągu dnia. Jak wynika z deklaracji, co czwarty respondent korzysta z nich do 1 godziny dziennie (24%), a 57% wskazało na przedział od 1 do 3 godzin. Korzystanie z urzędzeń pomiędzy 3 a 5 godzinami dziennie podało 15% respondentów. Poświęcanie od 5 do 7 godzin dziennie na korzystanie z urzędzeń i Internetu zadeklarował odsetek 4% ankietowanych. Żaden z respondentów nie spędza czasu korzystając z urzędzeń elektronicznych i Internetu powyżej 7 godzin dziennie. Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

Wykres 10. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urzędzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=72

Odpowiadając na kolejne pytanie mieszkańcy określili, czy zdarza się im korzystać z urzędzeń elektronicznych i Internetu dłużej niż wstępnie zakładali. Jak wynika z zebranego materiału badawczego, większość respondentów odpowiedziała twierdząco na to pytanie (66 osób, tj. 92%). Wśród nich 3 osobom taka sytuacja zdarza się bardzo często (4%), 23 badanym – często (32%), 22 respondentom – czasami (31%), a 18 ankietowanym – rzadko (25%). 5 osób wskazało, że w ich przypadku taka sytuacja nie miała nigdy miejsca (7%).

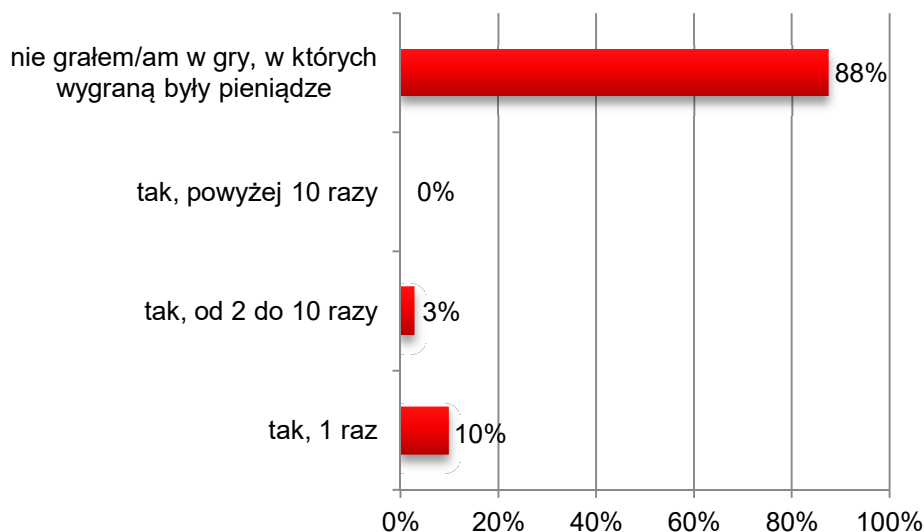
Tabela 10. Jak często zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=71

Odpowiedź	%	Liczba odp.
bardzo często	4%	3
często	32%	23
czasami	31%	22
rzadko	25%	18
nigdy	7%	5

Uczestnictwo w grach hazardowych

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miał odsetek 13% dorosłych respondentów, wśród których 10% osób grało w takie gry 1 raz, natomiast 3% przyznało się do grania w tego typu gry 2-10 razy.

Wykres 11. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=72

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami korzystającymi z gier hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 4 ankietowanych potwierdziło zaistnienie

takiej sytuacji w swoim życiu, kolejne 4 osoby zaprzeczyły temu (po 44%), natomiast 1 respondent miał problemy z odpowiedzią na to pytanie (11%).

Tabela 11. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=9

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	44%	4
nie	44%	4
trudno powiedzieć	11%	1

Ostatnie pytanie skierowane do dorosłych mieszkańców Gminy w aspekcie gier hazardowych dotyczyło przeznaczania na nie większych środków niż wcześniej zakładali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że żadnemu z nich nie zdarzyło się wydać na gry na pieniądze większej kwoty niż wcześniej zaplanował (100%).

Tabela 12. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek przeznaczyć na gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze większą kwotę pieniężną niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=9

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	0%	0
nie	100%	9
nie przewiduję określonej kwoty	0%	0

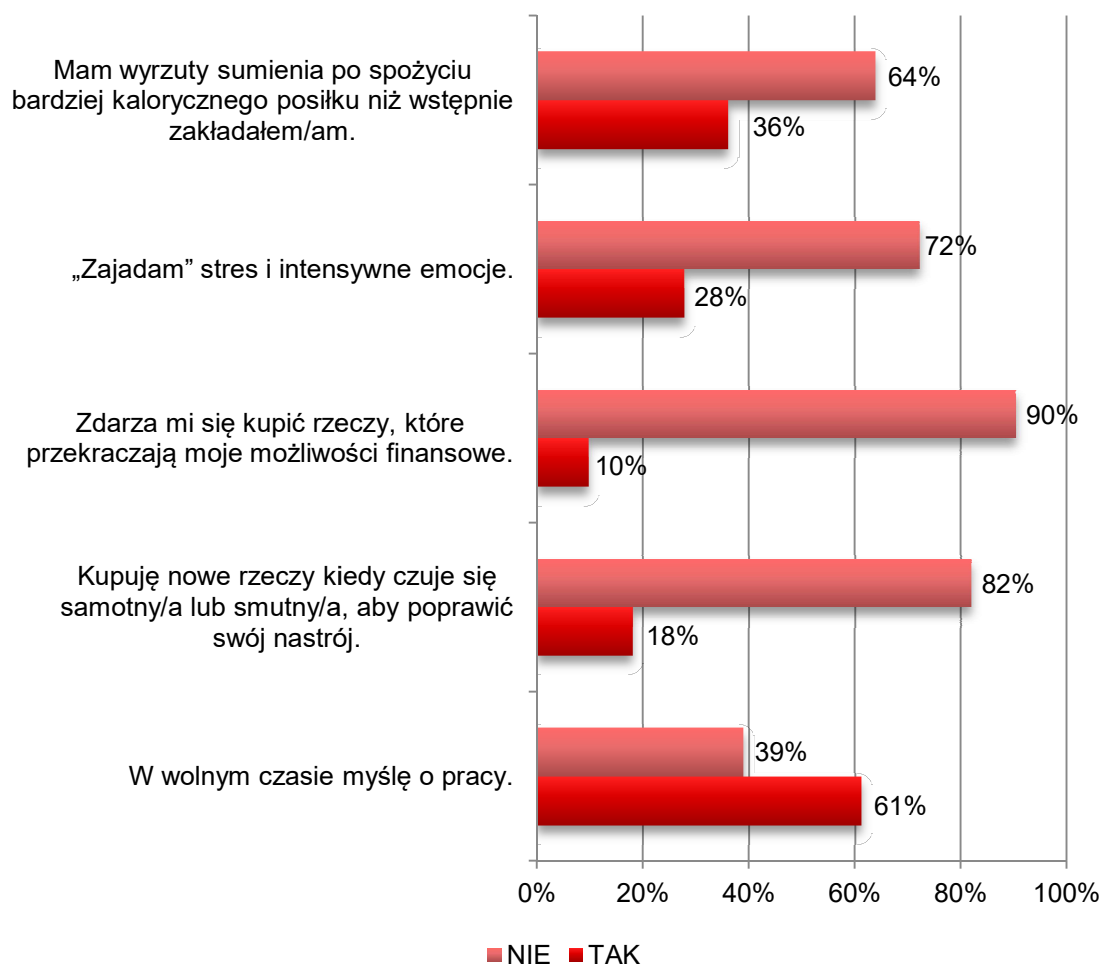
Inne uzależnienia behawioralne

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców Gminy Szeków, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat ich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zakresu aktywności fizycznej i zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm, pracoholizm, a także nadmierna aktywność fizyczna są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego rodzaju problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania świadczące o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie zakupów, pracy oraz odżywiania. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- wśród badanych 36% ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku niż wstępnie zakładali, z kolei 64% osób zaprzeczyło takim sytuacjom;
- niemal co trzeci ankietowany zajada stres i inne intensywne emocje (28%), natomiast nie tłumi ich w taki sposób 72% badanych.
- 10% ankietowanych przyznało, iż zdarza im się kupować przedmioty, na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych, natomiast nie dokonuje zakupów ponad swoje możliwości finansowe 90% respondentów;
- niemal co piąta osoba biorąca udział w badaniu kupuje nowe rzeczy, gdy czuje się samotna lub aby poprawić swój nastrój (18%), z kolei nie zachowuje się w ten sposób 82% mieszkańców;
- ponad połowa badanych myśli o pracy w trakcie swojego czasu wolnego, na co wskazało 61% wszystkich ankietowanych, natomiast o obowiązkach zawodowych po pracy nie myśli 39% respondentów.

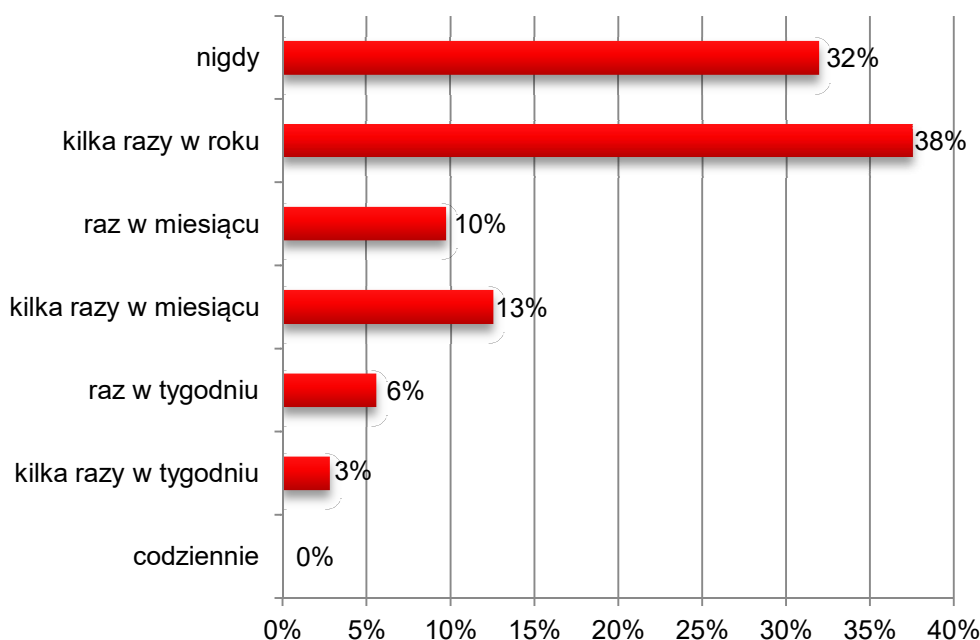
Wykres 12. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=72

Problem alkoholowy

W następnym bloku tematycznym został poruszony problem alkoholowy. Pierwsze pytanie w tym obszarze, skierowane do dorosłych mieszkańców Gminy, dotyczyło częstotliwości spożywania alkoholu. Całkowitą abstynencję zadeklarował co trzeci ankietowany (32%), natomiast 38% badanych sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 10% badanych wskazało, że takie sytuacje mają miejsce raz w miesiącu, 13% – kilka razy w miesiącu, 6% sięga po alkohol raz w tygodniu, z kolei 3% – kilka razy w tygodniu. Żaden respondent nie zadeklarował codziennego picia alkoholu.

Wykres 13. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=72

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. 25 respondentów odpowiedziało, że zdarzyło im się to 1 raz (51%), 22 osoby podały, że nigdy nie straciły kontroli nad ilością spożywanego alkoholu (45%), natomiast pojedyncze odpowiedzi wskazywały na 2-5 razy oraz powyżej 10 razy (po 2%).

Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=49

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	51%	25
2-5 razy	2%	1
6-10 razy	0%	0
powyżej 10 razy	2%	1
nigdy	45%	22

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w przeciągu ostatnich 30 dni przed badaniem doszło do sytuacji, kiedy wykonywali swoje obowiązki służbowe po nadmiernym spożyciu alkoholu poprzedniego dnia, tj. na tzw. „kacu”. Na podstawie ich deklaracji można stwierdzić, że 3 respondentów nie podejmuje żadnej aktywności zawodowej (6%), a 44 osoby nigdy nie podejmowały się pracy po nadmiernym spożyciu alkoholu (94%). 2 ankietowanych pominęło to pytanie.

Tabela 14. Jak często w przeciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i pracować po nadmiernym spożyciu alkoholu poprzedniego dnia (na tzw. „kacu”)? N=47

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	0%	0
2-5 razy	0%	0
6-10 razy	0%	0
powyżej 10 razy	0%	0
nigdy	94%	44
nie pracuję	6%	3

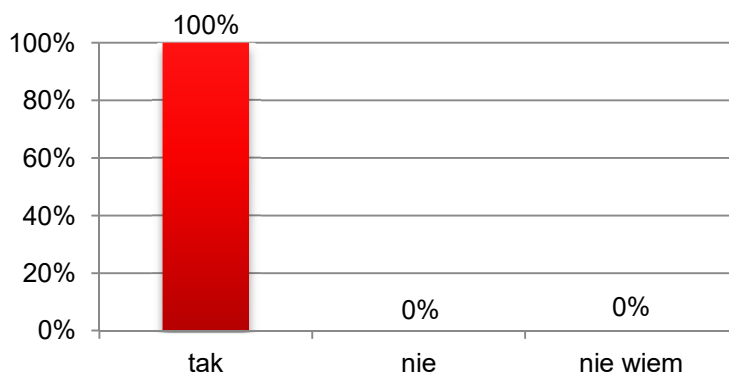
Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. Wśród badanych 2 osoby podały, iż nie posiadają prawa jazdy (4%), natomiast 47 respondentom nigdy nie zdarzyło się kierować pojazdem pod wpływem alkoholu (96%).

Tabela 15. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=49

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nigdy mi się to nie zdarzyło	96%	47
raz mi się to zdarzyło	0%	0
zdarza mi się to sporadycznie	0%	0
zdarza mi się to często	0%	0
nie posiadam prawa jazdy	4%	2

W ostatnim pytaniu dotyczącym tego obszaru, ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania w zakresie wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, wszyscy ankietowani są świadomi szkodliwości napojów alkoholowych w ciąży (100%).

Wykres 14. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=72

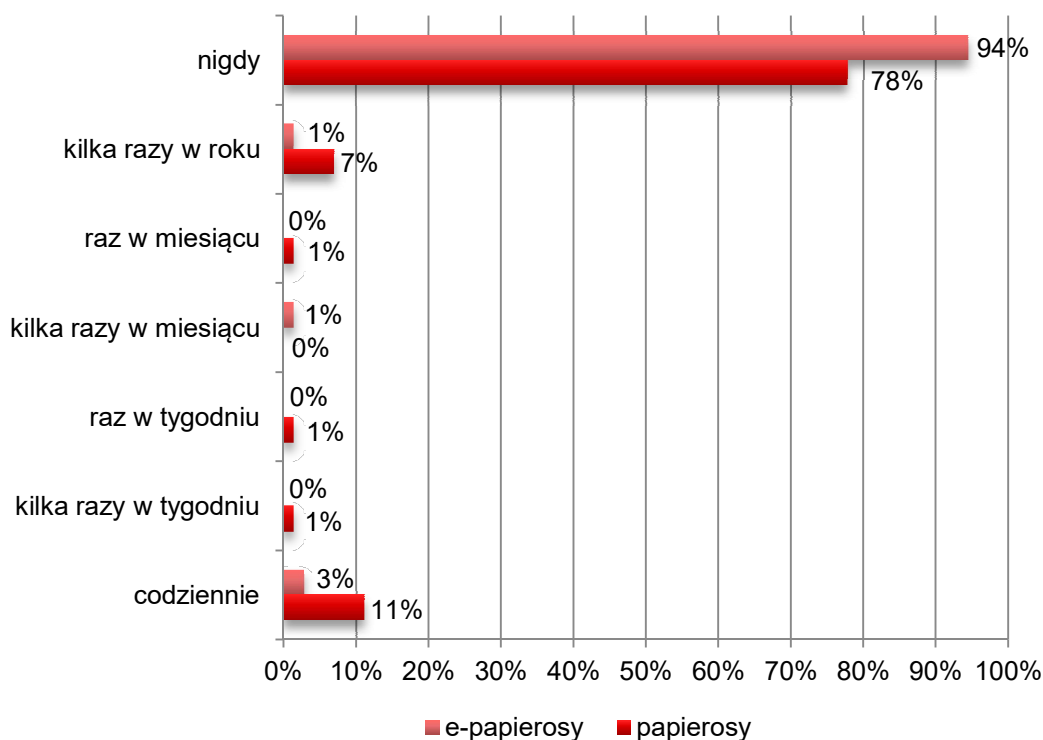

Problem nikotynowy

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców Gminy Szelków. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali co piąty mieszkaniec, tj. 21%, spośród których 7% pali kilka razy w roku, natomiast po 1% robi to raz w miesiącu, raz w tygodniu oraz kilka razy w tygodniu. 11% badanych pali papierosy codziennie.

Po elektroniczne papierosy sięga 5% respondentów, przy czym po 1% z nich robi to kilka razy w roku i kilka razy w miesiącu, z kolei 3% ankietowanych wskazało na palenie e-papierosów codziennie.

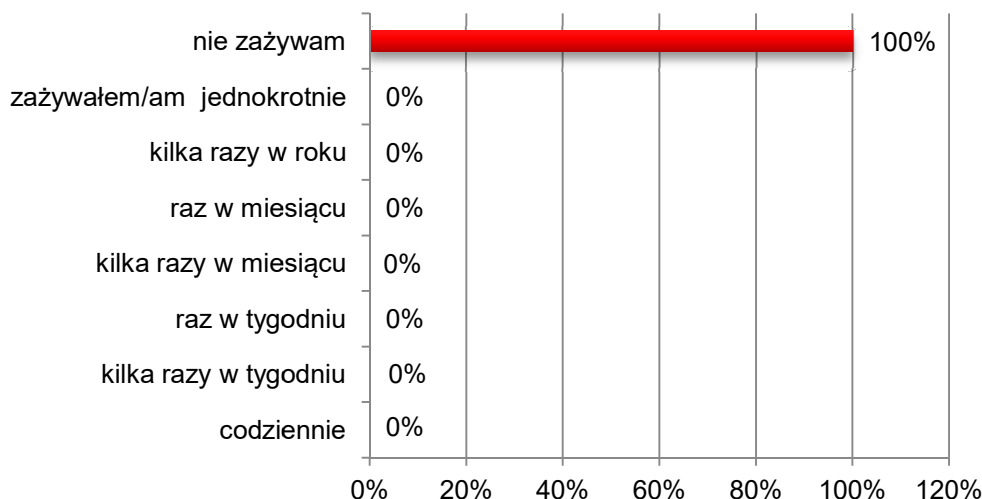
Wykres 15. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=72

Problem narkotykowy

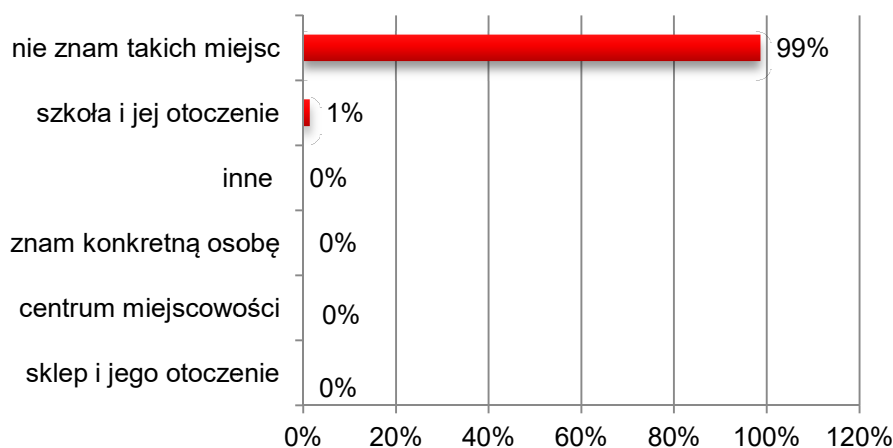
Kolejna część badania miała na celu określenie rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Szelków. Jak wynika z analizy materiału badawczego, żaden badany nie zażywał środków psychoaktywnych w swoim życiu (100%).

Wykres 16. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=72

W kolejnym pytaniu dotyczącym substancji psychoaktywnych zapytano respondentów o znajomość miejsc na terenie swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze. Jak wynika z ich deklaracji, niemal wszyscy respondenci nie znają takich miejsc, co potwierdziło 99% odpowiedzi. Niemniej, 1% ankietowanych wskazał na szkołę oraz jej otoczenie, jako miejsce, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze.

Wykres 17. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? N=72

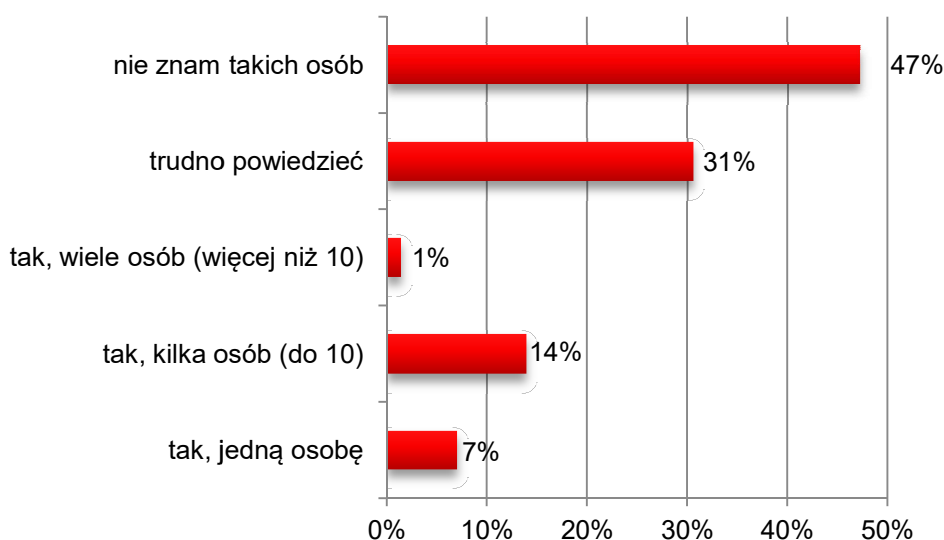

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Problem przemocy

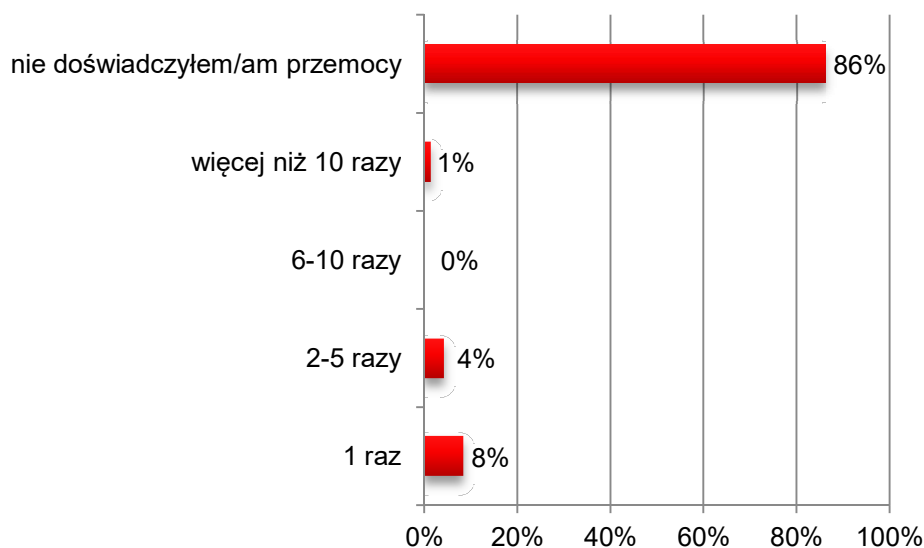
W ostatniej części raportu z badań wśród dorosłych mieszkańców Gminy Szelków oszacowana została skala występowania problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy w swoim domu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znajomość takich osób potwierdził co piąty ankietowany, tj. 22%, spośród których 7% stwierdziło, iż zna jedną taką osobę, 14% badanych podało, że zna kilka osób dotkniętych przemocą domową (do 10 osób), z kolei 1% – wiele osób (więcej niż 10). Należy zauważyć, iż znaczny odsetek respondentów nie jest pewien, czy zna taką osobę (31%), a jednoznacznie zaprzeczyła temu niemal połowa badanych (47%).

Wykres 18. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=72

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została oszacowana również dzięki deklaracjom respondentów w zakresie doświadczania przez nich samych tego problemu. Analiza uzyskanych odpowiedzi wskazuje, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie przemocy doznało 13% dorosłych mieszkańców, spośród których 8% doświadczyło jej 1 raz, 4% wskazań dotyczyło doznania tego problemu 2-5 razy, a 1% - więcej niż 10 razy.

Wykres 19. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=72

Respondenci, którzy potwierdzili, iż doświadczają przemocy, zostali poproszeni o wskazanie jej rodzaju. Z ich deklaracji wynika, że najczęściej doznawaną formą przemocy w Gminie jest przemoc psychiczna, którą podało 9 osób (90%). Niemniej, wśród odpowiedzi po 2 osoby doświadczyły przemocy fizycznej oraz zaniedbania (po 20%), natomiast 1 badany wskazał przemoc ekonomiczną (10%).

Tabela 16. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=10

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	90%	9
przemoc fizyczna	20%	2
zaniedbanie	20%	2
przemoc ekonomiczna	10%	1
przemoc seksualna	0%	0
mobbing	0%	0
nie wiem	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W dalszej części respondentów poproszono o wskazanie osób, które stosowały wobec nich przemoc. Analiza materiału badawczego pozwala stwierdzić, że przemocy wobec nich najczęściej dopuszczali się ich mężowie/żony, na których wskazało 7 osób (70%), a 3 ankietowanych podało, że doświadczyli przemocy od innych członków rodziny (30%). 1 osoba wskazała na partnera/partnerkę (10%).

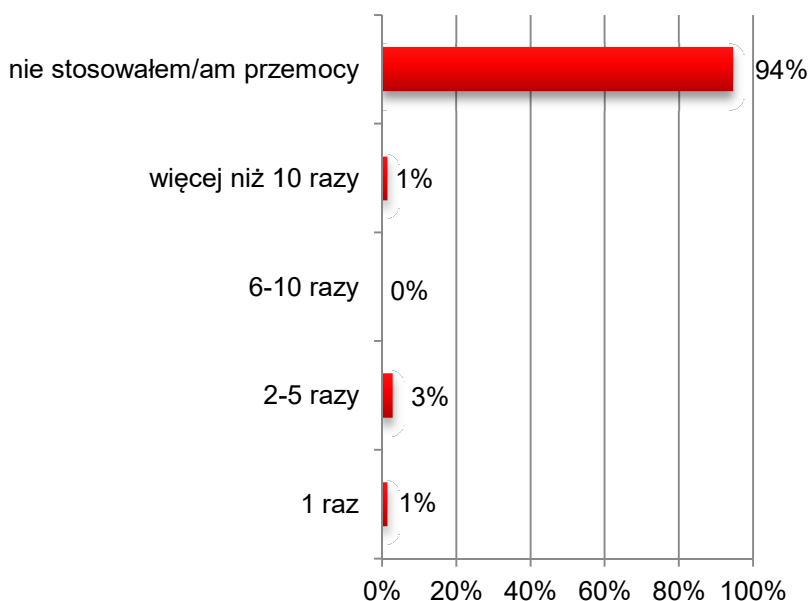
Tabela 17. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=10

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/żona	70%	7
inni członkowie rodziny	30%	3
partner/partnerka	10%	1
rodzice	0%	0
pracodawca	0%	0
współpracownicy	0%	0
nieznajomy/a	0%	0
inne osoby	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W ramach badania podjęto również próbę określenia skali oraz częstotliwości stosowania przemocy przez ankietowanych. Jak wynika z analizy materiału badawczego, do zastosowania zachowań przemocowych w ciągu ostatnich 12 miesięcy przyznał się odsetek 5% badanych. Po 1% ankietowanych dopuściło się jej 1 raz oraz więcej niż 10 razy, z kolei 3% osób wskazało na stosowanie przemocy 2-5 razy.

Wykres 20. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby? N=72

Mieszkańcy Gminy Szeków, którzy przyznali się do stosowania przemocy wobec innych osób zostali zapytani, w stosunku do kogo podjęli się takiego zachowania. Wszyscy ankietowani, którzy odpowiedzieli na to pytanie podali, że zastosowali przemoc wobec dziecka/dzieci (4 osoby, tj. 100%).

Tabela 18. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? N=4

Odpowiedź	%	Liczba odp.
dziecka/dzieci	100%	4
rodziców	0%	0
męża/żony	0%	0
partnera/partnerki	0%	0
nieznajomego/ej	0%	0
innych członków rodziny	0%	0
współpracowników	0%	0
innych osób	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

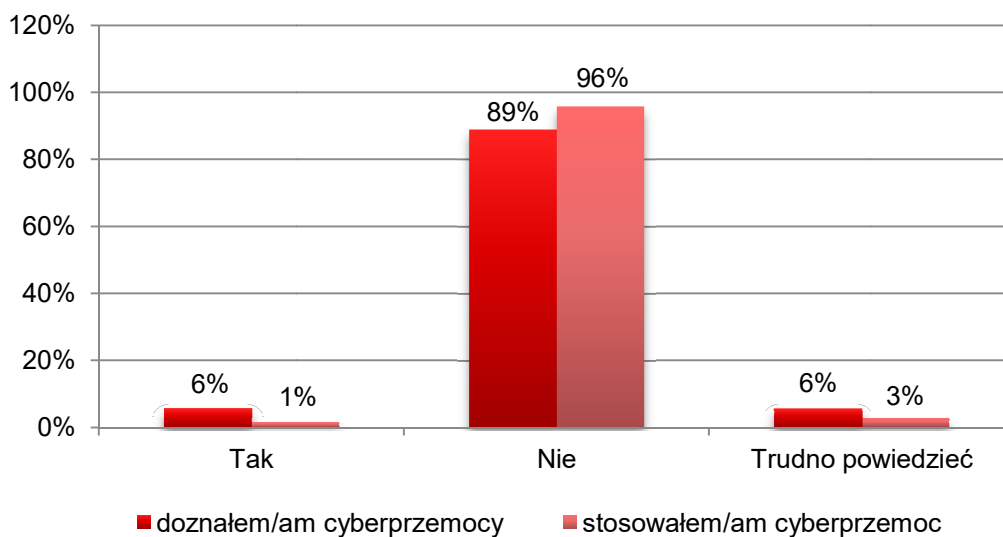
Ważnym aspektem badania dotyczącego problemów społecznych w Gminie Szeków była również opinia mieszkańców Gminy na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci, jako metody wychowawczej. W świetle ich odpowiedzi można stwierdzić, iż większość badanych nie toleruje przemocy jako metody wychowawczej (68%), jednakże aż 32% mieszkańców stwierdziło, że trudno jest im określić swoje stanowisko w tej sprawie. Żaden respondent nie wskazał jednoznacznie, że popiera stosowanie kar fizycznych.

Wykres 21. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą? N=72

Ostatnie pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że 6% badanych doznało przemocy w Internecie, a kolejne 6% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Do stosowania cyberprzemocy przyznał się 1% ankietowanych, natomiast 3% osób w tym kontekście zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 22. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=72

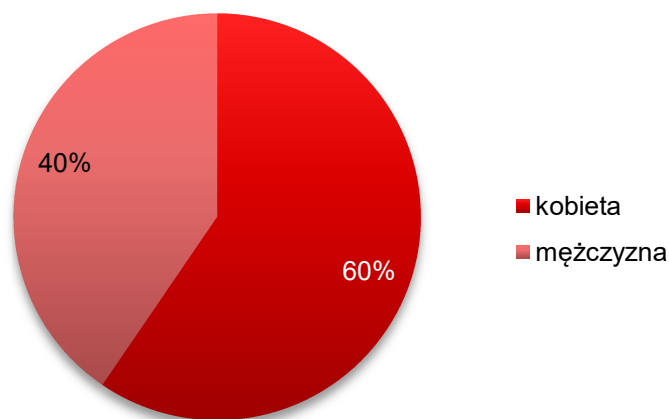
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień i przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzemocą oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także poznanie oceny młodych mieszkańców na temat swojego zdrowia psychicznego oraz zaburzeń odżywiania.

Struktura badanej próby

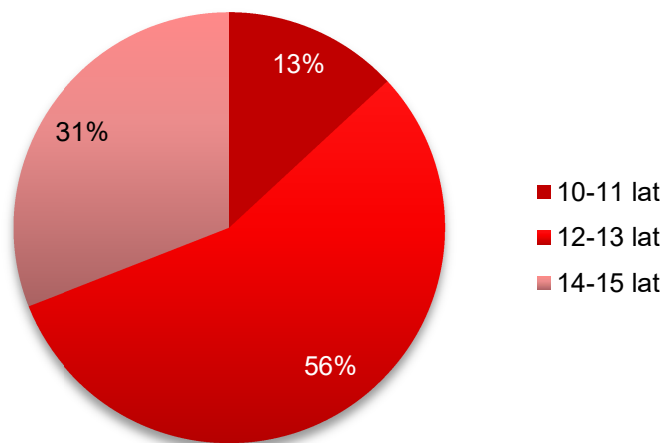
Uczniowie z Gminy Szeków wypełnili 84 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Możemy zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne przewagę miały dziewczynki. Stanowiły one 60% ogółu, zaś chłopcy wypełnili 40% kwestionariuszy.

Rysunek 6. Płeć: N=84

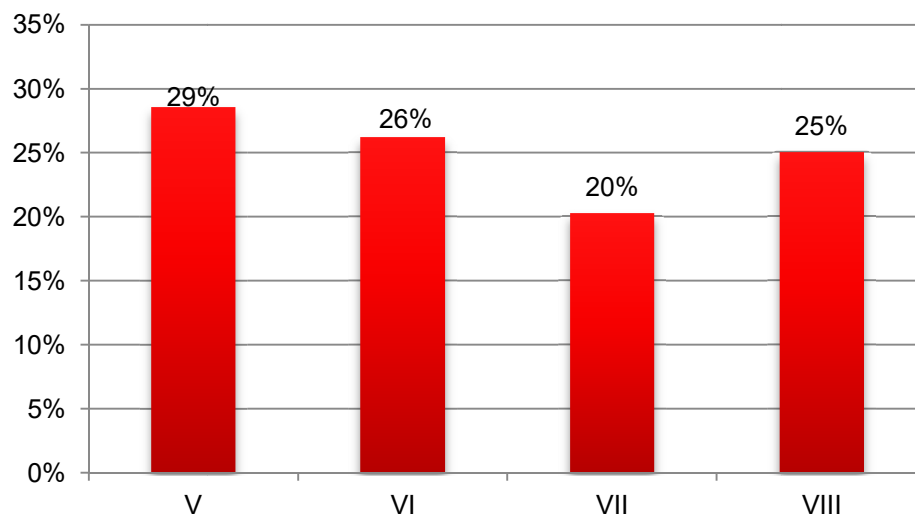
Wśród uczniów biorących udział w badaniu, większość kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12-13 lat (56%), następnie uczniowie w wieku 14-15 lat (31%), z kolei pozostali ankietowani mieścili się w przedziale wiekowym 10-11 lat (13%).

Wykres 39. Wiek: N=84

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. 29% uczniów biorących udział w badaniu uczęszcza do V klasy szkoły podstawowej, 26% badanych do klasy VI, 25% stanowili uczniowie klasy VIII, a 20% respondentów było z klasy VII.

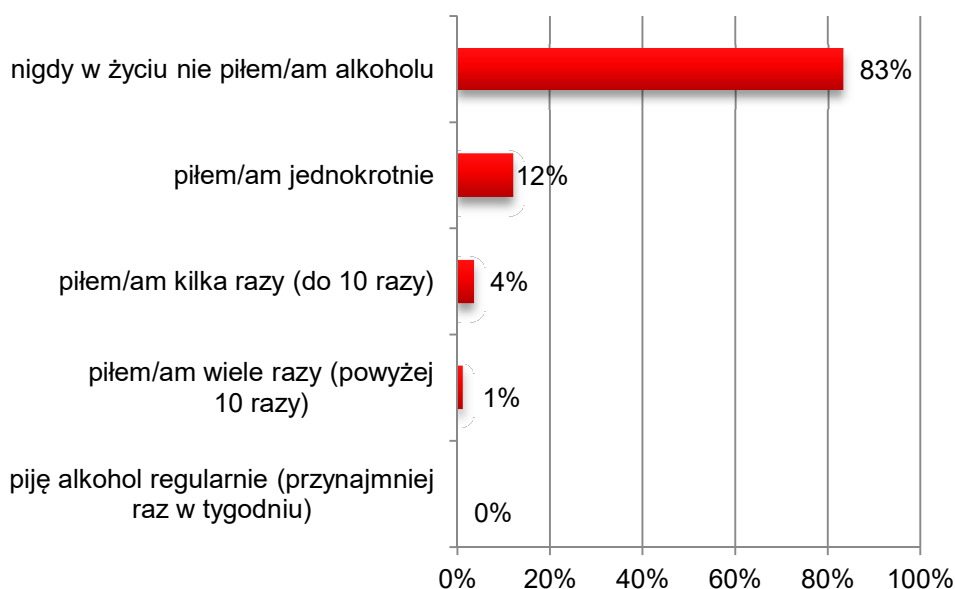
Wykres 40. Klasa: N=84

Problem alkoholowy

Jeden z analizowanych w Diagnostyce obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z Gminy Szekłów. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego odnosiło się do częstotliwości spożywania go przez młodych mieszkańców Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało 17% respondentów, wśród których 12% spożyło go jednokrotnie, 4% badanych stwierdziło, iż piło alkohol kilka razy (do 10 razy), z kolei 1% respondentów zadeklarował wielokrotne picie (powyżej 10 razy).

Wykres 23. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=84

W następnym pytaniu skierowanym do respondentów podjęto się próby określenia głównych sposobów, za pomocą których uczniowie otrzymują bądź zdobywają alkohol w celu spróbowania go po raz pierwszy. Badania wykazały, że co drugi badany, który kiedykolwiek próbował alkoholu, dostał go na spróbowanie od rodziców (7 osób, tj. 50%), a co czwarty respondent nie pamięta skąd miał alkohol (3 osoby, tj. 21%). W dalszej kolejności wskazywano na dostanie alkoholu od starszych kolegów/koleżanki (2 osoby, tj. 14%), natomiast pojedyncze osoby zaznaczyły odpowiedź „wypiłem przez pomyłkę” oraz „inne” nie podając odpowiedzi (po 7%).

Tabela 19. W jaki sposób otrzymałeś/aś/zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? N=14

Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzice dali mi spróbować	50%	7
nie pamiętam	21%	3
zostałem/am poczęstowany/a przez starszych kolegów/koleżanki	14%	2
wypiłem/am przez pomyłkę	7%	1
inne	7%	1
kupiłem/am sobie sam/a	0%	0
poprosiłem/am kogoś o kupno	0%	0
podkrađłem/am rodzicom/członkom rodziny	0%	0

Uczniowie, którzy spożywali alkohol, zostali poproszeni o określenie w jakim wieku pierwszy raz po niego sięgnęli. Odpowiedzi respondentów są następujące: 6 osób wskazało na wiek poniżej 10 lat (43%), natomiast 5 uczniów odpowiedziało, że miało wtedy 10-13 lat (36%), a najrzadziej wybieraną odpowiedzią był wiek 14-15 lat – wskazało na niego 3 respondentów (21%).

Tabela 20. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol? N=14

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	43%	6
10-13 lat	36%	5
14-15 lat	21%	3

Kolejne pytanie zadane uczniom uczęszczającym do szkół znajdujących się w Gminie miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie ankietowe. Jak wynika z udzielonych przez młodych mieszkańców Gminy odpowiedzi, kontakt z alkoholem w tym czasie miało 5 uczniów będących po inicjacji alkoholowej, którzy w większości spożyli tego typu napoje 1-2 razy (38%). 1 badany pominął to pytanie i nie udzielił odpowiedzi.

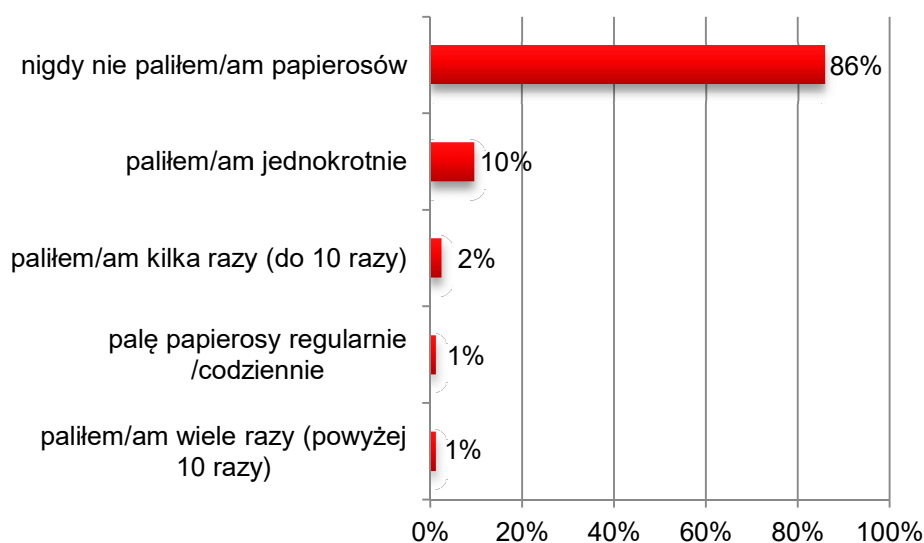
Tabela 21. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=13

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	62%	8
1 – 2 razy	38%	5
3 – 4 razy	0%	0
5 – 7 razy	0%	0
więcej niż 7 razy	0%	0

Problem nikotynowy

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z Gminy Szelków podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miał odsetek 14% ankietowanych, wśród których 10% paliło je jednokrotnie, 2% sięgnęło po nie kilka razy (do 10 razy), natomiast po 1% odpowiedzi padło na wiele razy (powyżej 10 razy) oraz regularne/codziennie palenie papierosów.

Wykres 24. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)? N=84

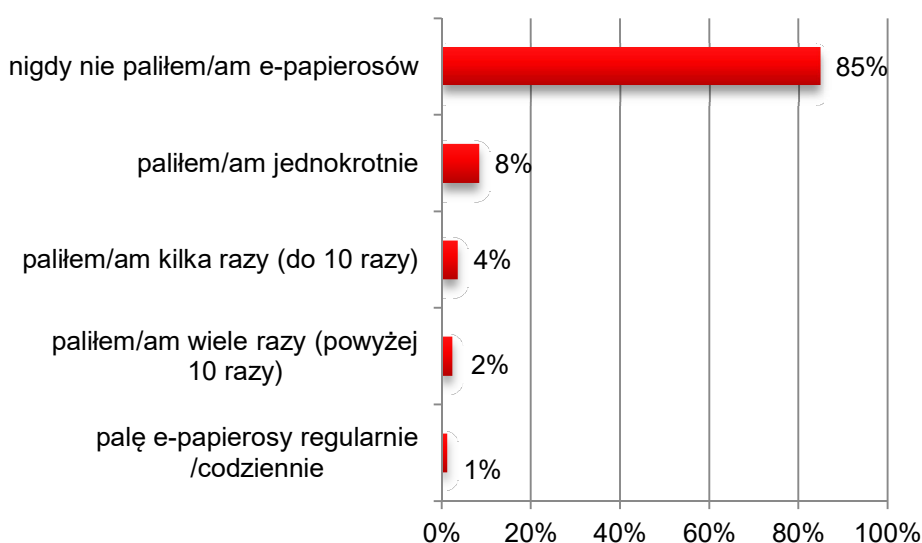
W poniższej tabeli przedstawione zostały odpowiedzi młodych mieszkańców Gminy na pytanie dotyczące częstotliwości palenia papierosów przez uczniów w okresie ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Palenie papierosów w tym czasie potwierdziło 3 uczniów będących po inicjacji nikotynowej (25%), spośród których 2 podjęło się tego 1-2 razy (17%), natomiast 1 badany zadeklarował, że palił papierosy więcej niż 7 razy (8%).

Tabela 22. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=12

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie paliłem/am papierosów w ciągu ostatnich 30 dni	75%	9
1 – 2 razy	17%	2
3 – 4 razy	0%	0
5 – 7 razy	0%	0
więcej niż 7 razy	8%	1

W ramach Diagnozy zbadaniu poddana została także częstotliwość palenia przez uczniów elektronicznych papierosów. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że e-papierosy są wśród dzieci i młodzieży z Gminy Szeków nieco bardziej popularne niż tradycyjne wyroby tytoniowe, gdyż sięgnął po nie odsetek 15% respondentów. Z deklaracji 8% badanych wynika, iż palili je 1 raz, a 4% odpowiedzi wskazało na kilkukrotne palenie e-papierosów (do 10 razy). 2% ankietowanych przyznało, że po e-papierosy sięgnęło wiele razy (powyżej 10 razy), natomiast 1% badanych pali je regularnie/codziennie.

Wykres 25. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)? N=84

Ostatnie pytanie skierowane do uczniów w zakresie wyrobów nikotynowych miało na celu ustalenie częstotliwości sięgania po elektroniczne papierosy. W ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie e-papierosy paliło 5 osób będących po inicjacji nikotynowej (42%). Po 2 respondentów zapaliło je 1-2 razy oraz więcej niż 7 razy (po 17%), natomiast 1 ankietowany palił e-papierosy 3-4 razy (8%).

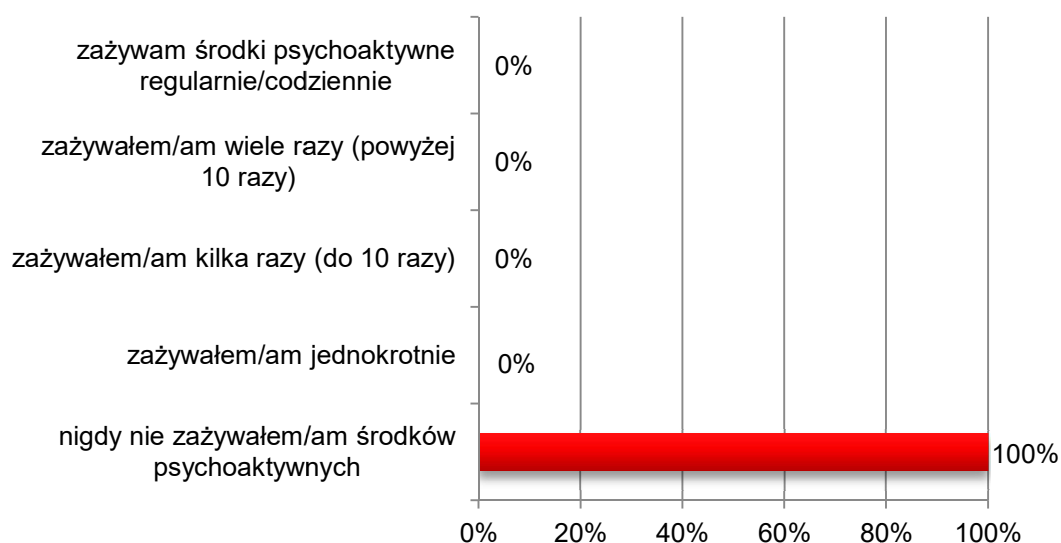
Tabela 23. Jak często paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=12

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie paliłem/am e-papierosów w ciągu ostatnich 30 dni	58%	7
1 – 2 razy	17%	2
3 – 4 razy	8%	1
5 – 7 razy	0%	0
więcej niż 7 razy	17%	2

Problem narkotykowy

Kolejny z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu respondentów zapytano o to, ile razy w życiu zdarzyło im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, żaden z uczniów nigdy nie zażywał środków psychoaktywnych.

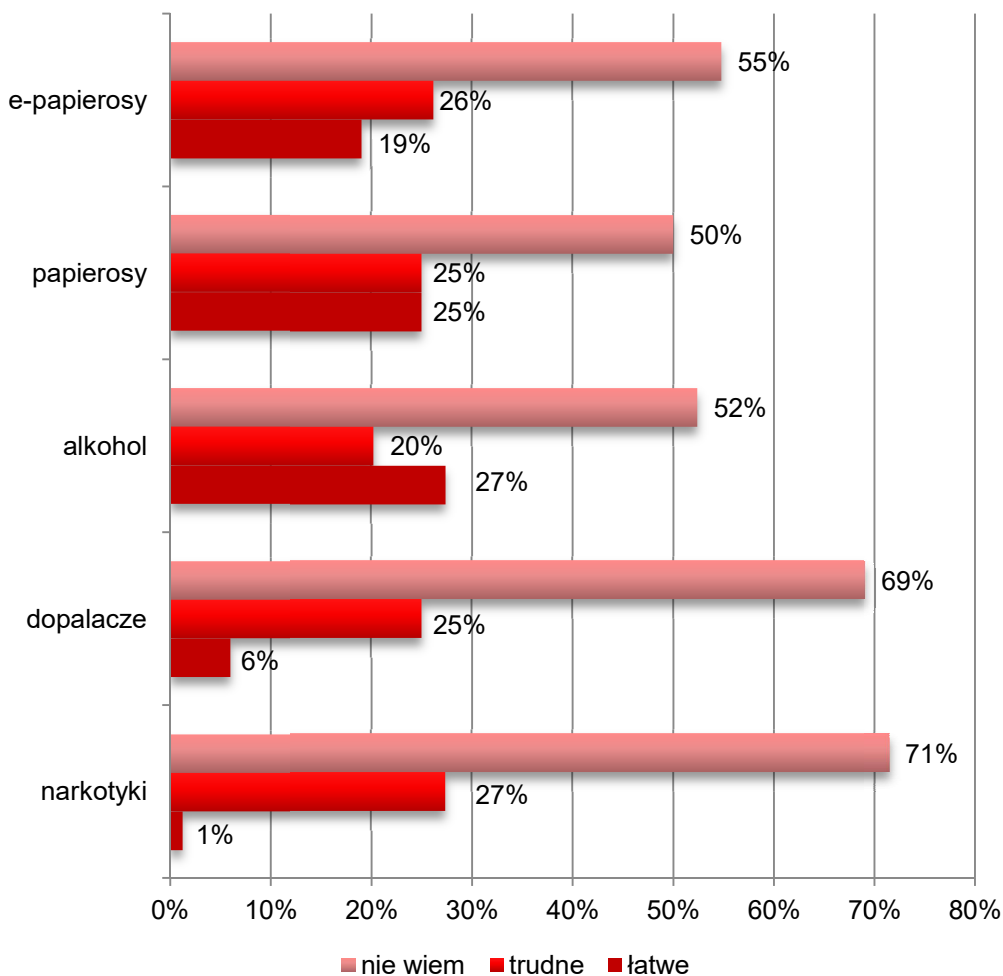
Wykres 26. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=84

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi alkohol oraz wyroby nikotynowe charakteryzują się w Gminie znaczną dostępnością, natomiast w przypadku narkotyków i dopalaczy zdaniem respondentów jest ona ograniczona, bądź nie posiadają w tym zakresie wiedzy. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 1% ankietowanych, a trudne dla 27%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 6% uczniów, a trudne dla 25%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 27% badanych, a trudny dla 20%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 25% respondentów oraz trudne dla 25%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 19% młodych mieszkańców, a trudne dla 26%.

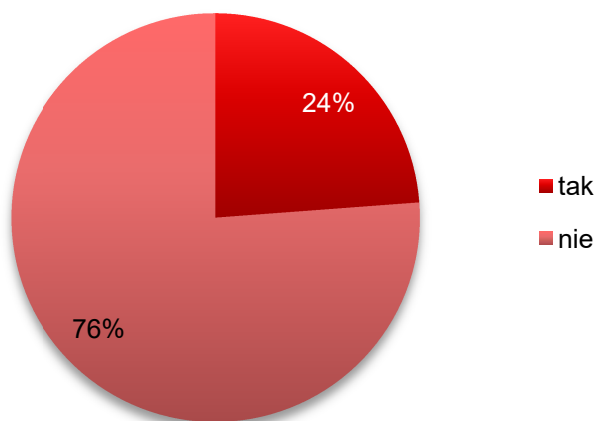
Wykres 27. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=84

Problem przemocy

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących Gminę Szelków. Zbadaniu poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że co czwarty młody mieszkaniec Gminy doświadczył przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie (24%).

Wykres 28. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=84

Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów dotkniętych tym problemem. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczali oni przemocy ze strony swoich kolegów/koleżanek (8 osób, tj. 42%) oraz uczniów ze swojej szkoły (6 osób, tj. 32%). Ankietowani przyznali również, że przemoc wobec nich stosowało rodzeństwo (5 osób, tj. 26%), znajomi spoza szkoły (4 osoby, tj. 21%) oraz rodzice (3 osoby, tj. 16%). 2 badanych wskazało na inne osoby, gdzie podano *nauczycieli* (11%).

Tabela 24. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=19

Odpowiedź	%	Liczba odp.
koledzy/koleżanki	42%	8
uczniowie z mojej szkoły	32%	6
rodzeństwo	26%	5
znajomi spoza szkoły	21%	4
rodzice	16%	3
inne osoby	11%	2

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W celu zidentyfikowania charakteru doświadczanej przez uczniów przemocy zostali oni poproszeni o wskazanie formy zachowań przemocowych jakich doświadczyli. Najpowszechniejsza wśród uczniów w Gminie jest przemoc fizyczna (11 osób, tj. 61%) oraz psychiczna (9 osób, tj. 50%). Niemniej wśród innych form przemocy, jakich doświadczają badani znalazła się również przemoc seksualna, której doznało 4 respondentów (22%). Jak wynika z odpowiedzi uczniów, na terenie Gminy dochodzi do przejawów różnych zachowań przemocowych wśród dzieci i młodzieży. 1 badany nie udzielił odpowiedzi.

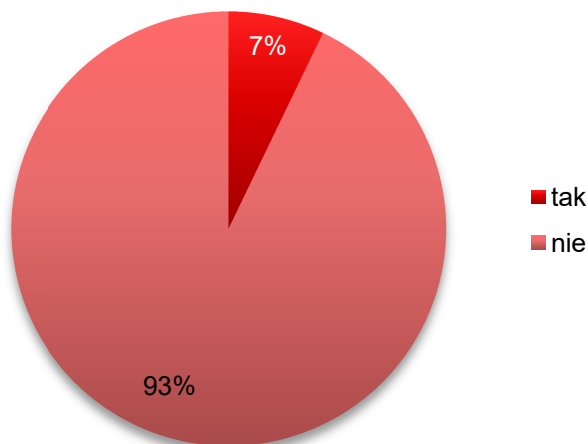
Tabela 25. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=18

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	61%	11
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	50%	9
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób który mnie zawstydział itp.	22%	4
nie miałem/am zapewnionej opieki kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznało się 7% uczniów, czyli znacznie mniejszy odsetek niż w przypadku doświadczania przemocy, a różnica wynosi 17 pp.

Wykres 29. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=84

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali poproszeni o określenie rodzaju przemocy, jaką zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że przemoc psychiczną zastosowało 5 uczniów (83%), natomiast do stosowania przemocy fizycznej przyznał się 1 badany (17%).

Tabela 26. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=6

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	83%	5
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/am dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	17%	1
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czyimś ciele w sposób który go zawstydział itp.	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. 3 ankietowanych przyznało się do przemocy skierowanej wobec rodzeństwa (50%). Odpowiedzi po 2 respondentów padły na rodziców oraz rówieśników (po 33%).

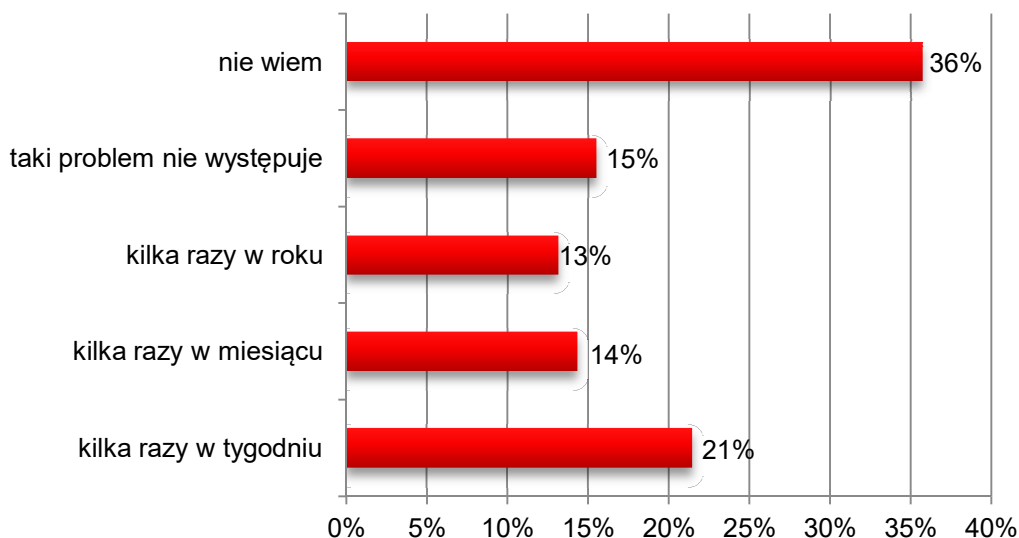
Tabela 27. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=6

Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzeństwa	50%	3
rodziców	33%	2
rówieśników	33%	2
innych osób	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

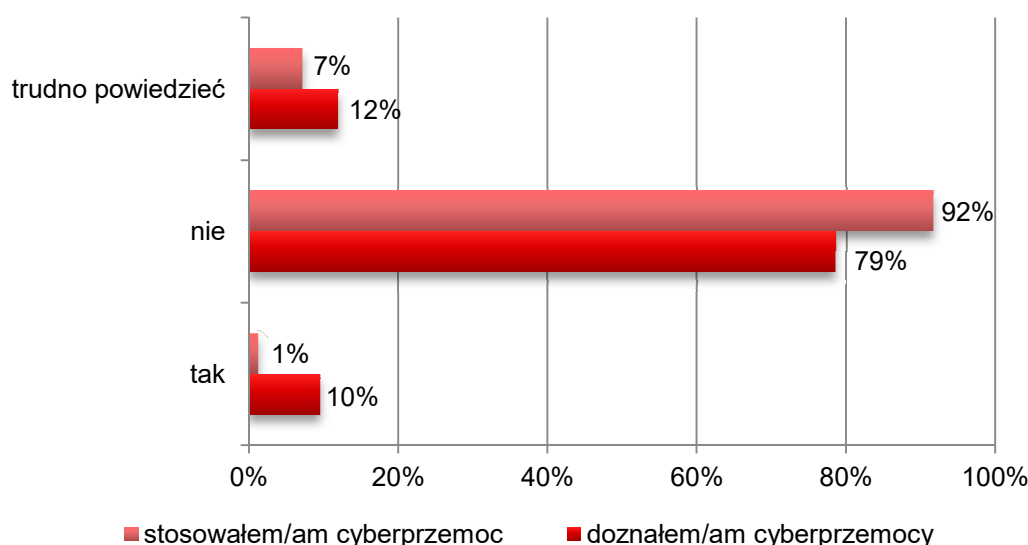
W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o określenie, czy w ich szkole dochodzi do sytuacji przemocowych między uczniami oraz o określenie częstotliwości występowania tego problemu. Znaczny odsetek respondentów nie potrafił jednoznacznie odnieść się do badanej kwestii (36%), a zdaniem 15% osób takie zjawisko nie występuje w szkole, do której uczęszczają. Obecność przemocy w swojej szkole potwierdził natomiast odsetek 48% respondentów, w tym 21% spośród nich stwierdziło, że ma to miejsce kilka razy w tygodniu, w opinii 14% dzieje się to kilka razy w miesiącu, a zdaniem 13% ankietowanych do takich sytuacji dochodzi kilka razy w roku.

Wykres 30. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=84

Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy w Internecie dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez młodych respondentów, tego problemu doświadczył odsetek 10% z nich, natomiast przemoc w Internecie zastosował 1% ankietowanych. Część respondentów miała również problem z określeniem, czy kiedykolwiek doznała styczności z tym zjawiskiem, gdyż na odpowiedź „*trudno powiedzieć*” padło 12% odpowiedzi w przypadku stosowania cyberprzemocy i 7% w zakresie doświadczenia jej.

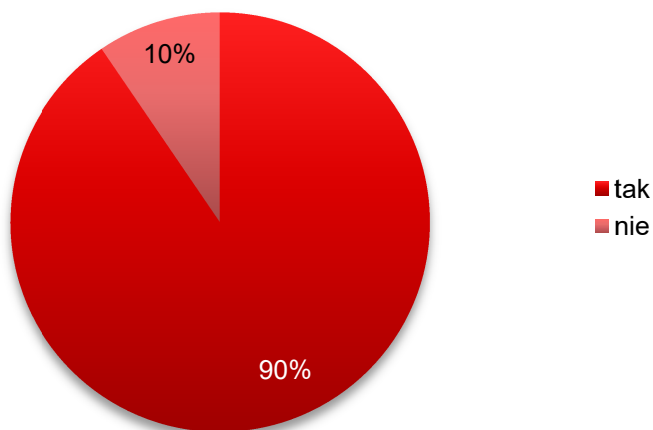
Wykres 31. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rosyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=84

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie, jak często uczniowie z Gminy Szelków korzystają z urządzeń elektronicznych. Pierwsze pytanie odnosiło się do tego, czy młodzi mieszkańcy korzystają z tego typu urządzeń oraz Internetu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że korzysta z nich zdecydowana większość respondentów, tj. 90%.

Wykres 32. Czy korzystasz z urządzeń elektronicznych i Internetu? N=84

Jak wynika z odpowiedzi młodych mieszkańców Gminy, część z nich poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu duże ilości czasu w ciągu dnia, gdyż 14% odpowiedzi padło na przedział od 5 do 7 godzin dziennie (11 osób), a po 18% na powyżej 7 godzin oraz pomiędzy 3 a 5 godzin w ciągu dnia (po 14 osób). Powyżej 1 do 3 godzin dziennie z urządzeń korzysta 33% badanych (25 osób), a 16% ankietowanych poświęca na korzystanie z urządzeń do 1 godziny dziennie (12 osób).

Tabela 28. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu? N=76

Odpowiedź	%	Liczba odp.
do 1 godziny	16%	12
powyżej 1 godziny do 3 godzin	33%	25
powyżej 3 godzin do 5 godzin	18%	14
powyżej 5 godzin do 7 godzin	14%	11
powyżej 7 godzin	18%	14

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali zapytani o to, czy zdarzyło im się kłamać w celu ukrycia prawdziwej ilości czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych, np. przed rodzicami. Takie zachowanie potwierdziło 26 respondentów (35%), w tym 2 uczniów stwierdziło, że zdarza im się to bardzo często (3%), z kolei 5 badanych podało, że często (7%). Co czwarty ankietowany zaznaczył odpowiedź – czasami (15 osób, tj. 20%), a 4 badanych stwierdziło, iż miało to miejsce tylko jeden raz (5%).

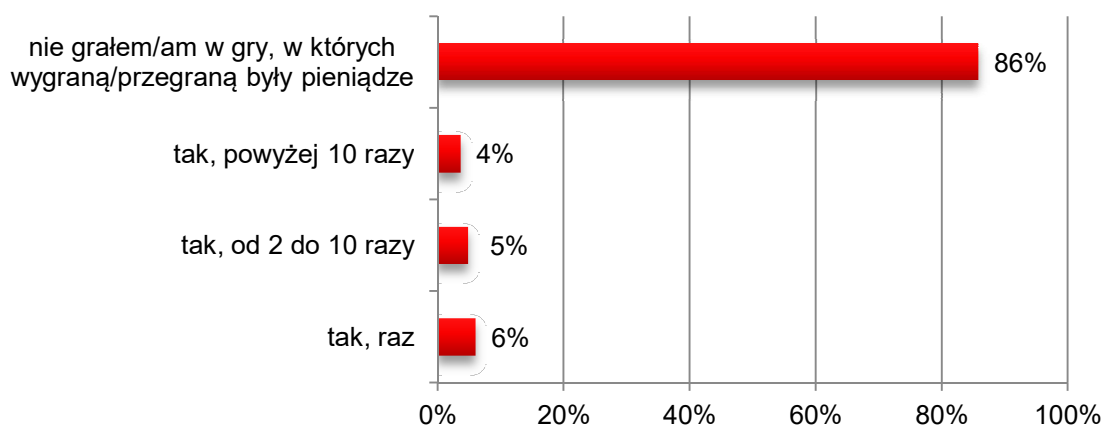
Tabela 29. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? N=26

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	3%	2
tak, często	7%	5
tak, czasami	20%	15
tak, jednokrotnie	5%	4
nie	66%	50

Uczestnictwo w grach hazardowych

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 15% badanych. Wśród tych osób 6% grało w nie 1 raz, 5% badanych – od 2 do 10 razy, natomiast 4% respondentów odpowiedziało, że robiło to więcej niż 10 razy.

Wykres 33. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których wygrań/przegrań były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=84

W kolejnym pytaniu podjęto się wskazania form gier, z którymi kontakt mieli respondenci. Na pytanie o rodzaj gry na pieniądze w jaką grali, bądź jaką obstawiali, większość badanych wskazała na odpowiedź „inne”, dodając odpowiedzi *Fortnite*, *Internetowe strony hazardowe do gier*, czy *Call of duty modern warfer* (7 osób, tj. 64%). 4 badanych wskazało na zdrapki (36%), 2 osoby wybrały lotto (18%), z kolei 1 respondent podał, że grał na maszynach do gier hazardowych (9%).

Tabela 30. W jakie gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze zdarzyło Ci się grać? N=11

Odpowiedź	%	Liczba odp.
inne	64%	7
zdrapki	36%	4
lotto	18%	2
maszyny do gier hazardowych (w tym online)	9%	1
zakłady bukmacherskie	0%	0
gry karciane, np. poker (w tym online)	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zdrowie psychiczne

W kolejnej części badania przeprowadzonego wśród młodych mieszkańców Gminy Szeków, zostali oni poproszeni o subiektywną ocenę swojego stanu zdrowia psychicznego. Pytanie skierowane do uczniów miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, prawie połowa respondentów w tym okresie miała obniżony nastrój (45%), z kolei 35% ankietowanych wskazało na zaburzenie snu, natomiast po 30% badanych miało poczucie lęku oraz osłabienie koncentracji. Co czwarty respondent miał problem z niską samooceną (26%). Dodatkowo po 13% uczniów przyznało się do myśli samobójczych, a także podejmowania czynów autoagresywnych, takich jak samookaleczenia, ranienie się, itp.

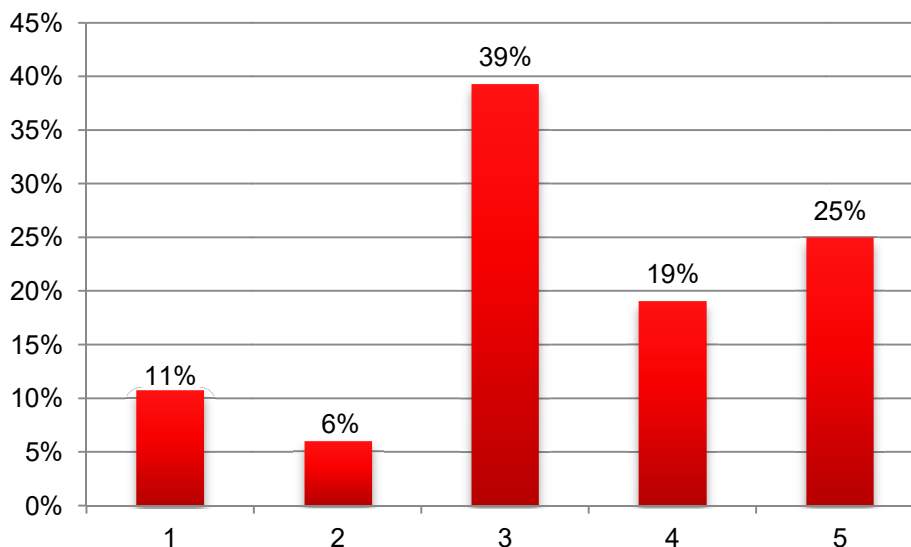
Wykres 49. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie) N=84

Zaburzenia odżywiania

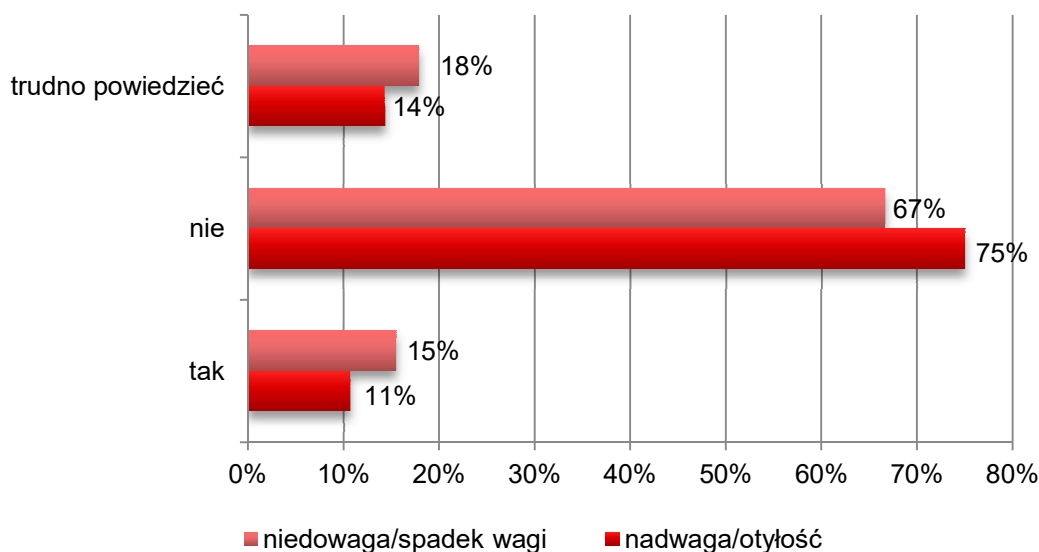
Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z Gminy Szelków dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. W pierwszym pytaniu uczniowie mieli ocenić swój poziom wiedzy na ten temat. Zebrane dane pozwalają stwierdzić, że deklaracje posiadanej wiedzy wśród uczniów, w temacie zaburzeń odżywiania są bardzo zróżnicowane. Większość badanych ocenia swoją wiedzę w tym zakresie jako średnią (39%), co czwarty respondent wskazał na bardzo dużą wiedzę (25%), 19% osób zadeklarowało dużą wiedzę, a 11% nie ma wiedzy w tym temacie. Najmniejszy odsetek osób zaznaczył odpowiedź „moja wiedza jest mała” (6%).

Wykres 34. Jak oceniasz swoją wiedzę na temat zaburzeń odżywiania? Zaznacz swoją odpowiedź na skali od 1 do 5, gdzie numery oznaczają kolejno: 1 – nie mam wiedzy, 2 – moja wiedza jest mała, 3 – średnia, 4 – duża, 5 – bardzo duża. N=84

Ostatnie pytanie kwestionariusza odnosiło się do doświadczenia wśród uczniów problemu nadwagi lub otyłości oraz niedowagi/znacznego spadku wagi. Z odpowiedzi wynika, że 11% uczniów w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zauważyło u siebie nadwagę lub otyłość, z kolei 15% odpowiedziało, że w danym okresie doznało niedowagi lub spadku wagi. Należy zauważyć, że znaczny odsetek badanych wykazał trudności w określeniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie. Średnio co piąty uczeń miał z tym problem w przypadku nadwagi/otyłości (18%), a co czwarty w przypadku niedowagi/spadku wagi (24%).

Wykres 35. Czy w okresie ostatnich 12 miesięcy doświadczyłeś/aś problemu nadwagi lub otyłości lub zaobserwowałeś/aś u siebie znaczny spadek wagi lub niedowagę? N=84

Sytuacja społeczna Gminy Szelków

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szelkowie, danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Prowadzony jest on za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

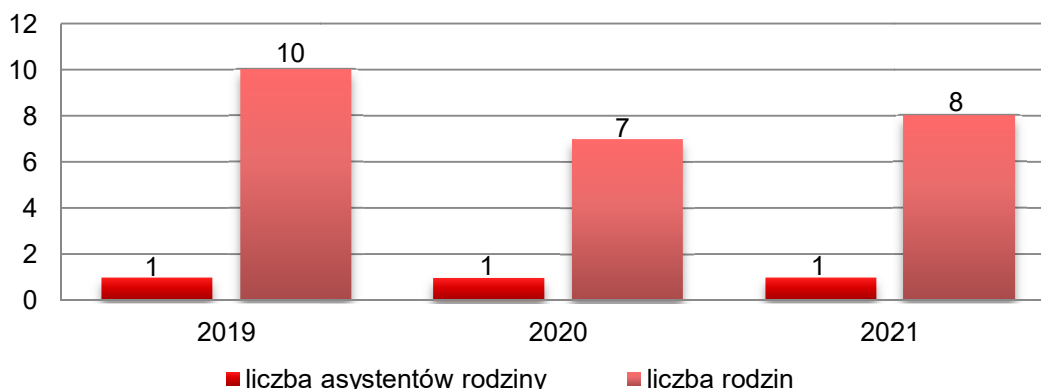
1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szelkowie realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została **instytucja asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W GOPS w Szelkowie zatrudniony jest 1 asystent rodziny. W 2021 roku w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził on pracę w 8 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Od 2019 roku zauważalne są wahania w zakresie liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba zatrudnionych asystentów rodziny była stała.

Wykres 36. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2019-2021

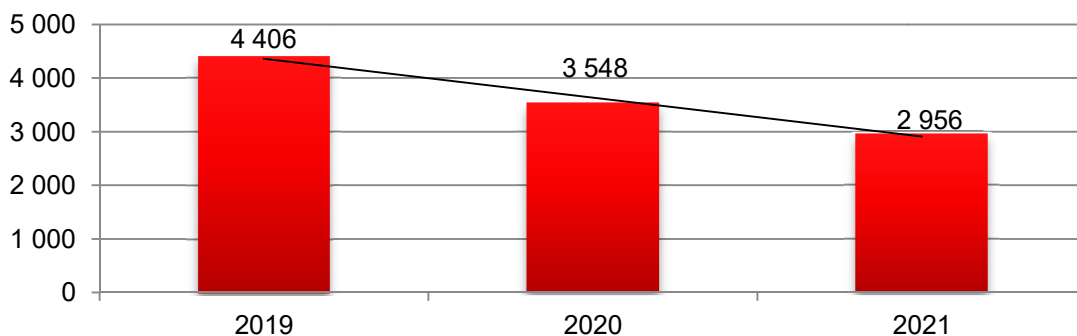

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W roku 2021 w Gminie Szelków nie było **rodzin wspierających**, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego gospodarowania budżetem rodzinnym oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została liczba świadczeń z tytułu zasiłku rodzinnego na przestrzeni lat 2019-2021. Można zauważyć, że świadczeń tych w 2021 roku wypłacono 2 956, czyli o 49% mniej niż w roku 2019. W latach 2019-2021 dostrzegalny jest zatem systematyczny spadek wypłaconych zasiłków rodzinnych.

Wykres 37. Liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szelkowie z realizacji wydatków za rok 2019, 2020, 2021

Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „świadczenie wychowawcze 500+”, które zostało wprowadzone 1 kwietnia 2016 roku, ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Od stycznia 2022 roku nowe sprawy oraz obsługę zadania przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), jednakże dotychczas realizowały je Ośrodki Pomocy Społecznej, które przez kolejne lata będą wygaszały postępowania w tym zakresie i wyłącznie koordynowały system zabezpieczenia społecznego. Świadczenie 500+ przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18 roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Szczegółowe zestawienie liczby dzieci i przeznaczonej kwoty świadczeń w latach 2019-2021 prezentuje poniższa tabela. W 2021 roku wypłacono 7 852 świadczenia wychowawcze 500+, na łączną kwotę 3 969 429 zł. W latach 2019-2021 nastąpiły wahania w zakresie kwoty przyznanych świadczeń oraz ich liczby.

Tabela 31. Liczba oraz kwota świadczeń wychowawczych wypłaconych na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	7 092	8 070	7 852
kwota świadczeń (w złotych)	3 589 465	4 071 106	3 969 429

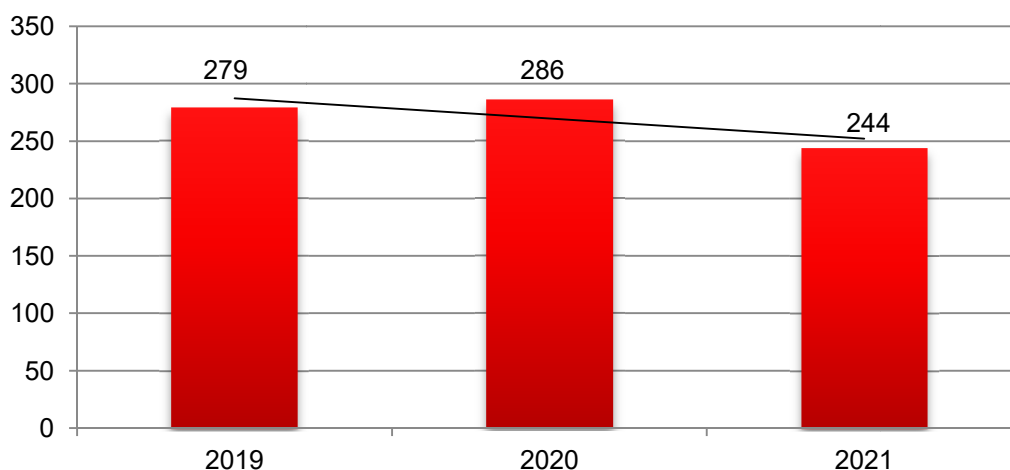
Źródło: Sprawozdanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szelkowie z realizacji wydatków za rok 2019, 2020, 2021

Ośrodki Pomocy Społecznej z dniem 01.07.2018 roku otrzymały do realizacji nowe zadanie, którym było ustalenie prawa i wypłata świadczeń „Dobry start”, przysługujących w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20 roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24 roku

życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. Od 1 lipca 2021 roku realizację tego zadania przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na przestrzeni ostatnich trzech lat widoczne są wahania liczby omawianych świadczeń. W roku 2021 były to 244 świadczenia, w 2020 roku – 286, z kolei w 2019 roku – 279. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 38. Liczba świadczeń alimentacyjnych wypłaconych na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szelkowie z realizacji wydatków za rok 2019, 2020, 2021

W 2021 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 6 588 zł. Można zauważyć, że liczba dzieci dla których GOPS pokrywał koszty pobytu w rodzinie zastępczej zmniejszyła się z 3 w latach 2019-2020 do 1 w 2021 roku. Kwota przekazana na pobyt dzieci w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2019-2021 uległa spadkowi.

Wykres 39. Dane dotyczące pobytu dzieci z terenu Gminy w pieczy zastępczej za lata 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba dzieci	3	3	1
kwota odpłatności (w złotych)	8 284	7 010	6 588

Źródło: Sprawozdanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szelkowie z realizacji wydatków za rok 2019, 2020, 2021

Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnością z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby z niepełnosprawnością dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Warty podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2019-2021. W 2019 roku przyznano 1 017 świadczeń, w 2020 roku liczba świadczeń wyniosła 966, z kolei w 2021 roku kształtowała się na poziomie 950. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń systematycznie malała, osiągając w 2021 roku najniższą wartość w tym okresie.

Tabela 32. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	1 017	966	950

Źródło: Sprawozdanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szelkowie z realizacji wydatków za rok 2019, 2020, 2021

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego. Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Na przestrzeni ostatnich lat liczba przyznanych świadczeń ulegała wahaniom. W 2019 roku w ramach tego zasiłku wypłacono 89 świadczeń, w 2020 roku było to 90 świadczeń, natomiast w 2021 roku – 51 świadczeń.

Tabela 33. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	89	90	51

Źródło: Sprawozdanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szekowie z realizacji wydatków za rok 2019, 2020, 2021

Gmina Szeków w latach 2020-2021 roku zapewniała transport osobom mającym trudności w samodzielnym przemieszczaniu się i dotarciu do punktów szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2, w tym osobom z niepełnosprawnością, a także prowadziła telefoniczny punkt zgłoszeń potrzeb transportowych i informacji o ww. szczepieniach.

W 2019 roku Gmina Szeków realizując projekt pn. „Zwiększenie dostępu do usług społecznych w Gminie Szeków” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, objęła wsparciem opiekuńczo-asystenckim osoby z niepełnosprawnościami w stopniu znacznym i umiarkowanym, a także niesamodzielne, samotne oraz ubogie¹⁶.

Trwająca pandemia SARS-CoV-2 odbiła się niekorzystnie na osobach z niepełnosprawnością z dwóch powodów – po pierwsze osoby te należą do grupy podwyższonego ryzyka zakażeniem, a po drugie rozwój epidemii wpłynął na konieczność dostosowania systemu pomocy osobom z niepełnosprawnością oraz ich opiekunom, w zakresie opieki, edukacji, rehabilitacji i rewalidacji. Badania przeprowadzone w 2020 roku na próbie 80 osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów pokazały, że aż 86% badanych deklaruje doświadczenie trudności i problemów w codziennym funkcjonowaniu w związku z pandemią, aż 90% respondentów przez okres trwania pandemii nie korzystało z pomocy OPS lub PCPR, natomiast z wolontariatu czy społecznych akcji pomocowych nie korzystał żaden badany, co ma związek ze względami epidemicznymi, czyli ryzykiem potencjalnego zakażenia. Dodatkowo, aż 76% ankietowanych w okresie pandemii odczuło zmniejszenie zakresu dotychczasowego wsparcia¹⁷.

¹⁶ Raport o stanie Gminy Szeków za 2019 rok,

¹⁷ W. Glanc, E. Zdebska, *Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w sytuacji pandemii*, w: N. G. Piłkuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, *Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa*, Kraków 2020, s. 53-59.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2023 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY

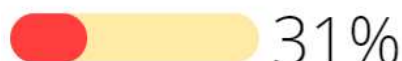
Odsetek dorosłych mieszkańców, w opinii których problemy zdrowotne stanowią najważniejsze problemy osób starszych i z niepełnosprawnościami w Gminie.

Odsetek dorosłych mieszkańców, w opinii których samotność stanowi najważniejszy problem osób starszych i z niepełnosprawnościami w Gminie.

Odsetek ankietowanych, którzy wśród usług opiekuńczych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, które należy poszerzyć na terenie Gminy wskazali pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

Odsetek ankietowanych, którzy wśród usług opiekuńczych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, które należy poszerzyć na terenie Gminy wskazali zapewnienie transportu.

Odsetek badanych, którzy wśród usług opiekuńczych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, które należy poszerzyć na terenie Gminy podali pomoc w sprzątanii pomieszczeń, w przygotowaniu lub dostarczeniu posiłków oraz w zakupie artykułów spożywczych.

Odsetek dorosłych mieszkańców, w opinii których infrastruktura techniczna na terenie Gminy jest w niewielkim stopniu dostosowana do osób z niepełnosprawnościami.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=72

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które

przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹⁸.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim inne problemy społeczne.

W latach 2020-2021 mieszkańcy Gminy Szelków korzystali z porad psychologicznych w ramach umowy dot. dofinansowania między Starostą Makowskim a Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim. W 2020 było to 38 porad, natomiast w 2021 roku – 72 porady psychologiczne. Ponadto uczniowie ze Szkoły Podstawowej i Przedszkola oraz ich rodzice mogli skorzystać z pomocy psychologicznej, której wymiar wynosił 5 godzin tygodniowo przez 3 miesiące.

Problemy w zakresie zdrowia psychicznego mogą nasilać się w najbliższych latach ze względu na pandemię COVID-19. Pandemia wiązała się z poczuciem zagrożenia, lękiem, niepewnością oraz niepokojem. W skrajnych przypadkach mogły pojawić się stany paniki oraz poczucie beznadziei. Konsekwencją tego mogą być narastające zaburzenia psychiczne, począwszy od początku pandemii, po ustąpieniu zagrożenia, a nawet ujawniające się przez kolejne lata. Biorąc pod uwagę, że już przed wybuchem pandemii statystyki dotyczące problemów ze zdrowiem psychicznym były dramatyczne, a obecna sytuacja może je znacznie pogorszyć, istnieje pilna potrzeba podejmowania szerokich działań w tym zakresie.

¹⁸ www.psychiatriapolska.pl

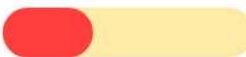
Wyniki badania przeprowadzonego w 2023 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY

 54%
Odsetek dorosłych mieszkańców, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie utrzymywał się stan obniżonego nastroju trwający przynajmniej przez 2 tygodnie.

 42%
Odsetek badanych, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywało się poczucie niskiej samooceny trwające przynajmniej przez 2 tygodnie.

 40%
Odsetek badanych, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywało się osłabienie koncentracji trwające przynajmniej przez 2 tygodnie.

 36%
Odsetek badanych, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się zaburzenia snu trwające przynajmniej przez 2 tygodnie.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=72

UCZNIOWIE

 45%
Odsetek uczniów, u których w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, przynajmniej przez 2 tygodnie utrzymywało się uczucie obniżonego nastroju.

 35%
Odsetek uczniów, u których w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, przynajmniej przez 2 tygodnie utrzymywały się zaburzenia snu.

 30%
Odsetek uczniów, u których w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, przynajmniej przez 2 tygodnie utrzymywało się osłabienie koncentracji i poczucie lęku.

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁹.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii*.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie, w ramach przysługujących jej uprawnień. Według stanu na koniec 2021 roku Komisja liczyła 6 członków. W podanym roku przeprowadzili oni rozmowy z 6 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 8 członkami rodzin osób uzależnionych. Na przestrzeni lat 2019-2021 zauważalny jest spadek w zakresie liczby osób uzależnionych, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy oraz wahania w zakresie członków ich rodzin. W przeciągu analizowanych lat zmniejszyła się liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia i w 2021 roku wynosiła ona 4. Liczba osób wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego w podanym okresie była stała i wynosiła 2. Dane dotyczące działań GKRPA w Gminie Szelków w latach 2019-2021 przedstawia poniższa tabela.

¹⁹ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

Tabela 34. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Szeków wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób uzależnionych , z którymi przeprowadzono rozmowy	12	7	6
liczba członków rodzin osób uzależnionych , z którymi przeprowadzono rozmowy	8	7	8
liczba osób w stosunku, do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	12	4	4
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	2	2	2

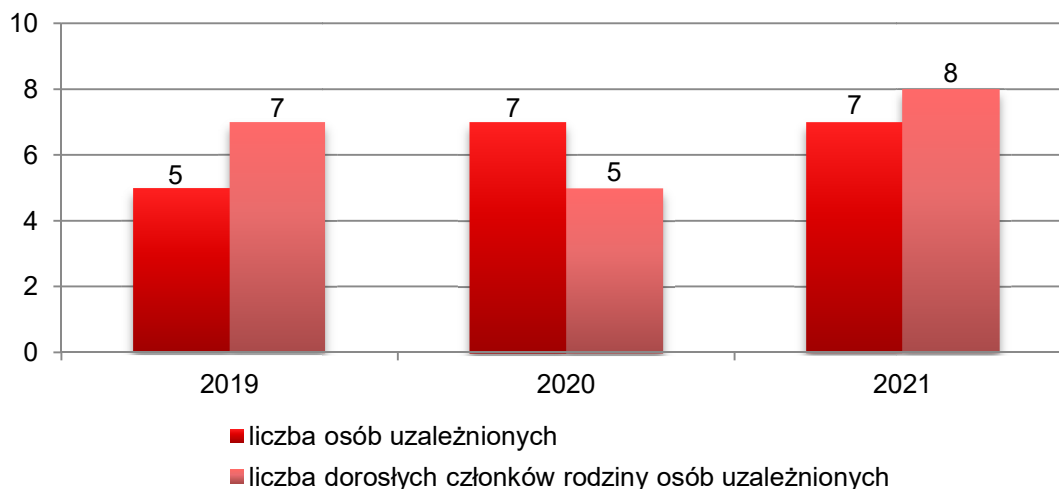
Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku na terenie Gminy funkcjonował **Punkt Konsultacyjno-Informacyjny**, działający ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych (tzw. korkowe), który był czynny średnio 92 godziny w miesiącu. Pomoc i wsparcie mogą uzyskać tam osoby uzależnione, współuzależnione, dzieci z rodzin dotkniętych przemocą lub alkoholizmem rodziców, osoby doznające przemocy w rodzinie lub stosujące przemoc. W Punkcie udzielane jest profesjonalne wsparcie przez specjalistę psychoterapii uzależnień, prawnika oraz specjalistę psychiatrii po szkoleniu w studium terapii uzależnień bez certyfikatu.

W 2021 roku w Punkcie udzielono 10 porad 7 osobom z problemem alkoholowym, w 2020 roku było to 10 porad dla 7 osób, z kolei w 2019 roku – 8 porad dla 5 osób z problemem alkoholowym. W latach 2020-2021 liczba osób uzależnionych, którzy skorzystali z poradnictwa oferowanego przez Punkt wzrosła o 40% względem 2019 roku.

Liczba porad udzielonych w Punkcie członkom rodziny osób uzależnionych w 2021 roku wynosiła 12 dla 8 osób, w roku 2020 było to 11 porad dla 5 dorosłych członków rodziny, natomiast w 2019 roku – 10 porad dla 7 osób. Liczba członków rodziny osób z problemem alkoholowym w 2021 wzrosła o 14% względem 2019 roku, natomiast porównując do roku 2020 wzrost wyniósł 60%.

Wykres 40. Liczba osób uzależnionych oraz dorosłych członków ich rodzin, którzy skorzystali z porad udzielanych w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2019-2021

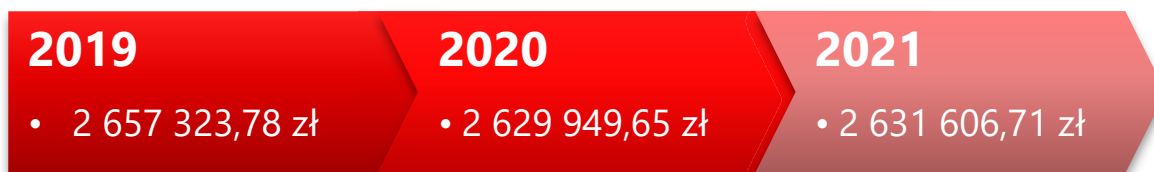
Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Na terenie Gminy nie funkcjonuje żadna samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym.

GKRPA zajmuje się także profilaktyką zachowań ryzykownych. W 2019 roku w Gminie Szeków w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego zrealizowano program profilaktyczny z obszaru profilaktyki uniwersalnej, skierowany do dzieci i młodzieży. W programie udział wzięło 190 uczniów, 15 nauczycieli oraz 40 rodziców. W latach 2019-2021 były także prowadzone inne programy profilaktyczne z obszaru profilaktyki uniwersalnej, w których w 2021 roku liczba uczestniczących uczniów wynosiła 120, nauczycieli lub wychowawców – 7, natomiast rodziców – 60. W analizowanych latach organizowano także jednorazowe prelekcje/pogadanki, spektakle, imprezy sportowe oraz konkursy. W latach 2019 i 2021 odbyły się także festyny i inne imprezy plenerowe.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w Gminie Szeków. W roku 2021 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 2 631 606,71 zł, w tym 1 458 465,60 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 122 356,33 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 1 050 784,78 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W 2021 roku w stosunku do 2019 roku łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie Gminy zmniejszyła się o 1%.

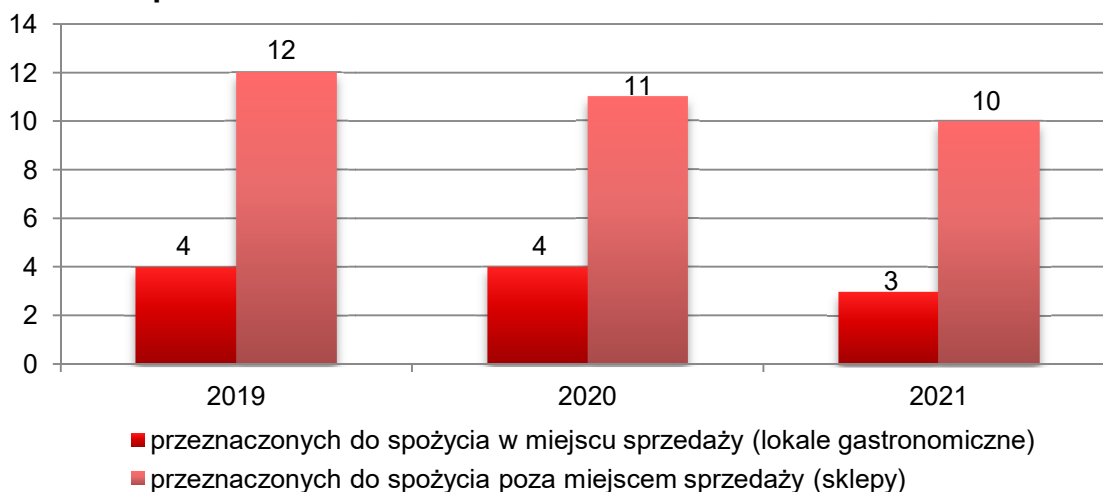
Rysunek 5. Łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy Szekłów alkoholu w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku na terenie Gminy Szekłów znajdowało się łącznie 13 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 10 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 3 przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). W stosunku do 2019 roku liczba punktów prowadzących sprzedaż alkoholu zmalała o 2 sklepy, z kolei liczba lokali gastronomicznych zmalała o 1 punkt.

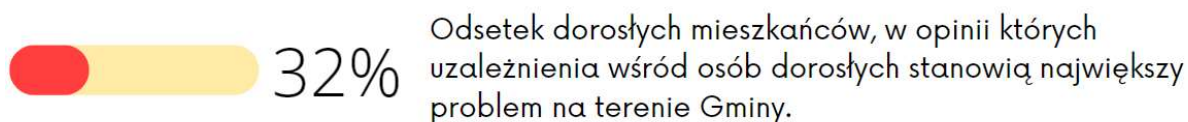
Wykres 41. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Szekłów na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

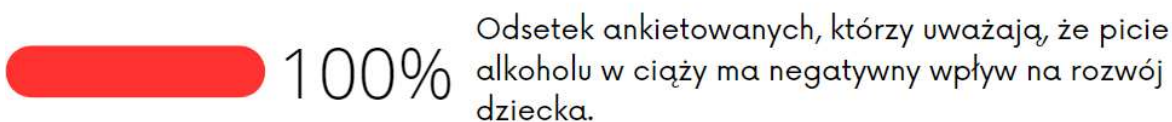
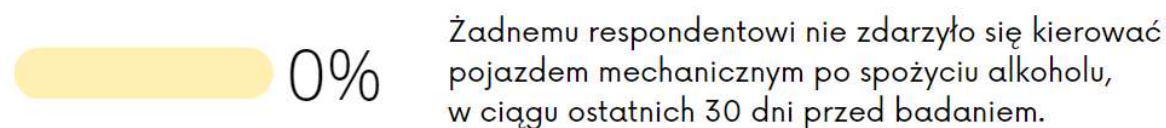
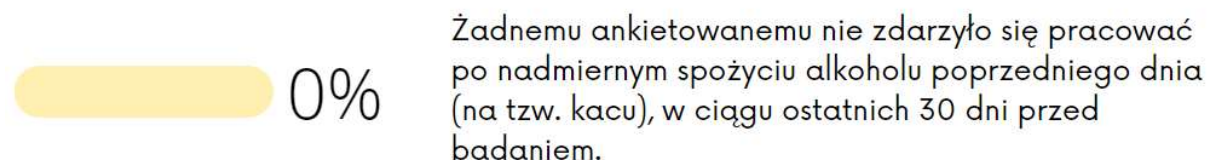
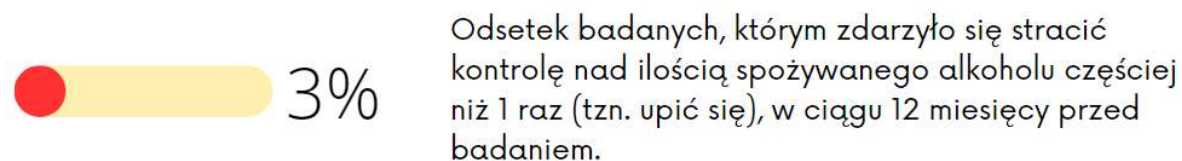
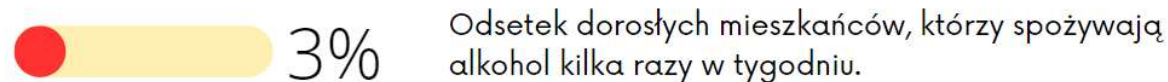
Pandemia COVID-19 oraz związane z nią ograniczenia aktywności społecznej, izolacji, niepokoju o zdrowie swoje i najbliższych, a także bezpieczeństwo ekonomiczne, w istotny sposób zwiększyły obciążenie zdrowotne i społeczne związane z uzależnieniami. Konsekwencją pandemii może być wzrost liczby osób uzależnionych zarówno od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych, jak i urządzeń elektronicznych.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2023 roku

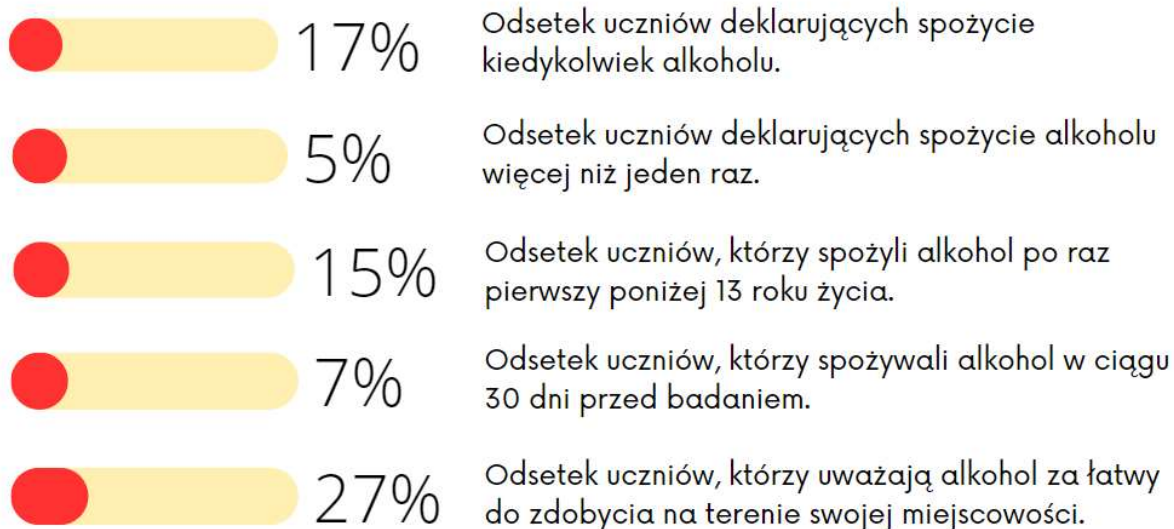
ALKOHOL

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=72

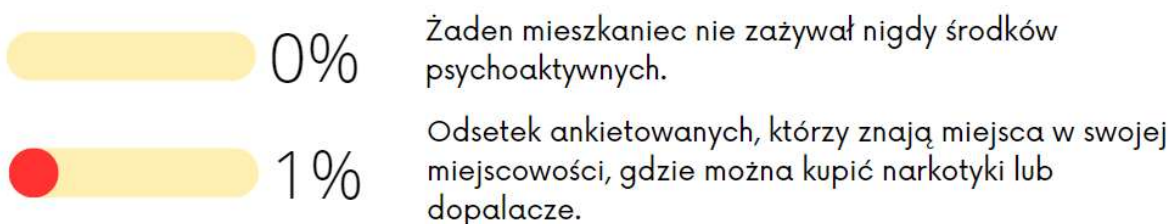
UCZNIOWIE

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

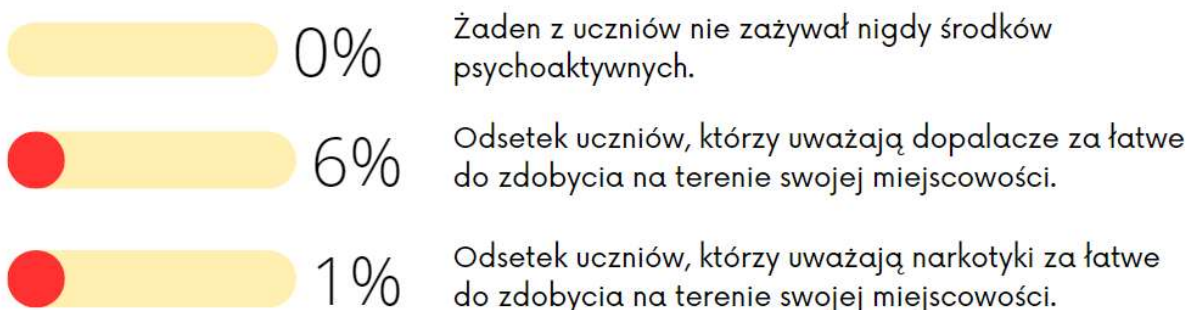
NARKOTYKI

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=72

UCZNIOWIE

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

Przeciwdziałanie przemocy domowej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy domowej wg ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw mówi, że za przemoc domową uważa się *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.*

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w Gminie Szeków zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**, zgodnie z nowelizacją ww. Ustawy zmieniającej nazwę na Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Celem funkcjonowania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w *Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie* (obecnie Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej).

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych (obecnie grup diagnostyczno-pomocowych). Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba posiedzeń Zespołu uległa wahaniom, a w 2021 roku wynosiła 7. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach Zespołu powoływane są grupy robocze. W ciągu omawianych lat liczba powoływanych grup roboczych również ulegała wahaniom. W 2021 roku w stosunku do roku 2019 dostrzegalny jest spadek o 25%, z kolei względem 2020 roku o 50%.

Tabela 35. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	7	10	7
liczba powołanych grup roboczych	4	6	3

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za lata 2019-2021

W 2021 roku liczba członków rodzin, w których dochodziło do zachowań przemocowych wyniosła łącznie 3, w tym: 1 kobieta i 2 mężczyzn. W porównaniu do 2019 roku można zauważyć znaczny spadek liczby osób doznających przemocy domowej (83%).

Tabela 36. Liczba osób dotkniętych przemocą domową na przestrzeni lat 2019-2021

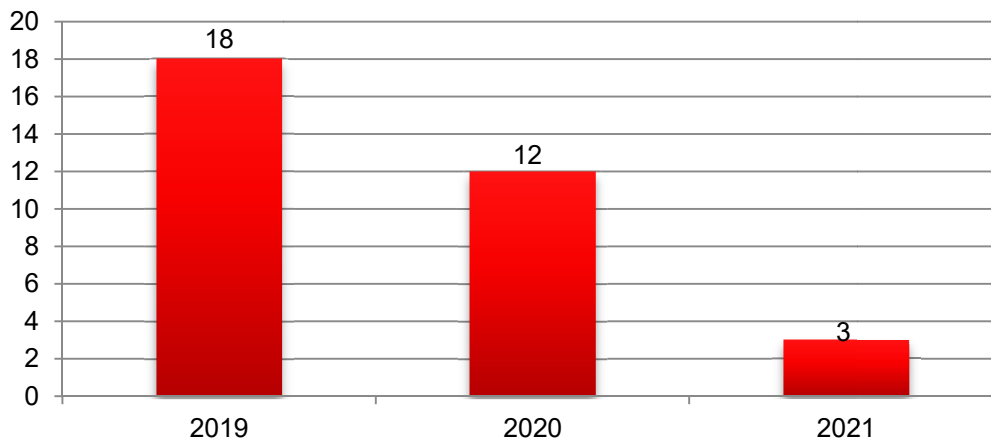
wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób ogółem	18	12	3
liczba dzieci	1	0	0
liczba kobiet	16	12	1
liczba mężczyzn	1	0	2

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za lata 2019-2021

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu

Interdyscyplinarnego. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzec można systematyczny spadek liczby rodzin objętych procedurą NK – w 2021 roku względem roku 2019 o 83%.

Wykres 42. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2019-2021

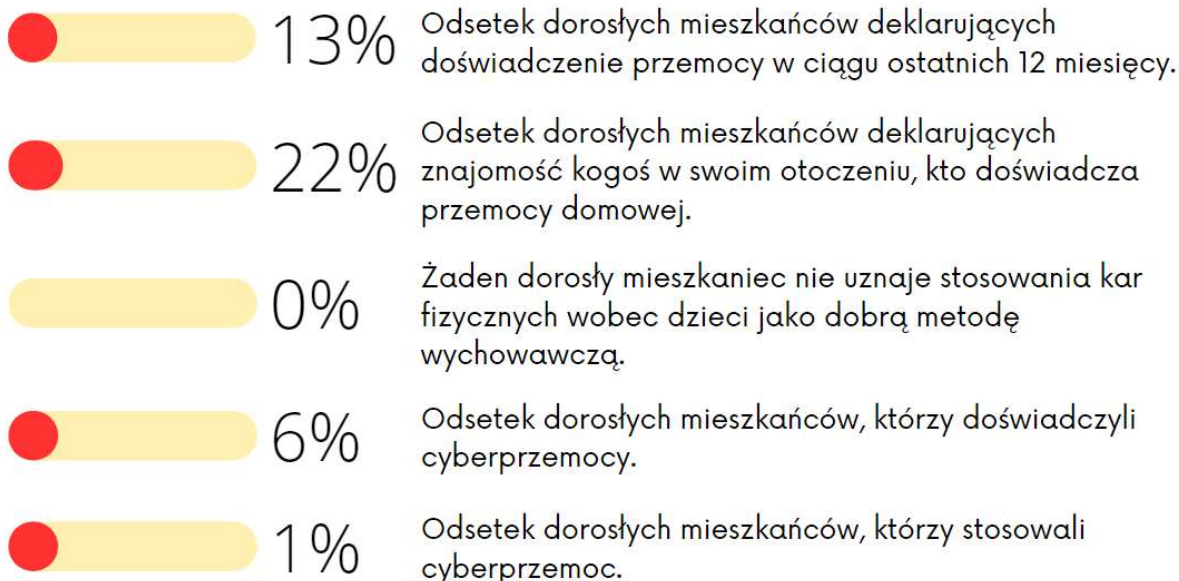

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za lata 2019-2021

Gmina Szelków w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, prowadzi również **działania o charakterze profilaktycznym** dla dzieci i młodzieży, jak i skierowane do dorosłych mieszkańców. W 2021 roku osoby doświadczające przemocy domowej mogły korzystać z porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym umiejscowionym w Szkole Podstawowej w Szelkowie, które były świadczone w zakresie 4 godzin tygodniowo. W danym roku szczególną opieką objęto 7 rodzin. Realizowano także akcje wśród dzieci i młodzieży mające za zadanie podnieść świadomość społeczną na temat przemocy domowej i zachowań agresywnych. W tym celu prowadzono gazetkę informacyjną z wykazem instytucji i numerów telefonów skierowaną bezpośrednio do dzieci i młodzieży zagrożonych przemocą, a także rozpowszechniano broszury, ulotki, plakaty, prowadzono pogadanki, rozmowy indywidualne, elementy wykładu – spotkania dla dzieci i rodziców. W ramach tych działań przeprowadzono również badania ankietowe sprawdzające wiedzę na temat przemocy i agresji oraz organizowano warsztaty, filmy i spektakle tematyczne.

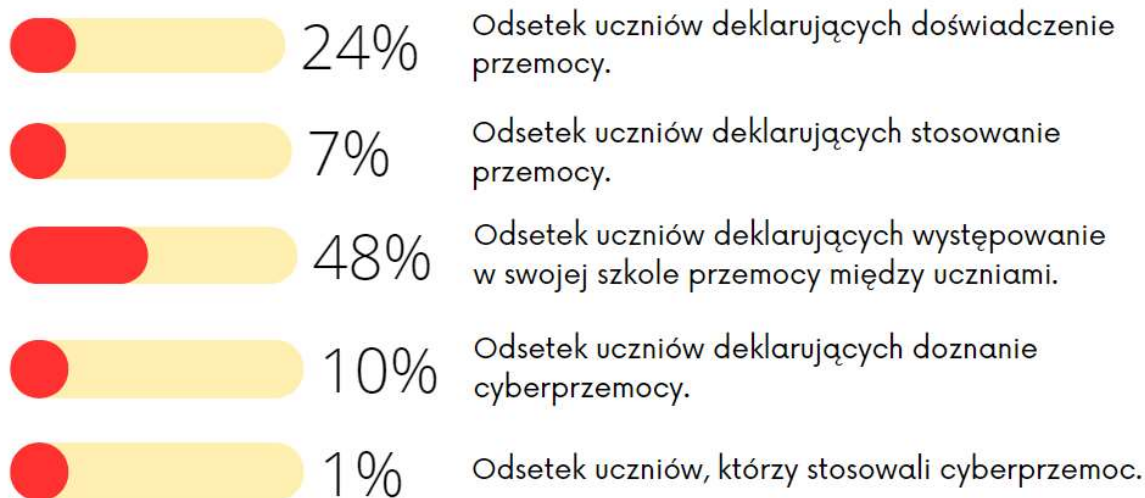
Wyniki badania przeprowadzonego w 2023 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=72

UCZNIOWIE

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

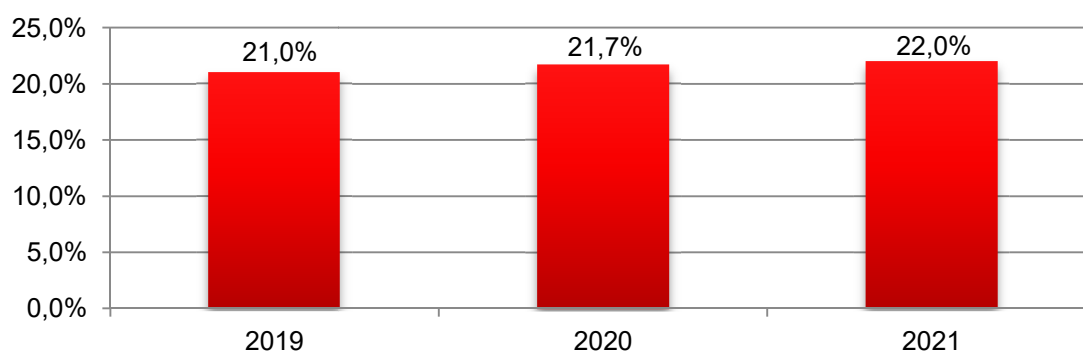
Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej oraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to, nazywane starzejącym się społeczeństwem, ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W Gminie Szeków odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w 2021 roku wyniósł 22,0%, co oznacza wzrost w stosunku do 2019 roku o 1 pp. Na przestrzeni lat 2019-2021 udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy ulegał niewielkiemu wzrostowi. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

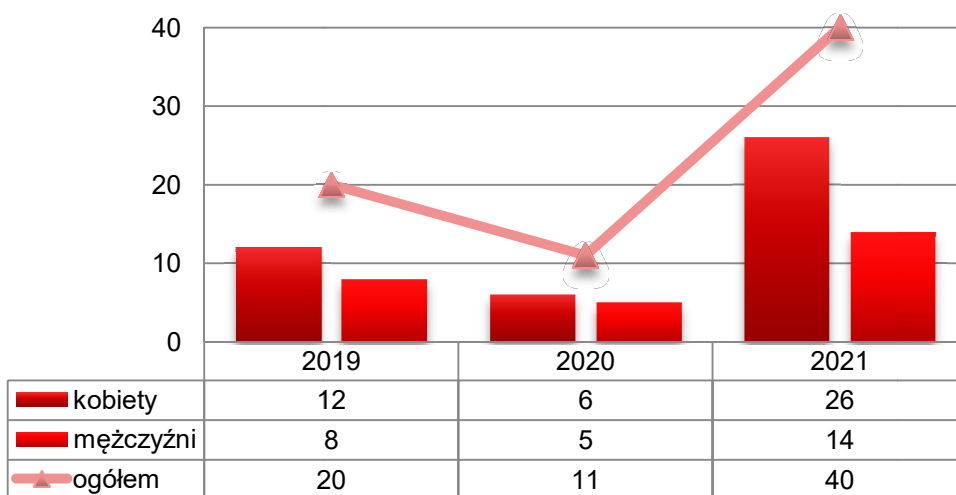
Wykres 43. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Gminie Szeków na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej wyniosła w 2021 roku 40. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – 26 osób, natomiast liczba mężczyzn wyniosła 14. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzec można wahania w zakresie liczby korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Gminy będących w wieku poprodukcyjnym – w 2020 roku nastąpił spadek, z kolei w 2021 roku wzrost.

Wykres 44. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym, którym przyznano świadczenie w ramach pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Zadania w zakresie wsparcia i aktywizacji najstarszych mieszkańców Gminy Szeków realizuje m.in. **Dzienny Klub Seniora**, funkcjonujący w strukturach GOPS z siedzibą w Nowym Strachocinie, z którego pomocy w formie usług w 2021 roku skorzystało 15 osób²⁰. Oprócz ww. Dziennego Klubu seniora, przy GCKCiS działa także **Klub Seniora „Stokrotka”** zrzeszając seniorów, którzy aktywnie uczestniczą w życiu kulturalnym Gminy poprzez przygotowywanie programów kulturalno-rozrywkowych na imprezy okolicznościowe. W ramach wsparcia seniorów realizowane są także usługi opiekuńcze w miejscu ich zamieszkania, z których w 2021 roku skorzystało 21 osób.

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca

²⁰ Raport o stanie Gminy Szeków za 2021 rok

w Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą członkowie rodziny zobowiązani do alimentacji, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina. Liczbę osób skierowanych w roku sprawozdawczym do domów pomocy społecznej, liczbę osób przebywających w nich oraz przeznaczone na to środki prezentuje poniższa tabela. W latach 2019-2021 Gmina ponosiła odpłatność za pobyt 1 osoby w Domu Pomocy Społecznej, natomiast przeznaczana na ten cel kwota świadczeń systematycznie rosła, a w 2021 roku osiągnęła najwyższą wartość – wzrosła o 24% względem roku poprzedniego.

Tabela 37. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób przebywających w DPS	1	1	1
kwota świadczeń (w złotych)	30 932	35 385	38 217

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 i 2021 rok

Wysoki odsetek osób starszych w całym kraju, który z roku na rok wzrasta, a także trwająca pandemia stanowią wyzwanie dla polityki społecznej oraz opieki zdrowotnej. Poza samym zagrożeniem związanym z ryzykiem zachorowania i dotkliwym przechodzeniem choroby, istotnym problemem w czasie pandemii jest utrudniony dostęp do leczenia chorób przewlekłych. Ryzykiem jest również nasilenie się innych chorób czy schorzeń związanych z ograniczeniem aktywności ruchowej, jak i społecznej. Na podstawie badań przeprowadzonych w 2020 roku przez Krajowy Instytut Gospodarki Senioralnej na próbie 1 118 osób w wieku senioralnym wynika, że 1/3 ankietowanych przerwała dotychczasowe leczenie, większość badanych odczuła problemy z dostępem do opieki medycznej podczas pandemii, blisko połowa respondentów czuje się samotna podczas trwania pandemii i brakuje im spotkań z innymi ludźmi, a ponad połowa odczuwa potrzebę dostępu do lekarza specjalisty.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2023 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY

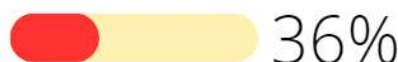
54%

Odsetek dorosłych mieszkańców, w opinii których problemy zdrowotne stanowią najważniejsze problemy osób starszych i z niepełnosprawnościami w Gminie.

43%

Odsetek dorosłych mieszkańców, w opinii których samotność stanowi najważniejszy problem osób starszych i z niepełnosprawnościami w Gminie.

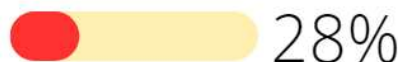
36%

Odsetek ankietowanych, którzy wśród usług opiekuńczych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, które należy poszerzyć na terenie Gminy wskazali pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

31%

Odsetek ankietowanych, którzy wśród usług opiekuńczych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, które należy poszerzyć na terenie Gminy wskazali zapewnienie transportu.

28%

Odsetek badanych, którzy wśród usług opiekuńczych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, które należy poszerzyć na terenie Gminy podali pomoc w sprzątanii pomieszczeń, w przygotowaniu lub dostarczeniu posiłków oraz w zakupie artykułów spożywczych.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=72

Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

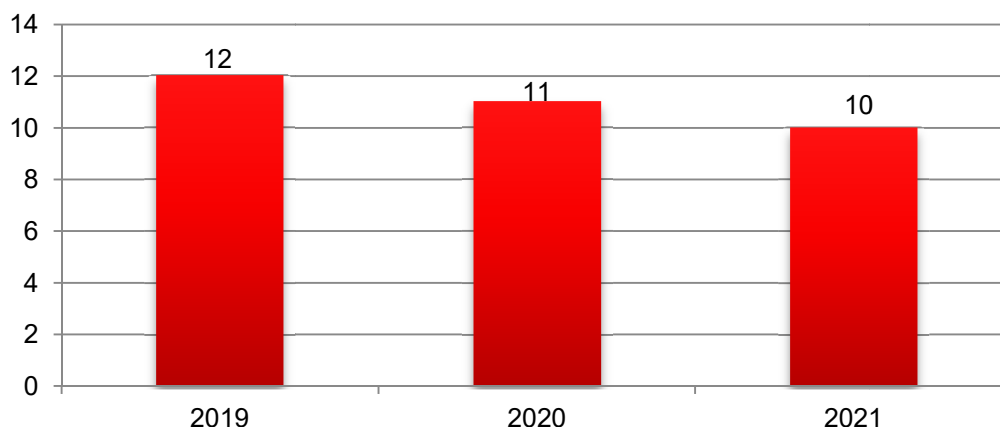
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej znajduje się bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy) jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych

kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość.

W 2021 roku liczba osób, które korzystały z zasiłku okresowego z powodu bezrobocia wynosiła 10. Jest to wartość niższa od tej w 2019 roku o 17%.

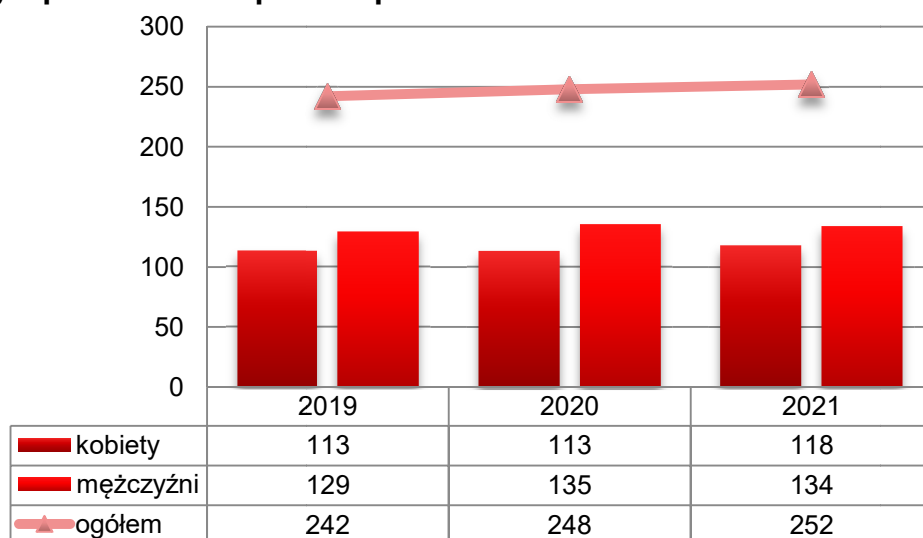
Wykres 45. Liczba osób, które korzystały z zasiłku okresowego z tytułu bezrobocia w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 i 2021 rok

Na koniec 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Makowie Mazowieckim, zarejestrowanych było łącznie 252 mieszkańców Gminy Szelków. Oznacza to wzrost względem 2019 roku na poziomie 4%, a w porównaniu do roku 2020 o 2%. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – pozostających bez pracy kobiet było w 2021 roku mniej niż mężczyzn (liczba kobiet – 118, liczba mężczyzn – 134).

Wykres 46. Mieszkańcy Gminy Szelków zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że na przestrzeni lat 2019-2021 udział osób mających mniej niż 25 i 30 lat oraz osób powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy ulegał wahaniom. Szczegółowe dane widoczne są na poniższej tabeli.

Tabela 38. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy Szelków w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2019-2021

kategoria wiekowa	31 grudnia 2019		31 grudnia 2020		31 grudnia 2021	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	53	22	58	23	55	22
do 30 roku życia	84	35	101	41	89	35
powyżej 50 roku życia	38	16	30	12	33	13

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwanie bezrobotnych mieszkańców Gminy Szelków oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu makowskiego. W przypadku Gminy na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzegalny jest wzrost w tym zakresie na poziomie 6 pp. W przypadku powiatu makowskiego widoczne są niewielkie wahania. Warto zwrócić uwagę na fakt, że odsetek osób długotrwanie bezrobotnych w Gminie, stanowi 71% wszystkich mieszkańców pozostających bez zatrudnienia. W całej Polsce udział osób długotrwanie bezrobotnych wyniósł w 2021 roku 57%, natomiast w powiecie makowskim kształtował się na poziomie 68%, a więc sytuacja w Gminie Szelków była mniej korzystna w stosunku do sytuacji w kraju oraz powiatu.

Tabela 39. Liczba długotrwanie bezrobotnych mieszkańców Gminy Szelków oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu makowskiego na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie		2019	2020	2021
Gmina	liczba osób	158	173	180
	udział (%)	65	70	71
Powiat	liczba osób	1 915	2 062	1 996
	udział (%)	67	69	68

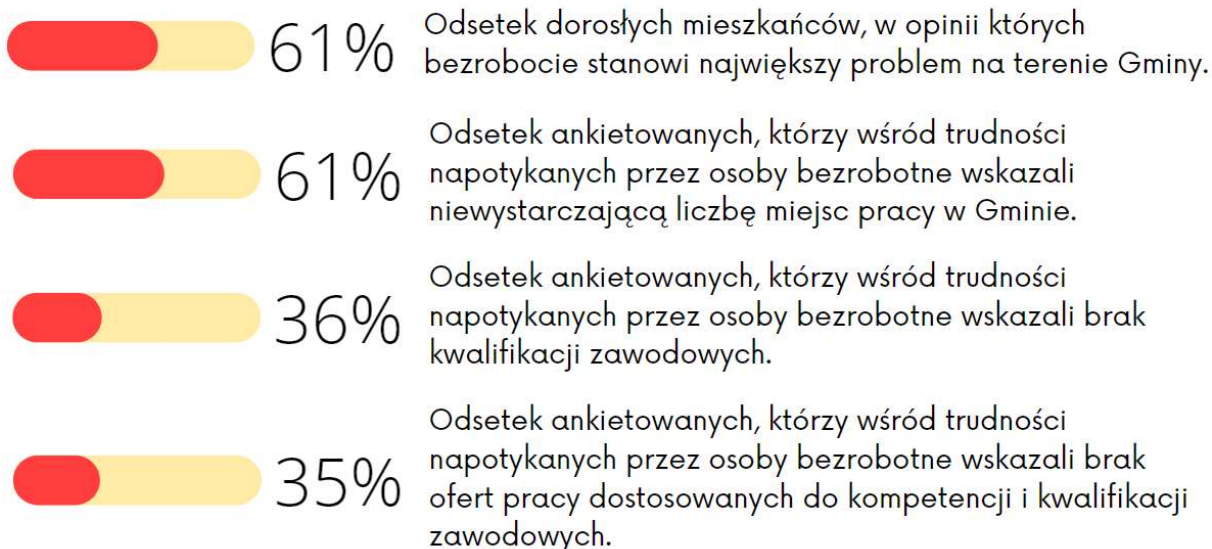
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Szeków prowadzi ścisłą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia. PUP oferuje m.in. aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, do których należą m.in. staże, szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej i inne. W 2021 roku po 1 osobie wzięło udział w stażu, a także w pracach społecznie użytecznych.

W związku z pandemią COVID-19 oraz związanymi z nią obostrzeniami, pogorszeniu uległa sytuacja na rynku pracy. W czasie pandemii pracę straciło wiele osób, przede wszystkim pracujących w branżach szczególnie dotkniętych wprowadzanymi obostrzeniami oraz mających umowy cywilno-prawne. Skutki pandemii na rynku pracy mogą być jednak odroczone w czasie i dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, jak między innymi kryzys występujący w wielu branżach. Radzenie sobie z epidemią, a w jej następstwie z kryzysem gospodarczym i pogorszeniem sytuacji na rynku pracy, będzie wymagało w perspektywie najbliższych lat, zwrócenia szczególnej uwagi na podejmowanie działań wspierających mieszkańców w tym zakresie.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2023 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=72

Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

W 2021 roku zasiłki stałe pobierały 23 osoby, zasiłek okresowy – 17 osób, a zasiłek celowy – 38 osób. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba świadczeniobiorców wszystkich zasiłków ulegała wahaniom, podobnie jak przeznaczana na ten cel kwota.

Tabela 40. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021

rodzaj zasiłku	2019		2020		2021	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	29	147 035	21	118 416	23	128 530
zasiłek okresowy	16	15 000	19	15 000	17	13 331
zasiłek celowy	57	15 470	75	20 490	38	16 100

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Szelków od stycznia 2019 roku realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił przeprowadzany w latach poprzednich program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością.

W 2021 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 5 osobom, natomiast niepieniężne w formie posiłku – 91. W ciągu lat 2019-2021 liczba osób otrzymujących świadczenie pieniężne, jak i osób, które korzystały ze świadczenia niepieniężnego, uległa spadkowi.

Tabela 41. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2019-2021

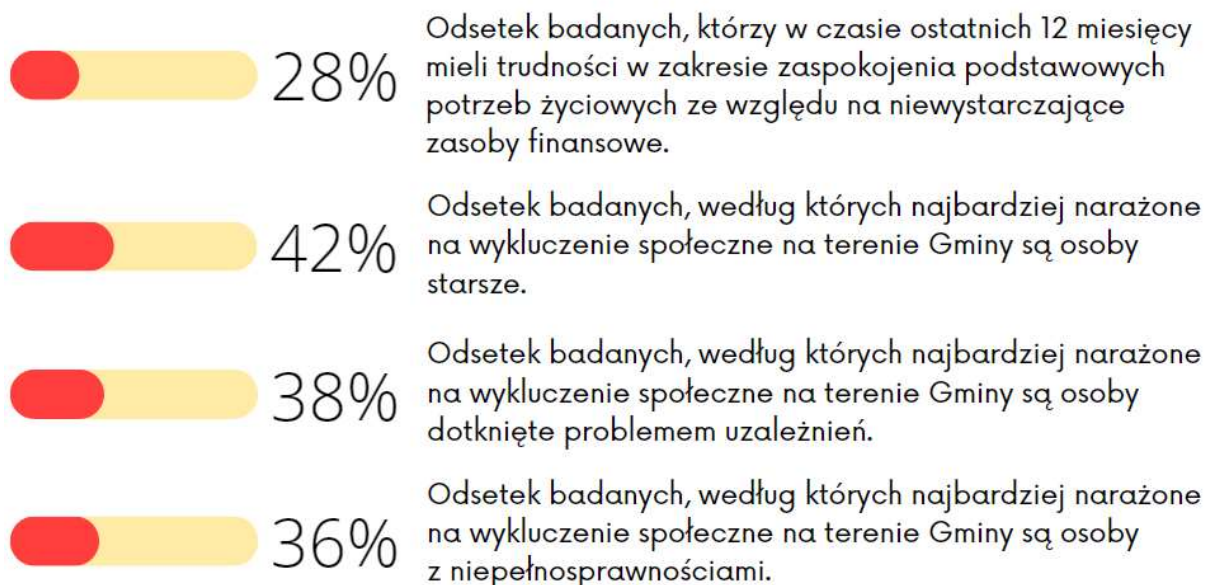
wyszczególnienie	2019	2020	2021
świadczenie pieniężne	31	31	5
świadczenie niepieniężne	109	97	91

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Na przestrzeni ostatnich lat liczba gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia w formie dodatków mieszkaniowych, jak i energetycznych wyglądała następująco: w 2019 roku udzielono wsparcia w formie dodatku mieszkaniowego 1 gospodarstwu domowemu, a także 1 gospodarstwo było beneficjentem dodatku energetycznego. Tak samo sytuacja wyglądała w 2020 roku. W 2021 roku nie było rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego oraz energetycznego²¹.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2023 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY

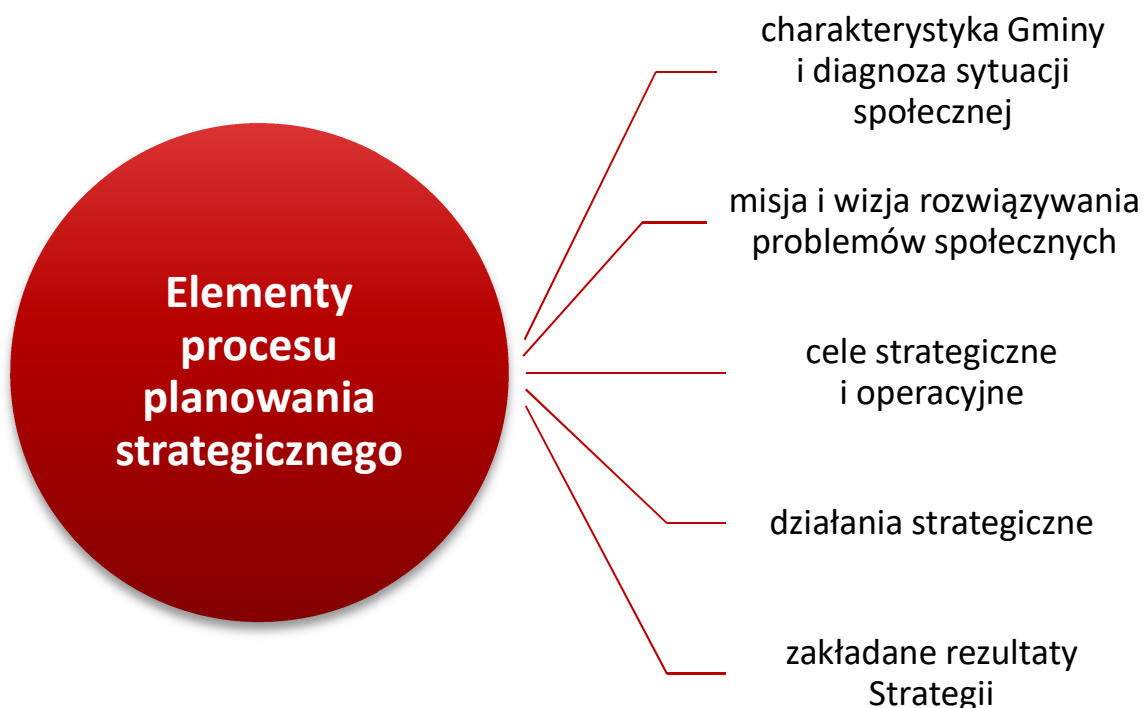
* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

²¹ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok.

Część programowa

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny. **Wizja** rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Szelków została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Sformułowanie wizji pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza.

Cele strategiczne i operacyjne

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne i współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

CELE STRATEGICZNE

Zapewnienie wsparcia i pomocy rodzinom w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Reintegracja i aktywizacja społeczna osób znajdujących się w szczególnej sytuacji życiowej, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Zapewnienie wsparcia osobom uzależnionym, w tym doświadczającym uzależnień behawioralnych oraz ich rodzinom.

Rozwijanie działań wspierających oraz terapeutycznych wobec osób uwikłanych w problem przemocy domowej.

Aktywizacja społeczno-zawodowa osób pozostających bez pracy oraz zapobieganie skutkom bezrobocia.

Działania zmniejszające skalę ubóstwa oraz wsparcie w rozwoju potencjału osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

CEL STRATEGICZNY NR 1

Zapewnienie wsparcia i pomocy rodzinom w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cel operacyjny nr 1 – wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin oraz zwiększenie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	2023-2030	GOPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających.	2023-2030	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Inicjowanie świadczenia usług społecznych w zakresie wsparcia rodzin (np. warsztaty rodzicielskie, terapia rodzinna).	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy. Podniesienie jakości życia rodzin.	Liczba rodziców korzystających z usług społecznych. Liczba świadczonych form usług społecznych.	2023-2030	GOPS, NGO	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Poprawa sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	2023-2030	GOPS, PCPR	Budżet Gminy
Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości skorzystania z poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy.	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	2023-2030	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń.	2023-2030	GOPS, GKRPA, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Zainicjowanie działań w celu utworzenia samopomocowej grupy wsparcia dla rodziców.	Poprawa psychicznego i społecznego funkcjonowania rodzin.	Liczba podjętych działań w celu utworzenia grupy wsparcia.	2023-2030	GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej i niematerialnej.	2023-2030	GOPS	Budżet Gminy

Cel operacyjny nr 2 – integracja rodzin z terenu Gminy oraz wsparcie rozwoju psychofizycznego dzieci.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę ze szkołami/przedszkolami.	Poprawa sytuacji życiowej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	Liczba szkół/przedszkoli, z którymi podejmowano współpracę w celu monitorowania sytuacji dziecka.	2023-2030	GOPS, placówki oświatowe	Bez kosztów
Zainicjowanie utworzenia Placówki Wsparcia Dziennego.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, organizacja ich czasu wolnego. Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba uczestników PWD.	2023-2030	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek, z którymi podjęto współpracę.	2023-2030	GOPS, placówki oświatowe	Bez kosztów
Organizowanie, wspieranie i promocja imprez oraz wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi.	Wzrost integracji rodzin z dziećmi.	Liczba zorganizowanych imprez. Liczba uczestników.	2023-2030	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, BP, GCKCiS, GKRPA, PLUKS	Budżet Gminy

Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, rozwijanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.	2023-2030	GOPS, UG, placówki oświatowe, NGO, GCKCiS, BP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Podnoszenie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym i socjalnym.	2023-2030	GOPS, PPP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zainicjowanie utworzenia placówki integracyjnej i aktywizującej dla młodzieży z terenu Gminy.	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez młodzież zachowań ryzykownych.	Liczba uczestników placówki. Liczba organizowanych inicjatyw/zajęć.	2023-2030	GOPS, UG, NGO, GCKCiS, BP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Utworzenie samorządowego żłobka/klubu dziecięcego.	Rozwój psychospołeczny dzieci. Ułatwienie rodzicom podjęcia pracy.	Liczba dzieci uczęszczających do żłobka/klubu dziecięcego.	2023-2030	UG, NGO	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 2

Reintegracja i aktywizacja społeczna osób znajdujących się w szczególnej sytuacji życiowej, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Cel operacyjny nr 1 – poszerzenie działań pomocowych świadczonych seniorom i osobom z niepełnosprawnościami, a także usprawnienie dostępu do tych działań.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) oraz publicznych środków transportu do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	2023-2030	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Fundusze Europejskie

Organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	2023-2030	GOPS, NGO, KS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Rozwój małej architektury gminnej, skierowanej w szczególności do seniorów i osób z niepełnosprawnościami (w tym zwiększenie liczby ławek w przestrzeni publicznej, utworzenie publicznej toalety dostosowanej do potrzeb osób o ograniczonej mobilności).	Zwiększenie komfortu seniorów i osób z niepełnosprawnościami, w zakresie przemieszczania się po obszarze Gminy.	Liczba obiektów małej architektury gminnej dostosowanych do potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	2023-2030	UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie usług transportowych dla osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie komfortu osób o ograniczonej mobilności, w zakresie przemieszczania się po obszarze Gminy.	Liczba osób korzystających z usług transportowych. Liczba pojazdów przystosowanych do realizacji usług transportowych.	2023-2030	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z NGO.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2023-2030	GOPS, NGO, UG, KS	Budżet Gminy
Inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych na rzecz osób z niepełnosprawnością, długoletnio lub ciężko chorych oraz seniorów.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez uczestnictwo w programach.	Liczba uczestników programów.	2023-2030	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa

Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	2023-2030	GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Kierowanie osób wymagających stałej opieki i samotnych do Domu Pomocy Społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	2023-2030	GOPS	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	2023-2030	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja programów skierowanych do osób z niepełnosprawnością (Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej, Opieka Wytchnieniowa).	Częściowe odciążenie opiekunów nieformalnych osób z niepełnosprawnościami oraz pomoc osobom z niepełnosprawnością.	Liczba programów, w których Gmina bierze udział. Liczba osób korzystających z poszczególnych programów. Liczba opiekunów, z którymi podpisano umowy.	2023-2030	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny nr 2 – działania zapewniające aktywizację osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz zwiększanie poziomu ich integracji ze społecznością lokalną.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, również na obszarach wiejskich.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością. Wzrost ich aktywności społecznej.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnością uczestniczących w zajęciach.	2023-2030	GOPS, UG, NGO, GCKCiS, BP, KS	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	2023-2030	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, BP, GCKCiS, KS	Budżet Gminy

Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/ zrealizowanych warsztatów.	2023-2030	GOPS, UG, BP, GCKCiS, NGO, KS, KPP	Budżet Gminy
Kontynuowanie działalności Klubu Seniora w Szelkowie oraz rozwijanie jego oferty.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba uczestników. Liczba dostępnych zajęć.	2023-2030	GOPS, GCKCiS, BP, KS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Stworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych i osób z niepełnosprawnością poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych grup, również na obszarach wiejskich.	Realizacja projektów na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością, w stosunku do lat poprzednich.	Liczba zrealizowanych projektów/ programów. Liczba uczestników.	2023-2030	GOPS, UG, NGO, GCKCiS	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Zainicjowanie utworzenia Warsztatu Terapii Zajęciowej.	Zwiększenie aktywności zawodowej wśród osób z niepełnosprawnościami na otwartym rynku oraz w warunkach pracy chronionej.	Liczba uczestników WTZ. Liczba zrealizowanych godzin.	2023-2030	UGOPS, UG, NGO	Budżet Gminy, PFRON, Fundusz Solidarnościowy

CEL STRATEGICZNY NR 3

Zapewnienie wsparcia osobom uzależnionym, w tym doświadczającym uzależnień behawioralnych oraz ich rodzinom.

Cel operacyjny nr 1 – zwiększenie dostępności poradnictwa i leczenia terapeutycznego osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz rozwój działań samopomocowych w Gminie.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	2023-2030	GOPS	Budżet Gminy
Zainicjowanie działań w celu utworzenia samopomocowych grup wsparcia dla osób uzależnionych, dorosłych dzieci alkoholików oraz osób współuzależnionych.	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego oraz psychicznego rodzinom osób uzależnionych.	Liczba utworzonych grup. Liczba osób uczestniczących w grupach.	2023-2030	NGO, UG, GKRPA	Budżet Gminy

Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.	2023-2030	GOPS, GKRPA	Budżet Gminy
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	2023-2030	GKRPA	Budżet Gminy
Wspieranie działań placówek lecznictwa odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ.	Zwiększenie dostępności do udziału w programach terapeutycznych.	Liczba sfinansowanych programów. Liczba uczestników programów.	2023-2030	GKRPA, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy

Cel operacyjny nr 2 – zwiększenie działań profilaktycznych oraz pomocowych dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	2023-2030	GKRPA, GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych, uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	2023-2030	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Obniżenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	2023-2030	GKRPA, GOPS	Budżet Gminy
Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień. Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, w tym prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz spożywania alkoholu w trakcie ciąży.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży. Ograniczanie negatywnych skutków spożywania alkoholu.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym. Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych. Liczba uczestników.	2023-2030	GOPS, UG, GKRPA	Budżet Gminy
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce rozwiązywania problemów uzależnień.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	2023-2030	GKRPA, GOPS, KPP, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, asystenta rodziny, policjantów) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności oddziaływań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	2023-2030	GKRPA, GOPS, KPP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	2023-2030	GKRPA, UG, GOPS, KPP, NGO, GCKCiS, BP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Kreowanie polityki antyalkoholowej w Gminie, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu.	Ograniczenie fizycznej dostępności alkoholu.	Liczba punktów sprzedaży alkoholi. Liczba dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu.	2023-2030	UG, GKRPA	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 4

Rozwijanie działań wspierających oraz terapeutycznych wobec osób uwikłanych w problem przemocy domowej.

Cel operacyjny nr 1 – rozwój lokalnego systemu wsparcia oraz dostępności do pomocy, w zakresie przemocy domowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Pomoc rodzinom doświadczającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	2023-2030	GOPS, ZI, GKRPA, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy

Działalność związana z zamieszczaniem informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na dostępnych stronach internetowych i kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy domowej.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba działań informacyjnych. Liczba rozpowszechnionych informacji.	2023-2030	GOPS, UG, ZI PKI, GKRPA,	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy domowej oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	2023-2030	GOPS, KP, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doświadczającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób, którym udzielono porad.	2023-2030	GOPS, PKI, GKRPA, ZI	Budżet Gminy
Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej.	2023-2030	GOPS, PKI, GKRPA, ZI, KPP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Kierowanie osób stosujących przemoc do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjny i psychologiczno-terapeutycznych	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób skierowanych do programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.	2023-2030	ZI	Budżet Gminy
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej.	2023-2030	GOPS, ZI, UG, PCPR	Budżet Gminy

Cel operacyjny nr 2 – działania na rzecz zwiększenia wrażliwości i świadomości społeczności lokalnej dotyczącej problemu przemocy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy domowej.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy domowej, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	2023-2030	GOPS, PKI, GKRPA, ZI, KPP, UG, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących, przemocy domowej, komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	2023-2030	GKRPA, ZI, PKI, KPP, GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w działaniach informacyjno-edukacyjnych. Liczba zorganizowanych działań.	2023, 2025, 2027, 2029	GOPS, UG, KPP, GKRPA, ZI placówki oświatowe	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 5

Aktywizacja społeczno-zawodowa osób pozostających bez pracy oraz zapobieganie skutkom bezrobocia.

Cel operacyjny nr 1 – intensyfikacja działań w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej w celu zwiększenia szans na lokalnym rynku pracy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	2023-2030	GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	2023-2030	GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	2023-2030	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy
Korzystanie w pracy socjalnej z kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	2023-2030	GOPS	Budżet Gminy
Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży.	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież.	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.	2023-2030	placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Prowadzenie działań motywujących lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością oraz dostosowywania warunków zatrudnienia do potrzeb tej grupy.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy.	Liczba podjętych działań motywujących.	2023-2030	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 6

Działania zmniejszające skalę ubóstwa oraz wsparcie w rozwoju potencjału osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny nr 1 – prowadzenie działań polepszających sytuację ekonomiczną rodzin ubogich oraz pomoc rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	2023-2030	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	2023-2030	GOPS, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	2023-2030	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie wsparcia materialnego dla osób bezdomnych.	Poprawa sytuacji socjalnej osób bezdomnych.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności.	2023-2030	GOPS, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa
Inicjowanie utworzenia akcji wspierających rodziny dotknięte ubóstwem.	Poprawa warunków życia mieszkańców.	Liczba osób korzystających z akcji.	2023-2030	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Zapewnienie schronienia osobom w kryzysie bezdomności.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb życiowych osób w kryzysie bezdomności.	Liczba osób w kryzysie bezdomności korzystających ze schronienia.	2023-2030	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu Gminy Szelków. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Gminy Szelków. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Szelków przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2020-2021, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej.

W prognozie na lata 2023-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szelkowie. Dział 855 został pomniejszony o wartość świadczenia wychowawczego, w związku ze stopniowym przekazywaniem realizacji zadania do ZUS.

Tabela 42. Ramy finansowe Strategii

Rok	Ochrona zdrowia (dział 851)	Pomoc społeczna (dział 852)	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	Edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	Rodzina (dział 855)	Ogółem
2020	58 021	476 353	725 631	45 691	5 660 069	6 965 765
2021	51 028	5 396 898	601 304	59 180	5 440 025	11 548 435
2022 ²²	55 600	5 232 306	653 982	60 000	3 218 856	9 220 744
PROGNOZA						
2023	56 990	5 363 114	670 332	61 500	3 299 327	9 451 263
2024	58 415	5 497 192	687 090	63 038	3 381 810	9 687 545
2025	59 875	5 634 622	704 267	64 614	3 466 355	9 929 733
2026	61 372	5 775 488	721 874	66 229	3 553 014	10 177 977
2027	62 906	5 919 875	739 920	67 885	3 641 839	10 432 425
2028	64 479	6 067 872	758 418	69 582	3 732 885	10 693 236
2029	66 091	6 219 569	777 378	71 322	3 826 207	10 960 567
2030	67 743	6 375 058	796 812	73 105	3 921 862	11 234 580

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Szelków to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Szelków zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Szelkowie.

²² Wartość za rok 2022 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok dla Gminy Szelków.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Szelków na lata 2023-2030 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 43. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy w Szelkowie o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Szelków na lata 2023-2030”.	II kwartał 2023 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	II kwartał 2023 r. – IV kwartał 2030 r.
Etap III	Monitoring.	Na koniec każdego roku w okresie od 2023 r. do 2030 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii.	I kwartał 2031 r.

Źródło: opracowanie własne

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii Kierownik GOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Szelków, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szelkowie. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami GOPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą współpracować i być w stałym kontakcie z jednej strony z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników uczestniczących bezpośrednio w administrowaniu Gminą, czerpiąc przy tym z ich wiedzy, motywacji, umiejętności praktycznych czy kompetencji interpersonalnych, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szelkowie.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi Gminy Szelków do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu

o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 44. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2021 roku)	Wartość docelowa (w 2030 roku)
1	Zapewnienie wsparcia i pomocy rodzinom w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	8	do 30
		Liczba asystentów rodziny.	1	do 2
		Liczba rodzin wspierających.	0	min. 1
		Liczba żłobków/klubów dziecięcych.	0	1
		Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	0	1
		Liczba dzieci z terenu Gminy przebywających w pieczy zastępczej.	1	poniżej 3
		Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny.	40	powyżej 40
2	Reintegracja i aktywizacja społeczna osób znajdujących się w szczególnej sytuacji życiowej, w tym osób starszych i z niepełnościami.	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	0	min. 5
		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (%).	22,0	poniżej 25,0
		Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność.	1	do 10
		Liczba placówek aktywizujących seniorów.	1	min. 1
		Liczba osób objętych wsparciem asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej.	0	min. 10

3.	Zapewnienie wsparcia osobom uzależnionym, w tym doświadczającym uzależnień behawioralnych oraz ich rodzinom.	Liczba punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin.	1	min. 1
		Liczba osób korzystających z Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.	15	do 20
		Liczba uczniów objętych rekomendowanymi programami profilaktycznymi.	0	min. 200
4	Rozwijanie działań wspierających oraz terapeutycznych wobec osób uwikłanych w problem przemocy domowej.	Liczba grup samopomocowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików (AA).	0	min. 1
		Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	3	do 15
5	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób pozostających bez pracy oraz zapobieganie skutkom bezrobocia.	Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy.	70	poniżej 60
		Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogóle zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy (%).	71	poniżej 60
6	Działania zmniejszające skalę ubóstwa oraz wsparcie w rozwoju potencjału osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe.	0	do 10
		Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki energetyczne.	0	do 10

Źródło: opracowanie własne

Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Szeków stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Szelków, zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegała okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców Gminy Szelków i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmocnienie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,

- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców powiatu.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu, jego realizacja powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców Gminy Szelków, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Bibliografia

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
3. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
4. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
5. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
6. Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019.
7. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok.
8. Pikuła N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.
9. Raport o Stanie Gminy Szelków za rok 2019, 2020, 2021.
10. Sprawozdanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szelkowie z realizacji wydatków za rok 2019, 2020 i 2021.
11. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok.
12. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za lata 2019-2021
13. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
14. Szatur – Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej.
15. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Katowice 2005.
16. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).
17. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2020 poz. 2050 z późn.zm.).
18. <https://bdl.stat.gov.pl>.
19. <https://www.polskawliczbach.pl>.
20. www.psychiatriapolska.pl.

Spis rysunków, tabel, wykresów

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Szelków na mapie województwa mazowieckiego	16
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Gminy Szelków według klas wielkości (stan na koniec 2021 roku).....	20
Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej	27
Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej.....	28
Rysunek 5. Łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy Szelków alkoholu w latach 2019-2021	88
Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego.....	104

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	7
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Szelków w porównaniu do województwa mazowieckiego na przestrzeni lat 2019-2021.....	17
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach).....	18
Tabela 4. Liczba uczniów przedszkola i szkoły podstawowej w latach 2019-2021... ..	21
Tabela 5. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej Gminie Szelków w porównaniu do powiatu makowskiego w 2021 roku	25
Tabela 6. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Gminie Szelków na przestrzeni lat 2019-2021	31
Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2019-2021	34
Tabela 8. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2019-2021	35
Tabela 9. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2019-2021	35
Tabela 10. Jak często zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=71	47

Tabela 11. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=9	48
Tabela 12. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek przeznaczyć na gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze większą kwotę pieniężną niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=9.....	48
Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=49.....	50
Tabela 14. Jak często w przeciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i pracować po nadmiernym spożyciu alkoholu poprzedniego dnia (na tzw. „kacu”)? N=47	51
Tabela 15. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=49.....	51
Tabela 16. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=10.....	55
Tabela 17. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=10.....	56
Tabela 18. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? N=4	57
Tabela 19. W jaki sposób otrzymałeś/aś/zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? N=14	62
Tabela 20. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol? N=14	62
Tabela 21. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=13.....	62
Tabela 22. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=12.....	63
Tabela 23. Jak często paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=12	64
Tabela 24. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=19.....	67
Tabela 25. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=18	68
Tabela 26. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=6	69
Tabela 27. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=6	69
Tabela 28. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu? N=76	71
Tabela 29. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? N=26.....	72
Tabela 30. W jakie gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze zdarzyło Ci się grać? N=11	73

Tabela 31. Liczba oraz kwota świadczeń wychowawczych wypłaconych na przestrzeni lat 2019-2021	78
Tabela 32. Zasilek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2019-2021	80
Tabela 33. Specjalny zasilek opiekuńczy na przestrzeni lat 2019-2021	81
Tabela 34. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Szeków wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021	86
Tabela 35. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2019-2021	92
Tabela 36. Liczba osób dotkniętych przemocą domową na przestrzeni lat 2019-2021	92
Tabela 37. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2019-2021.....	97
Tabela 38. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy Szeków w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2019-2021.....	100
Tabela 39. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy Szeków oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu makowskiego na przestrzeni lat 2019-2021	100
Tabela 40. Liczba osób, którym przyznano zasilek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021	102
Tabela 41. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2019-2021	103
Tabela 42. Ramy finansowe Strategii	121
Tabela 43. Harmonogram wdrażania Strategii	122
Tabela 44. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych.....	125

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Szeków w latach 2019-2021	17
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie makowskim na przestrzeni lat 2019-2021 w porównaniu do województwa mazowieckiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach).....	19
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w Gminie Szeków w latach 2019-2021	20
Wykres 4. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w Gminie Szeków oraz województwie mazowieckim w latach 2019-2021.....	21
Wykres 5. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 ludności w Gminie Szeków oraz województwie mazowieckim w latach 2019-2021.....	24
Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w Gminie Szeków oraz województwie mazowieckim w latach 2019-2021	25
Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w Gminie Szeków, powiecie makowskim i województwie mazowieckim na przestrzeni lat 2019-2021	32
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z materialnej pomocy społecznej w Gminie Szeków w latach 2019-2021	34
Wykres 9. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=72.....	45
Wykres 10. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=72.....	46
Wykres 11. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=72.....	47
Wykres 12. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=72	49
Wykres 13. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=72.....	50
Wykres 14. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=72.....	52
Wykres 15. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=72.....	52
Wykres 16. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=72	53

Wykres 17. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? N=72	53
Wykres 18. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=72	54
Wykres 19. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=72	55
Wykres 20. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby? N=72	56
Wykres 21. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą? N=72	57
Wykres 22. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=72	58
Wykres 23. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=84.....	61
Wykres 24. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)? N=84	63
Wykres 25. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)? N=84.....	64
Wykres 26. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=84.....	65
Wykres 27. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=84	66
Wykres 28. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=84	67
Wykres 29. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=84	68
Wykres 30. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=84.....	70
Wykres 31. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=84	70
Wykres 32. Czy korzystasz z urządzeń elektronicznych i Internetu? N=84	71

Wykres 33. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=84.....	72
Wykres 34. Jak oceniasz swoją wiedzę na temat zaburzeń odżywiania? Zaznacz swoją odpowiedź na skali od 1 do 5, gdzie numery oznaczają kolejno: 1 – nie mam wiedzy, 2 – moja wiedza jest mała, 3 – średnia, 4 – duża, 5 – bardzo duża. N=84..	75
Wykres 35. Czy w okresie ostatnich 12 miesięcy doświadczyłeś/aś problemu nadwagi lub otyłości lub zaobserwowałeś/aś u siebie znaczny spadek wagi lub niedowagę? N=84.....	75
Wykres 36. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2019-2021	77
Wykres 37. Liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych na przestrzeni lat 2019-2021	78
Wykres 38. Liczba świadczeń alimentacyjnych wypłaconych na przestrzeni lat 2019-2021	79
Wykres 39. Dane dotyczące pobytu dzieci z terenu Gminy w pieczy zastępczej za lata 2019-2021.....	79
Wykres 40. Liczba osób uzależnionych oraz dorosłych członków ich rodzin, którzy skorzystali z porad udzielanych w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2019-2021	87
Wykres 41. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Szeków na przestrzeni lat 2019-2021	88
Wykres 42. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2019-2021	93
Wykres 43. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Gminie Szeków na przestrzeni lat 2019-2021	95
Wykres 44. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym, którym przyznano świadczenie w ramach pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2019-2021	96
Wykres 45. Liczba osób, które korzystały z zasiłku okresowego z tytułu bezrobocia w latach 2019-2021	99
Wykres 46. Mieszkańcy Gminy Szeków zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2019-2021	99